

LIMBURGS TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE

JAARGANG 26 - 1998

NUMMER 3

uitgave van de sectie
genealogie van het Limburgs
Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

- 65 Vragen, aankondigingen, ingezonden brieven, boekbesprekingen, enz.
- 66 Het schone van genealogisch onderzoek, Joanna van Randerdaet, door L. Lemmen, Raak 14 6003 PD Weert
- 67 Mijmeringen van Agricola, door Sjeng Schrijvers, Bosschenhuizen 14, 6369 BK Simpelveld
- 68 Geneagram Jonkhout-Kilsdonk, door Marinus Kilsdonk, van Leeuwenhoeklaan 54, 5252 CC Vlijmen
- 69 Een "inter-heerlijke" caféruzie, door mr. A.M.A. Maassen, Becanusstraat 31, 6216 BX Maastricht.
- 70 Zuinigheid met vlijt . . ., door mr. A.M.A. Maassen, Becanusstraat 31, 6216 BX Maastricht.
- 71 Michael Baltus, een portret van een kansarme in de negentiende-eeuwse maatschappij, door mr. A.M.A. Maassen, Becanusstraat 31, 6216 BX Maastricht.
- 76 Zeven korte genealogische sprokkelingen, door Stefan J.H. Vrancken, Horatiushof 31, 6215 EC Maastricht.
- 79 Vervolg kwartierstaat Thorissen-Bisschops, door F.P.H.M. Thorissen, Kruisstraat 39, 3581 GK Utrecht
- 85 Landverhuizers uit de voormalige gemeente Limbricht, door Irma Lommen-Salden, Pagestraat 21, 6141 AL Limbricht (wordt vervolgd).
- 89 Gidsen en handleidingen voor genealogisch en historisch onderzoek in Nederland, door G.M.J.P. Voncken, Prins Mauritslaan 10, 6224 JV Maastricht
- 91 Benoeringen in Eijsden 1700-1800, door A.P.L. Paquaij, Servatiusstraat 29, 6444 VJ Brunssum
- 94 Het voormalige kerkhof aan de Ganzenstraat te Venlo (1819- 1909), door M.J.J. Bergevoet, Tegelseweg 208, 5912 BL Venlo (wordt vervolgd)

MEDEDELINGEN

KOPIJ

De redactie heeft nog steeds behoefte aan kopij. Op dit moment is er meer kopij in portefeuille, dan tijdens de "noodkreten" in de vorige nummers van dit tijdschrift. Gelukkig zijn er inmiddels weer enige bijdragen binnen gekomen. De hoeveelheid kopij reikt ongeveer voor een of twee nummers van uw LTG.

Zesde Limburgse Genealogische Contactdag

De Sectie Genealogie van het LGOG en de beide Limburgse afdelingen van de NGV organiseren op zaterdag 31 oktober 1998 in De Poort van Limburg, Bassin 5, 6001 GZ te Weert de zesde Limburgse Genealogische Contactdag. Dit tweejaarlijks gebeuren vindt op die dag plaats tussen 10.00 en 16.00 uur.

Het is weer de bedoeling van deze dag contacten te bevorderen tussen mensen die genealogisch onderzoek doen in het gebied in en rondom de provincie Limburg. Er zijn weer volop documentatie-en informatiestands aanwezig en parallel zal een tweetal lezingen worden gehouden.

Noteer deze activiteit en de datum alvast in uw agenda!

Ingezonden brief

Kwartierstaat pastoor Leon Dirix

Op de in het eerste nummer van jaargang 16 (1998) geplaatste kwartierstaat van emiritus-pastoor Leon Dirix van de Sint Lambertusparochie te Maastricht mocht ik twee reacties ontvangen, waarvoor mijn dank. Gaarne wil ik deze alsnog aan de lezers van ons tijdschrift doorgeven.

De heer B.M.P. Lemmens, Dr. Jan Berendsstraat 8, 6512 HB Nijmegen (tel. 024-3222167), deelde mij mede dat de echtelieden Joannes Lemmens en Margaretha Ubags, kwartieren 66 en 67, in Bunde werden begraven respectievelijk op 8 februari 1776 en 21 december 1775. De heer Lemmens gaat dan nog enige generaties Lemmens terug, waarvan de gegevens voor het merendeel op vermoedens berusten. Om deze reden en omdat deze generaties verder teruggaan dan door mij in de kwartierstaat Dirix zijn vermeld, laat ik mededeling daarvan achterwege.

Van de heer F.P.H.M. Thorissen, Kruisstraat 39, 3581 GK Utrecht (tel. 030-2331083) ontving ik een welkome aanvulling met betrekking tot de families Van Crimpen en Van Ling, genoemd in de kwartieren 15, 30 en 31.

15. Maria Catharina Joanna Agneta van Crimpen, rooms-katholiek gedoopt te Amersfoort - 't Zand, 28 juni 1808.

30. Mattheus Anthonius (Mathias Antonius) van Crimpen te Hoorn r.k. gedoopt 11 november 1778, in ondertrouw te Amsterdam 13 maart 1804 (geboden te Amersfoort 23 maart, 30 maart en 6 april 1804) met

31. Barbara Margaretha van Ling, rooms-katholiek gedoopt te Amsterdam - De Ster, 23 juli 1780 als Barbara Margarita van Lingen.

60. Jacobus van Crimpen, r.k. gedoopt Hoorn 18 november 1742, ondertrouw aldaar (gerecht) 27 oktober 1767 (attestatie naar Amersfoort 15 november 1767), huwt te Amersfoort 18 november 1767 met

61. Geertrudis (Maria) (van) Dashorst, r.k. gedoopt Amersfoort 13 augustus 1737.

62. Rijk (Richardus) van Ling (van Lingen), ondertrouw 2) Amsterdam 10 januari 1794 met Maria Agenetha Josepha Linnartz, ondertrouw 1) Amsterdam 10 november 1775 met

63. Johanna Tilleman (Joanna Tieleman), begraven te Amsterdam 15 september 1792.

120. Gijsbert van Krimpen, ondertrouw Hoorn (gerecht) 14 januari 1741 (attestatie naar Gouda 29 januari) met

121. Joanna Venroy (Venroij) j.d. wonende te Gouda.

122. Wilhelmus (van) Dashorst (Dassert), overleden vóór 10 november 1780, zoon van Johannes van Dashorst en Anna van Gladbach, als weduwe hertrouwd met Jan Claassen van Swol, ondertrouw Amersfoort (gerecht) 9 november 1734, huwt aldaar 23 november 1734 (gerecht én r.k.) met
123. Geertruid Anthonia Scheerder(s), geboren circa 1710, dochter van Mattheus Scheerder en Geertruid van Roomen.
124. Joannes van Ling?
125. Alida van Oudshoorn?
126. Wilhelmus Tilleman?

Mr. A.M.A. Maassen, Becanusstraat 31, 6216 BX Maastricht, tel. 043-3431328.

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

Katholiek versus protestant in Sittard 1609-1648

Op 17 september 1998 zal in de reeks "Monografieën uit het Land van Sittard" deel 12 verschijnen: "Katholiek versus protestant in Sittard 1609-1648", verzorgd door A.M.P.P. Janssen, met medewerking van J.M.A. Kreukels en D.J.J. Lauwers. Het betreft een transcriptie van de historische verhandeling van de katholieke landdeken Frederik Adolf Reuter (overleden in 1651) over de hervormde geloofsuitoefening in Sittard, geschreven in 1648, het jaar van de Vrede van Munster. Reuter was van oorsprong een lutheraan en doctor in de H. Schrift. Met zijn beschermheer de hertog van Gulik ging hij in 1614 over tot het katholicisme. Naast de originele tekst, aangevuld met vertalingen en commentaar, is deze goed geïllustreerde monografie voorzien van een groot aantal bijlagen met vele tot nu toe onbekende details over het dagelijks leven in de katholieke en protestantse gemeenschap in Sittard ten tijde van de Dertigjarige Oorlog.

Voor genealogen is daarbij erg belangrijk de oudste lidmatenlijst van de Sittardse hervormde gemeente (die toen de hele streek besloeg) over de periode 1593-1637. Deze nooit eerder gepubliceerde lijst is alfabetisch op voornaam en chronologisch opgesteld. De lijst omvat ruim 700 namen van de protestanten uit die tijd, vaak met beroepen met echtgenotes en soms met plaats van afkomst en jaartal van het lid worden, cq. bekering. Van deze periode zijn geen hervormde DTB-registers bewaard; die beginnen voor de dopen in 1618, voor de huwelijken in 1609 en voor de overlijdens in 1747. Om snel te kunnen zoeken naar een bepaalde familienaam is de lijst ook opgenomen in de algemene alfabetische personenindex van het boek.

Het boek omvat circa 200 pagina's en is dus voorzien van index van persoons- en plaatsnamen. Men kan voor het boek intekenen door overmaking onder vermelding "deel 12" van f 30,00 (afhalen op Gemeente-archief Sittard; per post f 8,00 meer, thuisbezorging te Sittard kost f 5,00 meer) op gironummer 4599477 of banknummer 187634831 van de "Stichting Monografieën uit het Land van Sittard" te Sittard. Verdere inlichtingen bij de Gemeentelijke Archiefdienst Sittard, tel. nr. 046-4596773.

Fragmentgenealogieën I - Roerstreek

Drs. W.H.M. Lensen

In de loop der jaren heeft genealoog Wil Lensen tijdens zijn genealogisch onderzoek heel wat gegevens verzameld. Hierbij kwamen ook zijtakken aan de orde. Omdat hij het jammer vond dat deze ongebruikte onderzoeksresultaten in de lade van een kast zouden verdwijnen, heeft Lensen besloten deze in een bundel te publiceren. In deze bijdrage is een aantal fragment-genealogieën opgenomen van families uit de Roerstreek. De behandelde families leefden allemaal in de zeventiende en achttiende eeuw.

In oktober 1997 verscheen versie 1 in een 98 bladzijden tellende uitgave met index. De bundel kost f 12,00. De verzendkosten zijn f 5,00. Het verschuldigde bedrag (in totaal dus f 17,00 bij verzending per post) kan worden overgemaakt op gironummer 3991066 t.n.v. W.H.M. Lensen, Burg. Sluijsstraat 60, 5037 ME Tilburg.

Historische en Heemkundige Studies in en rond het Geuldal

Jaarboek 1998

Eind oktober 1998 verschijnt het jaarboek 1998 van de Stichting Historische en Heemkundige Studies in en rondom het Geuldal. De intekenprijs is f 39,00. De verzendkosten bedragen f 8,00. Men dient f 39,00 (afhaalprijs) of f 47,00 (verzending per post) over te maken op bankrekeningnummer 86.52.43.972 of postgiro 502554 t.n.v. bovengenoemde stichting.

Het fraaie ingebonden jaarboek omvat een negental artikelen. De omvang is bij benadering 260 bladzijden en wordt gecompliceerd met een alfabetisch register. Inlichtingen: H. Roelofs, tel. 043-6016390.

HET SCHONE VAN GENEALOGISCH ONDERZOEK

L. Lemmen

Joanna van Randerdaet

Welhaast iedereen die aan een kwartierstaat bezig is, zal vroeg of laat op een familiegebeurtenis stuiten die interessant en uniek is voor hem of haar persoonlijk, maar ook voor anderen, kan zijn. Onderstaande bijdrage is hiervan een voorbeeld.

"Hier is een oudtante van mij (Joanna van Randerdaet) in

1610 gedoopt." Dit schreef ik in april 1996 in het receptieboek van de alombekende St.-Michielskathedraal te Brussel. Een suppoost van de kathedraal vond die aantekening kennelijk een compliment. Hij beloofde mij daarvoor met de schenking van een mooi nieuw boek met reproducties van schilderijen van Maurice de Vocht met tekst van René Turkey.

In de geschiedenis over de kathedraal heb ik eens gelezen dat de graaf van Horne en "lotgenoot" van Egmond daar

werden opgebaard na hun onthoofding op de Grote Markt te Brussel.

Zoals de lezer bekend zal zijn, heeft de graaf van Horne tijdelijk gewoond in het kasteel op de Biest te Weert. Hij is na de onthoofding teruggebracht naar Weert en daar bijgezet in een graf in de St.-Martinuskerk, enkele kilometers vanaf de plek waar later mijn geboortehuis stond. Aannemelijk is dat Philips, graaf van Horne, tijdens de vroegere gebruikelijke jachten de oudste kapel van Weert, namelijk de St.-Sebastiaenkapel op Laer, zal hebben bezocht.

Over de levensloop van Joanna van Randeraedt werd ik indertijd geïnformeerd door wijlen Eugène de Quay, voormalig minister-president, wiens familie via Pollart verwant was aan Van Randeraedt. Mijn grote wens is, als ik weer eens in de St.-Christoffelkathedraal van Roermond kom, ik daar in een receptieboek kan schrijven: "Hier ligt mijn oudtante Joanna van Randeraedt begraven, overleden in 1684."

Uit: Kwartierstaat van het echtpaar Lemmen-Niessen

Stam-overgrootouders (vaderszijde) generatie XII

2312. Cornelius Randeraedt * 29.10.1608. In 1647 schout in Heel.
Hij had een broer, Willem, kanunnik, die overleed in 1636, en een zus Elisabeth, die in dat jaar weduwe werd.
2313. Levina van de Meyren, ook geschreven v.d. Merren en van der Meeren.
Kinderen:
- Willem Hendrik (1609-1662) Zie XI - 1156 en 1157.
- JOANNA BAPTISTA (1610-1684).

Zij werd op 19 oktober 1610 gedoopt in de bekende "St.-Goedele" (ook wel St.-Michiels¹⁾). Inmiddels is zoveel over haar leven gepubliceerd, dat bij herhaling daarvan de overige tekst in deze kwartierstaat in de verdrukking zou raken. Wie meer over haar leven en haar verering wil weten, kan het beste tijdens vastgestelde dagen een bezoek brengen aan de St.-Cristoffelkathedraal te Roermond. Hierheen liet namelijk bisschop Philippus Damianus van Hoensbroek haar stoffelijk overschot brengen. Hij bezorgde haar een laatste rustplaats aan de noordwand van het Mariakoor. Zijzelf was een vereerder van O.L.V. in 't Zand, in de kapel die zij veelvuldig bezocht. Zij verbleef onder andere in het klooster bij de zusters Clarissen te Roermond. Over haar kan men lezen in de brochure "De Kathedraal van St.-Christoffel, geschreven door M. Smeets. Verder in "De Sleutel van november 1989, editie nr. 21 en in het dagblad De Limburger van 2 november 1993 op pagina 5.

Eugène de Quay, oom van de voormalige en gelijknamige minister-president, was via de familie Leessens en Polla(e)rt verwant aan Randeraedt. Genoemde oom heeft zich eertijds ingezet voor de verering van Joanna van Randeraedt.

De gegevens over de verschillende generaties Polla(e)rt en Randeraedt zijn gedeeltelijk afkomstig uit de Maasgouw van juli/augustus 1926, verzameld door H. Mosmans C.ssR., destijds verblijvend in het klooster te Wittem.

1). De St.-Michielskathedraal in Brussel, uit vroegere tijd bekend als St. Goedele, is op blz. 23 van het boekje "Brussel" van Marco Polo beschreven. Ook vinden we hierin informatie over Egmond en van Horne.

MIJMERINGEN VAN AGRICOLA

Sjeng Schrijvers

Prijs de dag niet voor het avond is. Na een dag van intensief speuren in het Rijksarchief te Maastricht naar onze voorouders uit de regio begaf ik mij naar de bushalte. Het was reeds schemerig. Bij de Sint Servaasbrug gekomen, lag op een der banken zo te zien een wollige beer. Echter toen ik hem nieuwsgierig naderde sprong deze in vodden gehulde beer op en sommeerde mij agressief: "Rot op, man, laat mij rusten."

Ik deed mij moediger voor dan ik in feite was en stapte schijnbaar rustig door. Wat een verschijning. Slechts weinig menselijks was aan hem te bespeuren. Nog minder in hem, want hij dreigde mij in de Maas te gooien als ik niet snel maakte dat ik wegkwam.

Woede en angst balanceerden in mij tegenover deze ruige Germaan van ruim negentig kilo. Passanten op korte afstand deden net alsof ze doofstom waren.

Stel je voor, na zo'n memoriaal gevulde dag, in deze immense waterplas te moeten eindigen. Erger nog zou het zijn als men achteraf in onze regio zou moeten vertellen: "Höb ze 't gehuërd, d'r Sjeng Schriefesch zou zich in de Maas verdronke haan."

In zijn armen had hij een tas geklemd, die bij nader onderzoek boordevol gevuld bleek met overlijdensnotities. Toch wel bijzonder wrang. Bij de heemkundevereniging vervulde hij reeds jarenlang de rol van waterdrager en wel het vergaren van "bloed-en bodemgegevens." Hij was een bedeesde "Einzelgänger" met zijn eeuwig bejaarde tas onder

de arm. "Een zoekende in een woestijn van drukte," zoals hij hetzelfde uitdrukte.

Door zo'n waterig misverstand komt in de volksmond mijn doen en laten vrij aardig bovendrijven. Met een geleerd woord noemen ze dat tegenwoordig "curriculum vitae."

Onnodig te vermelden dat mijn achting voor onze monumentale Limburgse hoofdstad na dit waar gebeurde incident onder de nullijn is gezakt. Hierbij bleef zich het onchristelijk beeld van een imposante galg op het Vrijthof hinderlijk aan mij opdringen. Welke route je ook kiest naar de Sint Pieterstraat 7; je komt ze tegen, ondanks de verboden zones. Deze levende "monumenten" kunnen levensgevaarlijk zijn. Vooral als ze "honger" hebben.

Tussen haakjes, de route door de gedistingeerde Maastrichtse Stokstraat met zijn dure winkels is voor een bejaarde met amper dertienhonderd gulden pensioen in de maand een vernedering. Niemand die daarover rept. Met name onze kerken zouden vol moeten stromen met biddende mensen om dit "teken aan de wand" te keren. Maar de ironie wil dat deze stevig op slot zijn, uitgezonderd de Sterre der Zee. Men zou er waardevolle attributen kunnen stelen. Om vervolgens deze uitermate dure bedwelmende religie te kunnen proeven. Het is toch ver gekomen. Neen, geef mij dan maar de subtiele stadsduiven, die op straten en pleinen je onbevangen voor de voeten lopen als symbool van vrijheid, gelijkheid en broederschap.

I Richardus van Reijmersdal

omstreeks 1590 geboren, huwt met **Elisabetha Radtmakers**
er zijn zeker twee zonen:

Judocus volgt II a

Richardus volgt II b

II a Judocus van Rijmersdael

omstreeks 1618 geboren, zijn echtgenoot is niet
achterhaald, hij heeft zeker een zoon:

III Richardus van Rijmersdael

omstreeks 1642 geboren, woont op Moorveld, †
Meerssen 17.1.1721 x Geulle 9.2.1676 **Helena**
Vaessen, dochter van Matheus Vaesen en Maria Bours.
~ Bunde 11.10.1644

er is een dochter:

IV Johanna van Rijmersdael

~ Meerssen 18.5.1677 † Bunde 16.5.1724 x **Joannes**
Kempeners

waaruit een dochter:

V Helena Kempenaers

~ Bunde 23.1.1720 † Bunde 2.1.1768 x Meerssen
3.10.1745 **Michael Heuts** * Wijnandsrade † Bunde
28.2.1793

Er is een dochter:

VI Joanna Catharina Huyts

~ Bunde 3.11.1753 † Bunde 11.2.1794 x Bunde
10.9.1786 **Martinus Augustin Louwis** zoon van
Jacobus Louis en Johanna Habets ~ Meerssen
26.1.1756 † Bunde 10.5.1824

volgt hun dochter:

VII Anna Maria Louwis

~ Bunde 20.6.1787 † Bunde 4.9.1852 x Bunde
2.5.1811 **Petrus Ummels** zoon van Petrus Ummels en
Anna Vossen

hun zoon is:

VIII Antonius Ummels

* Bunde 18.11.1821 † 9.9.1896 x Bunde 10.7.1844
Catharina Ummels dochter van Leonardus Ummels
en Anna Catharina Rongen * Bunde 15.8.1822 †
22.2.1886 zij stammen van de oudst bekende Ummels
uit Bunde af.

Er is een zoon:

IX Jan Hubert Antoon Ummels

* Bunde 24.6.1860 † Bunde 14.7.1920 x Bunde
6.1.1882 **Maria Rongen** dochter van Antoon Rongen
en Marie Anne Keijzers * Bunde 12.6.1860 † Bunde
29.3.1935

waaruit:

X Maria Antonia Hubertina Ummels

* Bunde 30.3.1897 - woont in 1998 te Amsterdam - x
Amsterdam 12.7.1922 **Marinus Dominicus Kilsdonk**
zoon van Dominicus Kilsdonk en Gerharda Janssen *
Bemmel 6.9.1897 † Amsterdam 12.1.1985

waaruit:

XI Marinus Dominicus Kilsdonk

* Amsterdam 3.2.1923 - woont sedert 1988 in Vlijmen.

II b Richardus van Reimersdael

omstreeks 1620 geboren, x Geulle 10.5.1645

Gertrudis Geusens

bekend is een zoon:

III Judocus van Rijmersdael

omstreeks 1646 geboren † Meerssen 31.1.1723 x
Anna Vaessen

er is een zoon:

IV Martinus van Reymersdael

~ Meerssen 20.1.1686 † Meerssen 3-.4.1742 x **Maria**
Vrancken dochter van Nicolaus Vrancken en Maria

Last ~ 28.11.1696

volgt een zoon:

V Josephus van Remersdael

~ Meerssen 27.6.1734 † Meerssen 8.2.1805 x Geulle
7.2.1762 **Elisabeth Notten** dochter van Petrus Notten
en Barbara Jansen ~ Geulle 29.11.1735 † Meerssen na
1806

waaruit een dochter:

VI Anna Catharina van Remersdael

~ Meerssen 30.1.1771 † Geulle 18.1.1850 x Geulle
30.9.1800 **Joannes Jonkhout** zoon van Stephanus
Jonckhout en Agnes Bouwens ~ Geulle 19.1.1771 †
28.12.1832

volgt een zoon:

VII Martinus Jonkhout

* Geulle 11.3.1807 † Geulle 26.11.1882 x Geulle
2.10.1841 **Margaretha Lemmens** * Geulle 25.3.1819
† Geulle 09.05.1890

ook hier een zoon:

VIII Martinus Hubertus Jonkhout

* Geulle 3.11.1848 † Geulle 9.1.1922 x 21.1.1884
Sophia Vrancken * Geulle 10.8.1854 † Geulle
7.11.1926

ze hebben een zoon:

IX Jacobus Hubertus Jonkhout

* Geulle 20.5.1898 † Maastricht 6.10.1979 x
Maastricht 22.4.1925 **Maria Philomena Engwegen** *
Meerssen 13.2.1897 † Maastricht 17.8.1973

met hun zoon:

X Ludovicus Jacobus Jonkhout

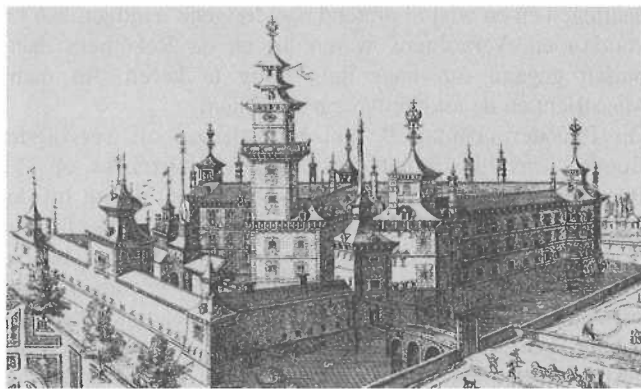
* Maastricht 20.4.1925 - woont te Roosendaal. Nog
zeer actief met de genealogie bezig.
Enkele publicaties in het Limburgs Tijdschrift voor
Genealogie.

Inleiding

In oude akten van notarissen vinden we niet alleen civielrechtelijke contracten, zoals aan- en verkopen, huur- en pachtvereenkomsten, ruilingen, aangaan en aflossen van geldleningen, overdrachten van geldvorderingen, huwelijksvoorwaarden, testamenten, codicillen, maar ook tal van (getuigen-)verklaringen over misdragingen, nalatigheden, lasterpraat, scheldpartijen enz. De verklaringen worden afgelegd op verzoek van de gelaedeerde partij, die van mening is dat hij door een en ander schade heeft geleden of in zijn eer en goede naam is aangetast. Onderwerp van deze bijdrage is een akte van de Maastrichtse notaris Jean Louis Veugen, opgemaakt op 27 juni 1710, inhoudende een getuigenis over gekrakeel in een café op de Smeermaas.¹⁾

Normaliter zou ik aan zo'n verklaring betreffende een ordinaire café-rel geen aandacht besteden, ware het niet dat in casu de ruzie voortkomt uit de rivaliteit tussen bewoners van Smeermaas en Rekem, behorend tot twee verschillende vrije heerlijkheden. De Smeermaas was onderdeel van Pietersheim, destijds bestuurd door de grafelijke familie De Merode. In Rekem, of Reckheim zoals het vroeger heette, zwaaiden de graven van Aspremont-Lynden de scepter. Bij de scheldpartij werden door de mensen van Smeermaas beledigingen geuit aan het adres van de graaf van Rekem. Deze is kennelijk op de een of andere manier daarvan op de hoogte gebracht. Om precies te weten wat er zich had afgespeeld, werd genoemde notaris verzocht de getuigenverklaring van een inwoner van Maastricht die bij de ruzie aanwezig was geweest, vast te leggen.

Het verzoek werd ingediend door de toen regerende graaf Joseph Gobert van Aspremont-Lynden, geboren op 2 februari 1694, die amper 14 jaar oud, zijn in 1708 overleden vader, graaf Ferdinand, had opgevolgd, die het graafschap vanaf 1703 had bestuurd. Zijn moeder, Barbara Juliana, douairière

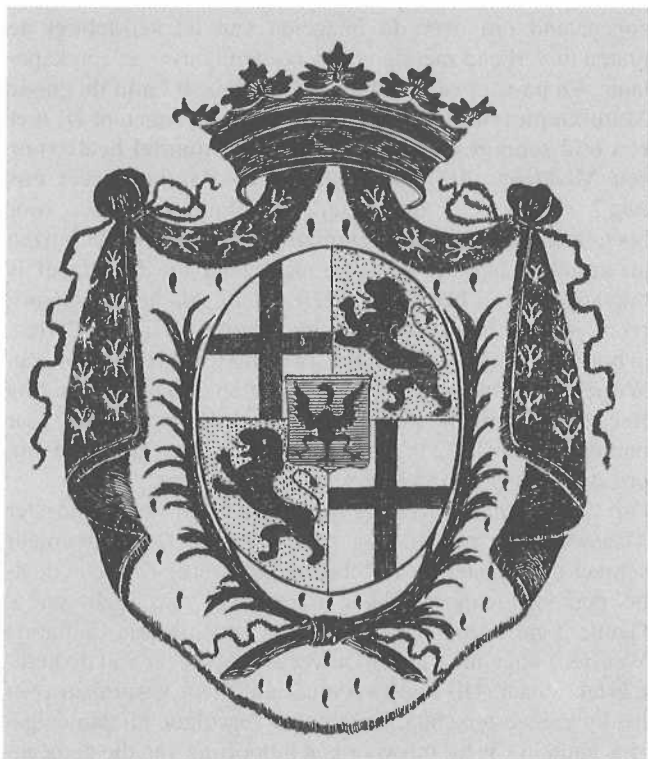
Het prachtig oude kasteel door Graaf Herman gebouwd in 1595-1597.

gravin van Aspremont-Reckheim, geboren prinses Ragotzy (Rakoczi), nam intussen als voogdes het bestuur waar. Zij overleed te Wenen 26 mei 1717 in de ouderdom van 44 jaar. Graaf Joseph Gobert overleed, 27 jaar oud, te Parijs aan de tering op 4 maart 1720.²⁾

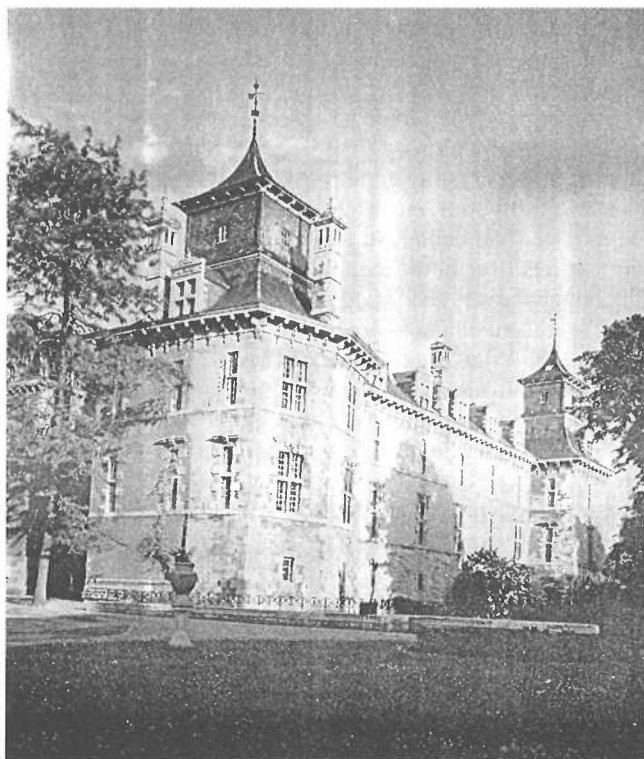
De feiten in de notariële akte

De verklaring werd afgelegd door Albert Booms, oud 25 jaar, uit Maastricht op verzoek van de heer graaf Joseph d'Aspremont Reckheim en prinses Ragotzijs als moeder-voogdes van haar minderjarige zoon, aldus de notaris. Booms zegt daarin dat hij op 25 mei jongstleden, tezamen met een smid en een wever uit Rekem, in het huis van Mathijs de Neijer op de Smeermaas is geweest. Daar trof hij een groot aantal inwoners van Smeermaas aan, die daar zaten te drinken.

Een uur na binnenkomst van Booms begonnen zij "vive la Smeermaas" te roepen. Booms en zijn twee metgezellen lieten zich niet onbetuigd en riepen op hun beurt "vive la

Wapenschild van de familie Aspremont-Lynden, Rekem.

Het huidige kasteel.

Reckheim". Daarop werden de inwoners van Smeermaas boos en wilden de comparant en zijn makkers aanvallen en scholden hen uit voor "hondsvot". Comparant protesteerde daartegen en wist al pratend een dreigend handgemeen te voorkomen. Vervolgens waren hij en de Rekemers naar buiten gegaan om naar huis terug te keren, hij naar Maastricht en de andere twee naar Rekem.

Op Pinkstermaandag 9 juni jongstleden, zo vervolgde Booms, was hij in het huis van Klaas Erckens op de Boschstraat in Maastricht geweest. Daar ontmoette hij de jonge Bellemans van de Smeermaas en nog een ander uit die plaats, die hij niet van naam kende. Beiden waren bij de ruzie in Smeermaas aanwezig geweest. Zij begonnen hem verwijten te maken en zeiden dat hij zeker een pak slaag zou hebben gekregen als hij niet zo goed van zich af had gesproken. Hij had daarop gezegd dat het gemakkelijk was om met een grote groep één man er onder te krijgen, maar dat hij voor één man niet op de vlucht zou gaan. Toen waren die twee weer gaan schelden, onder meer uitroepend: "gij

zijt maer blouwhoosen honsvotten van Reckheim. Uwen Grave is maer een toubackscremer en een hondsvot, wij roepen hem soo naer als hij over de Smeermaase passeert. Int gans lantie van Reckheim sijn maer honsvotten."

Deze en andere beledigingen herhaalden zij meermalen, ondanks dat de waardin van het huis en haar dochter te kennen gaven daarvan niet gediend te zijn. Beiden heeft hij als getuigen, hoewel hij hen niet van naam kent, maar hij zou hen wel herkennen. Als "redenen van wetenschap" geeft hij aan het einde van de akte op dat hij zelf voor het drinken van een biertje in beide herbergen aanwezig was toen het gebeurde. De akte eindigt, zoals gewoonlijk, met de verklaring dat hij bereid is zijn getuigenis voor alle heren en hoven zo nodig onder ede te herhalen.

Noten

- 1) Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht, notariëel archief, inventarisnummer 1817.
- 2) Raph. Verbois, Geschiedenis van Rekem en zijn keizerlijk Graafschap, Rekem 1972, blz. 79 en 87

ZUINIGHEID MET VLIJT . . .

A.M.A. Maassen

Al lezende in officiële bescheiden komt men soms aardige anecdotes tegen. Zo vond ik in de kabinetsstukken van de gouverneur waar het ging om benoemingen van burgemeesters het volgende. In 1864 had de minister van Binnenlandse Zaken de commissaris des konings in het hertogdom Limburg, mr. Pieter Joseph August Marie van der Does de Willebois¹⁾, gevraagd om hem tijdig de aanbevelingen toe te zenden voor de (her)benoeming van een zevental burgemeesters die in de loop van 1865 aan de beurt van aftreden waren. Onder hen de burgemeester van Geulle, Coenrardus Maassen. Diens lange ambtsperiode, begonnen in 1830 als gekozen burgemeester onder de Belgische regering, was niet altijd over rozen gegaan.²⁾ De commissaris des konings in het hertogdom Limburg - verder, zoals in Limburg gebruikelijk, te noemen de gouverneur - was blijkens het verslag van zijn op 8 augustus 1864 aan de gemeente Geulle gebracht administratief bezoek, tevreden over de gang van zaken in de gemeente gedurende de laatste zesjarige ambtsperiode van de burgemeester. Het was om die reden, dat hij zonder enige terughoudendheid Maassen voor herbenoeming voordroeg "Hij is de enige die de situatie in de exceptioneel lastige gemeente Geulle aan kan" zo liet hij de minister bij brief van 13 december 1864 weten.

De minister had echter, in tegenstelling tot de gouverneur, zijn twijfels over herbenoeming van Maassen en vroeg om inlichtingen over een andere kandidaat voor het burgemeesterschap die hem als zeer geschikt was aanbevolen, een zekere H.J. Vijgen, ex-wethouder van Heerlen. Deze was kort geleden in Geulle komen wonen, waar hij de betrekking van rentmeester bij graaf d'Oultremont had aanvaard. De Gouverneur, om inlichtingen gevraagd, berichtte de minister dat Vijgen wel een goede kandidaat was voor het burgemeestersambt, maar dat hij eerst wilde afwachten hoe de nieuwe rentmeester in Geulle zou worden geaccepteerd. Daarom was hij voor handhaving van de huidige burgemeester. De minister wilde echter dat deze zijn ontslag vroeg. Maassen weigerde dit, hetgeen resulteerde in gedwongen ontslag per 1 januari 1865.³⁾ In de loop van diezelfde maand kwam bericht van de minister binnen, dat hij nog eens had nagedacht over Vijgen. Hij vond deze toch geen geschikte kandidaat. Weliswaar was het rentmeesterschap geen onverenigbare betrekking, maar hij was bang dat

de onafhankelijkheid van de burgemeester in gevaar zou komen. "Hij behoort aan generlei invloeden van de behartiging van de hem toevertrouwde publieke belangen afgetrokken te worden." Intussen was hem voor de vacature een zekere Ramaekers aanbevolen. Over hem zou hij graag nader inlichtingen ontvangen. Om aan dat verzoek te voldoen vroeg de gouverneur député Corten eens langs te komen om hem te informeren over Ramaekers. Corten was echter verhinderd wegens ziekte en daarom schreef hij maar een briefje. Aan die omstandigheid hebben we de beloofde anecdote te danken.

Corten schreef dat het ging om Joannes Ramaekers, ontvanger van de kerkfabriek te Geulle. Zelf wilde hij zich niet verder met de zaak inlaten, omdat hij daarbij te zeer betrokken was. Zijn zoon was namelijk in die plaats kapelaan. Hij gaf de gouverneur de tip om Ramaekers zelf te laten komen, zogenaamd om over de financiën van de kerkfabriek te praten in verband met de voorgenomen bouw van een kapelanie. En passant verzocht hij de gouverneur "aan de goede Mamma mevrouw de Crassier te willen vragen of zij niet een oud schoon violet zijden kleed of mantel heeft voor een Miskleed: de Vasten nadert en dat mankeert ons nog". (Paars is in de r.k.kerk de liturgische kleur voor boetedoening.) Voorwaar, zuinigheid met vlijt bouwt huizen als kastelen! Jammer is dat we niet weten hoe dit verzoek is ontvangen en of het succes heeft gehad. Als het al gehonoreerd is, dan heeft kapelaan Jan Frederik Hubert Corten, geboren te Beek 20 december 1834 (akte 136) als zoon van Wilhelmus Franciscus Fredericus Corten en Maria Catharina Beckers, er niet lang plezier van gehad. Hij overleed 37 jaar oud op 17 juni 1872 te Geulle (akte 15), waar hij sedert zijn priesterwijding in 1859 werkzaam was geweest.

Om het verhaal over de opvolging van burgemeester Maassen af te ronden nog het volgende. De Gouverneur schreef de minister op 14 februari 1865 terug dat de bedoelde persoon Joannes Pieter Ramaekers was, geboren te Geulle 3 april 1835, (zoon van Servaas en Maria Catharina Weusten) ongehuwd, landbouwer en ontvanger van de kerkfabriek aldaar. Hij had tweemaal met hem gesproken over het burgemeesterschap. Daarbij, zo vervolgde hij dan enigszins hautain, "is hij mij voor een inboorling van die gemeentete niet onbeschaafd voorgekomen en niet ontdaan van

natuurlijk verstand." Nadat Ramaekers in het eerste gesprek gevraagd had de zaak in beraad te mogen houden, had hij in het tweede gesprek gezegd, na overleg met de pastoor en de kapelaan, de functie alleen aan te nemen als Vijgen niet wilde, maar dat hij liefst niet benoemd werd. De gouverneur wilde hem dan ook niet aanbevelen. Naar zijn mening kon Ramaekers de moeilijkheden in Geulle niet aan en stond hij te veel onder de invloed en de leiding van de kerkelijke overheid van die plaats. Hij herhaalde nog eens zijn eerder naar voren gebrachte waarschuwing: "Geulle is een exceptioneel lastige gemeente waar een burgemeester, wien het aan een vast karakter en voldoende eigene kennis ontbreekt, minder nut kan stichten." Omdat er geen andere kandidaat was en de gemeenteraad inmiddels als een blad aan de boom was gedraaid ten gunste van Vijgen, adviseerde hij de minister om maar over het bezwaar van het rentmeesterschap heen te stappen en de benoeming van Vijgen tot burgemeester van Geulle te bevorderen.⁴⁾ En dat gebeurde ook. Bij Koninklijk Besluit van 25 februari 1865, no.51, werd Herman Joseph Vijgen tot burgemeester van Geulle benoemd.⁵⁾

NOTEN

1. Huwelijk te Maastricht 14 mei 1857, folio 68:
Pieter Joseph August Marie van der Does de Willebois, commissaris des Konings in het Hertogdom Limburg, Ridder in de Orde van de Nederlandsche Leeuw en van de Rode Adelaar van Pruisen, 41 jaar, geboren te 's-Hertogenbosch 17 februari 1816, wonende te Maastricht, weduwnaar van Jeanne Frédérique van Toll, zoon van Petrus Josephus de Willebois en van Adriana Cornelia Maria van der Does, beiden over-

leden te Den Bosch, resp. 4 november 1834 en 29 januari 1823, en **Jonkvrouwe Maria Guilielmina Paulina Sophia, baronesse de Crassier**, bijna 30 jaar, geboren te Maastricht 31 juli 1827, dochter van Jonkheer Guilielmus Mathias Franciscus Xaverius Theodorus baron de Crassier en van Maria Guilielmina **Gadiot** grondeigenaars, beiden wonende te Maastricht.

Naast de geboorteakte van de bruidegom staat vermeld: Bij K.B. van 28 augustus 1856 is toegestaan dat de boreling en zijn wettige nakomelingen de geslachtsnaam van Van der Does aannemen om zich in het vervolg te noemen en te tekenen Van der Does de Willebois.

- Zie voor een levensbeschrijving M.K.J. Smeets, Van der Does de Willebois (1816-1892), commissaris des konings, 1856-1874, in De Gouverneurs in de beide Limburgen, deel 11, Werken uitgegeven door Limburgs geschied- en oudheidkundig genootschap, Maastricht 1989, 139-170.
2. A.M.A. Maassen, De politieke lotgevallen van de plattelandsburgemeester Coenrardus Maassen te Geulle, 1830-1865, in Historische en Heemkundige Studies in en rond het Geuldal, Jaarboek 1993, Valkenburg aan de Geul 1993, 149-175.
 3. R(ijks) A(rchief) L(imburg), P(rovinciaal) A(rchief), kabinet, inv.nr. 521, agendanr. 166. Minister van Binnenlandse Zaken aan de Gouverneur, 9 november 1864, nr. 167, 2e Afdeling, Binnenlands Bestuur. Gouverneur aan Minister van Binnenlandse Zaken 13 december 1864. Idem agendanr. 191. Minister van Binnenlandse Zaken aan Gouverneur 17 december 1864, nr. 649, Kabinet. Gouverneur aan Minister van Binnenlandse Zaken 20 december 1864. Idem agendanr. 194. Maassen aan de Gouverneur 21 december 1864. De Gouverneur aan Maassen 22 december 1864. Telegram Minister van Binnenlandse Zaken aan de Gouverneur 22 december 1864. Idem agendanr. 196. Gouverneur aan de Minister van Binnenlandse Zaken 27 december 1864.
 4. RAL, PA, inv.nr.522, agendanr. 7. Minister van Binnenlandse Zaken aan de Gouverneur 25 januari 1865, nr. 663, Kabinet. Idem agendanr. 15. Gouverneur aan Minister van Binnenlandse Zaken 14 februari 1865.
 5. RAL, PA, inv.nr. 6287, burgemeestersbenoemingen 1865-1913.

MICHAEL BALTUS, EEN PORTRET VAN EEN KANSARME IN DE NEGENTIENDE-EEUWSE MAATSCHAPPIJ

A.M.A. Maassen

In het woonhuis van herbergier Martin Dormans te Schimmert, Op de Bies, overleed 2 januari 1840 een onbekend persoon van het mannelijk geslacht. Uit de reispass van de overledene, afgegeven op 16 november 1839 door de Administratie van de Publieke Veiligheid van de stad Brussel, constateerde de ambtenaar van de burgerlijke stand dat de naam van de overledene Michaël Baltus was, omtrent 60 jaar, schoenmaker van beroep, geboortig van Geulle, maar metterwoon behorende tot de stad Maastricht. Uit de verklaring van de 15-jarige zoon Pieter Baltus, zonder beroep en vaste woonplaats, die bij hem was, bleek dat zijn vader echtgenoot was van Anna Sophia Deloof, wonende te Deinze dicht bij Gent in Oost-Vlaanderen. (BS akte 1)

Zo kwam een einde aan een rusteloos, armzalig bestaan van een zwerver, landloper, bedelaar en kleine crimineel om den brode, om wie tot tweemaal toe ernstige commotie was ontstaan bij het gemeentebestuur van Geulle als gevolg van terugvordering door de hogere overheid van diens verblijfskosten in verbeterings- en bedelaarshuizen.

Genealogische gegevens

Michaël Balt(h)us werd in Geulle gedoopt op 1 mei 1772 als zoon van Michaël en Joanna Maria Scheepers. Dit echtpaar was in Maastricht in ondertrouw gegaan op 28 juni 1765, waarna het huwelijk door de dominee van de gereformeerde gemeente aldaar op 14 juli 1765 werd ingezegend. Diezelfde dag werd het huwelijk "gerenoveerd" voor de pastoor van de Sint Catharinaparochie in die stad. (DTB resp. 114-129 en 34-318)

In het gereformeerd huwelijksregister lezen we dat "Gilles" Baltus, geboortig van Montenaken (bij Wolder-Maastricht of bij Leuven?), diende in het regiment dragonders van kolonel (-commandant Wilhelm Moritz) baron van Dietford (Ditfourth) in de compagnie van kolonel (Wouter) Eckhart, in garnizoen te Maastricht, en dat de in Geulle geboren bruid eveneens in Maastricht woonde.¹⁾ Opgemerkt wordt dat de voornaam Gilles door de Maastrichtse pastoor is "vertaald" in Egidius en door zijn Geulse collega in Michaël.

In Geulle werden naast Michaël nog twee kinderen van genoemd echtpaar geboren, namelijk Joannes 16 mei 1767 en Mechtildis 5 juli 1769.

Vader Baltus overleed te Maastricht en werd in de Sint Catharinaparochie begraven op 1 februari 1791. (DTB 38-240). Hij woonde in de Raamstraat. Zijn echtgenote, dochter van Simon Scheepers en Mechtildis Smeets, gedoopt te Geulle 8 april 1732, overleed in Maastricht 22 mei 1814. (BS 1814, 4e bijvoegsel, folio 74). Zij woonde nog steeds in de Raamstraat of de rue de Chassis zoals de straat in de Franse tijd heette. Inwonend was haar dochter Mechtildis en haar op 16 Vendémiaire XI (8 oktober 1802) geboren onwettige zoon die volgens aangifte van de vroedvrouw "Frédérique" moest heten. (BS XI, folio 4). Dit jongetje overleed een jaar later op 11 Vendémiaire XII (4 oktober 1803) onder de naam "Michel" Baltus. (BS XII, folio 276). Mechtildis die het beroep van strijkster uitoefende, overleed te Maastricht in de Raamstraat 10 januari 1842 als echtgenote van Pieter Elschelar, "afwezig". (BS 1842, folio 6). Dit huwelijk heb ik niet kunnen vinden in het centrale huwelijksregister in het rijksarchief Limburg.

Michel en Jean Baltus zijn jaren uit Maastricht weggeweest wegens militaire dienst in het Staatse, later Bataafse leger.

Jean keerde begin 1805 terug in Maastricht met zijn vrouw Barbara Decorte, om, naar hij tegenover de politie verklaarde, als kleermaker te gaan werken bij het 7e regiment Huzaren. Michel volgde enige weken later. In tegenstelling tot zijn broer die bij de politie zei zijn paspoort en ontslagbrief uit het leger verloren te hebben, gaf Michel toe deserteur te zijn en daarom over geen paspoort te beschikken. Van het echtpaar Baltus-Decorte zijn geen verdere genealogische gegevens bekend.

Michael's strafblad

Op 10 Ventôse XIII (1 maart 1805) tegen zeven uur 's avonds werd de 77-jarige belastingambtenaar Nicolaas Clermont toen hij zijn huis op de Markt wilde binnengaan, door een onbekende van zijn hoed beroofd. Hetzelfde overkwam enige dagen later, in de avond van 14 Ventôse (5 maart 1805) de 65-jarige rentenier Jean Lambert Coenegracht. Hem waren bij de huisdeur hoed en mantel afgepakt. De politie bij wie aangifte was gedaan, stelde een onderzoek in bij een uitdrager Gelinger op de Grote Gracht. Daar bleken twee hoeden te zijn verkocht waarvan er een door de heer Clermont als de zijne werd herkend. Bij een pandhuishouder op de Vissersmaas werd de mantel van de heer Coenegracht ontdekt. In beide gevallen wezen de verkregen inlichtingen naar Barbara Decorte, de vrouw van Jean Baltus. In haar huis door de politie ondervraagd zei zij de hoeden en de mantel van onbekenden te hebben gekregen. Bij ondervraging van de twee mannen die bij haar werden aangehouden, bleken dezen resp. haar echtgenoot Jean Baltus en haar schoonbroer Michel Baltus te zijn. Zij legden daarbij de verklaringen af als weergegeven in de vorige paragraaf. Een en ander was voor de commissaris van politie Philippens genoeg reden om het drietal te arresteren.

Bij vonnis van het Tribunal de première Instance te Maastricht dd. 5 Messidor XIII (24 juni 1805) werden zij alle drie ondanks hun ontkenning van de straatoverrijen, op grond van getuigenverklaringen schuldig bevonden aan de diefstal van hoeden en mantel als voorschreven. Zij werden ieder veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf ingaande 15 Ventôse XIII (6 maart 1805), de dag van hun arrestatie, en tot betaling van de proceskosten, begroot op 49 francs en 90 centimes.²⁾

In oktober 1807 en in januari 1808 vonden er in Maastricht weer enige diefstallen plaats. Zo werden van de molenaars Joseph Schreuder in de Bonnefantenstraat en Jean Kempeners van de Maasmolen dekens gestolen die gebruikt werden om hun meelwagens af te dekken. Bij schrijnwerker Michel Jorissen in de Boschstraat werd een eikenhouten kuip ontvreemd en bij Nicolaas Janssen in de Batterijstraat, commissionair bij Bonhomme, verdwenen een koperen ketel met blikken deksel en een hamer. Door de politie werd een onderzoek ingesteld bij opkoper Hollander op de Grote Gracht. Daar werden de kuip en de ketel voornoemd aangetroffen. Uit de beschrijving van de personen die de zaken te koop hadden aangeboden, meende de politie, ondanks de valse naam die zij hadden opgegeven, de Baltussen te herkennen, die ruim een half jaar geleden in vrijheid waren gesteld na het uitzitten van een gevangenisstraf van twee jaar in Vilvoorde. Bij hun ondervraging zeiden zij aanvankelijk niets van de diefstallen af te weten. Later gaven zij schoorvoetend een enkele zaak toe of gaven elkaar de schuld. Huiszoeking leverde, naast de gestolen hamer, nog een verdachte hoeveelheid textiel op waarvan echter niet kon worden bewezen dat zij van diefstal afkomstig was. Gelet op

een en ander was er voldoende grond om het drietal te arresteren. Dan volgt de gewone procedure van voorleiding en ondervraging der verdachten door Justitie en verhoor van getuigen, gevolgd later door in staat van beschuldiging stellen en bevel tot gevangenhouding van de verdachten. Verdachten werden gedagvaard te verschijnen ter zitting van het Tribunal de première Instance, te houden op 22 augustus 1808. De rechtbank achtte de ten laste gelegde diefstallen van de dekkleden, de eikenhouten kuip, de koperen ketel en de hamer, cq. medeplichtigheid daaraan, voldoende bewezen en veroordeelde de drie verdachten, conform de eis van de procureur général impérial (officier van Justitie) ieder tot vier jaar gevangenisstraf, teruggave van de gestolen goederen en betaling van de proceskosten ad 75 francs en 5 centimes.³⁾

Beter bewijs dat gevangenisstraf zonder begeleiding en opvang weinig zoden aan de dijk zet, getuigt het verdere levensverhaal van Michel Baltus. Nog geen twee maanden na zijn vrijlating op 2 september 1812 uit de gevangenis van Vilvoorde ten noorden van Brussel⁴⁾, week hij opnieuw van het rechte pad af. Nu had hij zijn werkterrein verlegd naar Gulpen en omgeving en een nieuwe kompaan gevonden in de persoon van Claire Honnef, de 27 jarige dochter van een vilder, geboren te Schaufenberg (Alsdorf), departement van de Roer, wonende te Bleijerheide, gemeente Kerkrade. Voortkomend uit een beroepsgroep die weinig aanzien genoot en aan de onderkant van de maatschappij leefde⁵⁾, was zij niet direct goed gezelschap voor Baltus. Zelf had zij ook pas een gevangenisstraf van twee jaar in Vilvoorde uitgezeten wegens diefstal van dameskleding in maart 1809 te Alsdorf.⁶⁾ Met haar was Baltus op 22 oktober 1812 in Gulpen aangekomen. Daar hadden zij overnacht bij Jean Reijnders en zijn echtgenote Anna Maria Langoor. Baltus had dit klaar gespeeld door te vertellen dat hij in 1793 als dragonder in het regiment van (Frederik) de prins van Hessen Kassel (garnizoenscommandant te Maastricht) als sauvegarde naar Gulpen was gezonden. Mevrouw Reinders meende zich dat te herinneren en had zich laten overhalen om hen te laten overnachten. De volgende dag beweerden zij naar Maastricht te moeten om een broer van Baltus te spreken. 's Avonds stonden zij weer voor de deur en kregen zij opnieuw onderdak. De 24ste 's morgens waren zij met vrouw Reinders op stap gegaan zogenaamd om haar slecht melk gevende geit te ruilen tegen een betere van de moeder van Claire. Bij Eijs had Claire voorgewend en passant nog enige koeienhuiden te gaan ophalen. Ondertussen zou Michel met de vrouw blijven wachten in een herberg. Omdat Claire nog al lang wegbleef, had Michel gezegd dat hij haar zou gaan zoeken, vrouw Reinders en haar geit alleen achterlatend. Beiden kwamen echter niet meer terug. Het bleek dat Claire intussen in huize Reinders het verhaal had opgehangen dat zij droge kleren kwam halen omdat vrouw Reinders in een beek was gevallen. Met schoenen, kousen, een tinnen kan, een pond boter en een halsdoek om alles in te doen, was zij vertrokken.

Op 29 oktober 1812 hadden Michel en Claire gastvrij onderdak gekregen bij vilder Pierre Bloem in Crapoeil bij Gulpen. Zij hadden gezegd dat zij uit Geulle kwamen waar zij papieren hadden opgehaald om te kunnen trouwen. Bloem kende Honnef als een verre verwante van zijn vrouw. Van de gastvrijheid was misbruik gemaakt door 's morgens in alle vroegte te verdwijnen met medeneming van tinnen borden en schotels, beddegoed en kleding. Het gestolen goed was diezelfde dag nog (30 oktober) in Aken verkocht.

De nacht van 30 op 31 oktober hadden zij doorgebracht in het huis van Henri Bloemen, eveneens vilder, in Sippenaken, gemeente Teuven (Be). Daar had Michel zich uitgegeven als leerlingvilder, die kwam aankondigen dat vader Honnef binnenkort zou komen om resten van kadavers te kopen voor het maken van lijm. Ook hier was het tweetal vroeg in de morgen met de Noorderzon vertrokken en ontdekte Bloemen dat kleding, linnengoed en huisraad waren verdwenen.

De politie van Maastricht werd op 2 november 1812 getipt door Catharina Bemelmans uit de Grachtstraat, een nicht van Anna Maria Bloem uit Crapoel, dat de twee personen die van de diefstal aldaar werden verdacht, zich in de stad bevonden. Onderzoek resulteerde in aanhouding van Claire Honnef bij de Onze Lieve Vrouwepoort, die een pak met kleding en huisraad droeg. De man was op de vlucht geslagen. In het pak zaten spullen die bij Bloem in Crapoel en Bloemen in Sippenaken waren ontvreemd en door de bestolenen werden herkend. De koperen en tinnen huisraad, zo bekende Claire tegenover de politie, was in Aken verkocht. Tien dagen later, op 12 november, werd Michel Baltus alsnog door politie-commissaris Lipkens gearresteerd toen hij Claire een bezoek wilde brengen in de gevangenis en door de gevangensbewaarder als haar medepllichtige werd herkend.

En dan volgt de toen gebruikelijke procedure: gerechtelijk vooronderzoek, beslissing door de raadkamer van de rechtbank de première Instance, na requisitoir van de procureur impérial, over al dan niet verdere vervolging. Omdat het in casu om recidivisten ging, had de Raadkamer besloten de zaak te verwijzen naar het Keizerlijk Hof te Luik voor het opmaken van de akte van beschuldiging. Vervolgens werd de zaak door Luik verwezen naar de cour d'assises (crimineel gerechtshof) du departement de la Meuse Inférieure te Maastricht. Verdachten moesten 28 mei 1813 ter rechtzitting van dit gerechtshof verschijnen. Het hof wees diezelfde dag arrest en veroordeelde de verdachten wegens het plegen en medeplegen van, subsidiair medepllichtigheid aan, diefstallen in Crapoel en Sippenaken. tot tien jaar tuchthuis, alsmede tot tentoonstelling aan de schandpaal (de kaak) gedurende een uur. Deze bijkomende straf werd ten uitvoergelegd op 5 juni 1813 van 10 tot 11 uur 's morgens.⁷⁾

Michel hoefde zijn straf niet helemaal uit te zitten. Twee jaar werden hem kwijtgescholden. Toen stond hij op straat zonder vaste woning en zonder middelen van bestaan. Noodgedwongen nam hij zijn toevlucht tot bedelarij. Bedelarij was echter ten strengste verboden. Het was een euvel dat steeds grotere vormen had aangenomen en waarvan vooral het platteland zeer veel overlast ondervond. Daartegen dacht het na de Napoleontische oorlogen gestichte koninkrijk der Nederlanden streng te moeten optreden door voor te schrijven dat ieder die buiten zijn wettige woonplaats betrappt werd op bedelarij, moest worden aangehouden en overgebracht naar een bedelaarswerkhuis. Buitenlanders moesten na het ondergaan van hun straf over de grens worden gezet. "Eigen" mensen mochten binnen de gemeente bedelen, maar moesten ter herkenning een metalen plaat met de gemeentenaam op de borst dragen.(!) De vanaf 1816 door de regering voorgestelde maatregelen werden vervolgens door de gouverneur der provincie Limburg dwingend aan de gemeentebesturen voorgeschreven. De uitvoering door de gemeenten liet echter te wensen over, gelet op de diverse circulaire van de gouverneur om de gemeenten te herinneren aan hun verplichting tot stipte nakoming van de voorgeschreven maatregelen.⁸⁾ Voor in Limburg aangehouden bedelaars was in 1816 het bedelaars-

werkhuis te Ixelles bij Brussel aangewezen. In 1818 kwam daarvoor in de plaats het werkhuis te Rekem, dat 15 april 1819 zijn poorten opende.⁹⁾ In feite was hiermede de situatie van de Franse tijd hersteld. Bij decreet van Napoléon van 10 augustus 1809 was namelijk reeds in de gebouwen van het kasteel van de graven van Aspremont-Lynden te Rekem een "dépôt de mendicité" ingericht met een capaciteit van 400 bedelaars, zowel mannelijke als vrouwelijke. Kosten geraamd op 200.000 francs. Jaarlijkse exploitatielasten begroot op 80.000 francs.¹⁰⁾

Onder dit regime werd Michel Baltus, die geen beroep en vaste woonplaats had, op 27 augustus 1821 door de politie in Maastricht op de Markt betrappt toen hij bedelend van huis tot huis ging. Er werd proces-verbaal opgemaakt wegens overtreding van de in noot 9 genoemde resolutie van de Gedeputeerde Staten van Limburg, dat iedere vorm van bedelarij in gemeenten verbod door personen die daarvoor geen toestemming hadden van het gemeentebestuur. Conform aangehaalde resolutie werd Baltus na zijn aanhouding overgebracht naar het gevangenhuis. Daar volgde twee dagen later ondervraging door de onderzoeksrechter, waarbij Baltus de bedelarij bekende. Op 6 september 1821 moest hij voor de correctionele kamer van de rechtbank in eerste instantie te Maastricht verschijnen. Deze achtte het strafbare feit bewezen en veroordeelde Baltus omdat zij verzachtende omstandigheden aanwezig achtte, tot (slechts) 10 dagen gevangenisstraf en betaling van de proceskosten ad f. 1,48 en een halve cent. (Welke die omstandigheden waren, is mij niet bekend.) Na het ondergaan van gevangenisstraf moest de veroordeelde worden vervoerd naar het bedelaars-huis te Rekem.¹¹⁾

Conflict over de betaling der verblijfskosten van Baltus

Michaël Baltus is om de een of andere reden (plaatsgebrek?) overgebracht naar het bedelaarsetablissement te Ommerschans in Overijssel. In juni 1826 kwam er een brief van de administrateur van het Armenwezen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken naar de Limburgse gouverneur met de jaarlijkse voordracht tot ontslag van bedelaars uit deze instelling. De voordracht werd gedaan door de Permanente Commissie der Maatschappij van weldadigheid. Het betrof personen die wegens goed gedrag en nijverheid in de "coloniën" geschikt werden bevonden om terug te keren in de maatschappij zonder dat er gevaar bestond voor terugval in bedelarij. Van te voren dienden de domicilies van onderstand hun mening over de personen te geven en eventuele bezwaren tegen het ontslag aan te dragen. Verder moesten zij mededelen of er werkgelegenheid voorhanden was. De aan de gouverneur toegezonden staat bevatte maar één naam, die van Michaël Baltus, geboren 1773 (!), gezonden door het gesticht van Limburg, aankomst in Ommerschans 9 november 1822, domicilie van onderstand Maastricht. De Staatsraad-Gouverneur lichtte het gemeentebestuur in met verzoek om voor 10 juli van antwoord te dienen.¹²⁾ Maastricht bleek geen bezwaar te hebben tegen de vrijlating van Baltus. Over werkgelegenheid werd niet gesproken en dat deed evenmin de gouverneur in zijn antwoord aan de Administrateur voornoemd.¹³⁾ Bij brief van 23 oktober 1826 berichtte de Administrateur aan de gouverneur dat Baltus op 4 september 1826 uit Ommerschans was ontslagen, waarvan de gouverneur vervolgens mededeling deed aan de gemeente Maastricht als domicilie van onderstand van de ontslagene.¹⁴⁾

Uit deze correspondentie moet worden afgeleid dat Maastricht geen bedenking had tegen aanwijzing als domicilie van onderstand, waardoor deze gemeente in-gevolge de wet van 28 november 1818, verantwoordelijk was voor het verlenen van geldelijke ondersteuning als Baltus in behoeftige omstandigheden kwam te verkeren.¹⁵⁾ Anders kwamen de zaken eind 1841 te liggen toen de Nederlandse regering de verplegingskosten die sedert 1830 waren gemaakt voor personen die onderstandsdomicilie hadden in gemeenten die nu weer onder Nederlands gezag stonden, ging terugvorderen. In dat kader werd de gouverneur een staat van personen toegezonden. Daarop stond de naam van Michel Baltus uit Geulle wiens verpleegkosten in Rekem over de periode van 1 januari 1830 tot 17 februari 1836 ten bedrage van f. 321,91 moesten worden teruggevorderd. De gemeente Geulle werd aangeschreven, maar die weigerde en wees er op dat sedert 1836 de kosten voor rekening van de Belgische staat waren genomen. Uit de correspondentie die naar aanleiding daarvan ontstond tussen de Belgische gouverneur in Hasselt en zijn Nederlandse ambtgenoot in Maastricht bleek dat de gemeente Geulle het verblijf van Baltus in Rekem sedert zijn opname op 19 september 1821 had betaald wegens onbekendheid met de wet van 28 november 1818. Dat was ook gebeurd met de kosten van diens verblijf in Veenhuizen (Drente). Toen Baltus zich op 24 maart 1836 vrijwillig bij het depôt in Rekem had gemeld en de kosten opnieuw bij Geulle werden gedeclareerd, had de gemeente bij raadsbesluit van 3 juni 1836 met succes betaling geweigerd. Overigens waren Michel Baltus en zijn 15-jarige stiefzoon Pierre Deloof, geboren in Veenhuizen, bij besluit van 25 oktober 1839 door de Hasseltse gouverneur vrijgelaten en richting Maastricht over de grens gezet. De vrijlating was geschied op verzoek van Baltus om hem in de gelegenheid te stellen zich bij zijn vrouw te vervoegen in Brouwershaven (Zeeland), waar zij een vishandel dreef. Van deze vrijlating werd bij gelijke datum kennisgegeven aan de gouverneur te Maastricht, die op zijn beurt de procureur des konings inlichtte.¹⁶⁾

Wat was het argument van Geulle?

Michaël Baltus was wat de wet noemt een "toevallige" geboorte in Geulle zodat deze gemeente niet kon worden beschouwd als domicilie van onderstand. Ter ondersteuning van deze stelling was bij het raadsbesluit van 3 juni 1836 tot weigering van de betaling een verklaring gevoegd van negen bejaarde inwoners van Geulle, inhoudende: dat Michiel Baltus toevallig in de gemeente was geboren; dat zijn ouders nooit in Geulle woonachtig waren geweest; dat zijn vader alleen in de gemeente bekend was als militair om de paarden van zijn regiment, die hier graasden, te hoeden; dat hij dus conform artikel 2 van de wet van 28 november 1818 niet als "inboorling" van de gemeente kon worden beschouwd; was getekend burgemeester-secretaris C. Maassen, P. Janssen en J. Penders, schepenen.

Toen de gemeente in december 1841 via de district-commissaris Kerens in opdracht van de gouverneur werd geconfronteerd met het verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken tot betaling van het bedrag van f. 321,91 voor verpleging van Baltus in Rekem, wees de gemeenteraad dit op 27 december 1841 en - na herhaalde uitnodiging van de district-commissaris - op 4 januari 1842 opnieuw af op dezelfde grond als in 1836. De district-commissaris was het daarmee niet eens en adviseerde de gouverneur om de betaling ambtshalve te bevelen, want bij

de geboorte van Baltus behoorden de ouders tot de parochie Geulle en dus was de geboorte niet "toevallig". De gouverneur wenste niet over een nacht ijs te gaan en vroeg inlichtingen aan zijn collega in Hasselt.¹⁷⁾ Deze stuurde het hele dossier "Hasselt" op met alle hiervoren beschreven gegevens, inclusief het doopbewijs van Geulle en het signalement van Baltus waarop aangetekend zijn verklaring dat hij op 10-jarige leeftijd Geulle verlaten had om met zijn ouders naar Maastricht en daarna naar Holland te vertrekken. Vervolgens stelde de gouverneur de minister van Binnenlandse Zaken in antwoord op diens brief tot verhaal van kosten, in kennis van zijn bevindingen. Aan het slot van zijn ambtsbericht vroeg hij zich af of het niet beter was om de situatie zoals die onder de Belgische regering was ontstaan, te handhaven en de gemeente Geulle niet alsnog aansprakelijk te stellen voor de kosten.¹⁸⁾

In zijn antwoord liet de minister weten dat ook als de beweringen van Geulle juist waren, de kosten niet automatisch voor rekening van het rijk kwamen. Volgens artikel 2 van de Wet van 28 november 1818 was in het geval van een toevallige geboorte de woonplaats van de vader domicilie van onderstand.

De vader zou in Maastricht in garnizoen zijn geweest, waaruit volgde dat als Geulle zijn gelijk kon bewijzen, Maastricht moest worden aangesproken. De beslissing van de Belgische regering om te betalen was in deze niet relevant omdat zij niet op de wet berustte. Met deze boodschap wendde de gouverneur zich tot het gemeentebestuur van Maastricht onder vermelding van de hele voorgeschiedenis. Hij vroeg hem te berichten welk standpunt werd ingenomen met betrekking tot de visie van de minister dat Maastricht als domicilie van onderstand zou moeten worden aangemerkt.¹⁹⁾ Burgemeester en wethouders van Maastricht berichtten, conform het advies van het Armbestuur, dat het zich niet wilde verdiepen in de vraag of Geulle terecht de betaling had afgewezen. Wel meenden zij dat hun gemeente nooit als onderstandsdomicilie kon worden beschouwd van een militair die in garnizoen lag. Bij armlastigheid moest de geboorteplaats van de militair betalen. Voorts werd gewezen op de feiten: dat in de doopakte de ouders als "ex Geulle" werden betiteld; dat bij de militairen alleen vrijgezellen met de paarden werden meegezonden; dat Baltus zelf verklaard had dat hij pas op 10-jarige leeftijd Geulle met zijn ouders had verlaten; dat Geulle al vanaf 1821 voor Baltus had betaald, maar zich in de Belgische tijd er van had afgemaakt. In juni 1842 liet de gouverneur zijn district-commissaris weten wat hij sedert februari in deze zaak had ondernomen. Omdat hij zich "zeer wel" met de conclusies van het gemeentebestuur van Maastricht kon verenigen, gaf hij hem de opdracht Geulle mede te delen, dat het zou moeten betalen als het er niet in slaagde afdoende tegenbewijs te leveren, "want de ingeroepen beslissing van de Belgische regering kan in de gegeven omstandigheden thans niet ten regel dienen."²⁰⁾

Geulle, in kennis gesteld van de beslissing van de gouverneur, handhaafde bij raadsbesluit van 5 juli 1842 het eerder ingenomen standpunt. De raad beriep zich nu op de doopakte, waaruit bleek dat alleen de moeder van Michaël uit Geulle was, anders zou de pastoor geschreven hebben dat beide ouders uit Geulle ("ambo ex Geulle") waren. Vader Baltus kwam ook niet voor in het Geulse doopregister. Voor wat betreft het militair-zijn van vader Baltus verwees de raad opnieuw naar de verklaring van de negen bejaarden. Die was nu aangevuld met de mededeling dat Baltus dragonder kwartiermeester of oudste korporaal was in compagnie van

kapitein Kreki. Dat kon worden nagevraagd op het ministerie van Oorlog!

De districtscommissaris liet in zijn advies aan de gouverneur blijken wel iets te voelen voor de argumenten van Geulle. De doopakte van Baltus jr. wilde inderdaad niet zeggen dat Baltus sr. óók in Geulle geboren was. Misschien zou Maastricht toch wel onderhoudsplichtig zijn door toepassing van de wet van 1818 met terugwerkende kracht. Vervolgens lichtte de gouverneur de minister van Binnenlandse Zaken in over alles wat hij tot nu toe in de zaak Baltus te weten was gekomen. Hij nam de suggestie van Geulle over en verzocht de minister bij zijn ambtgenoot van Oorlog navraag te doen of Baltus sr. dragonder was ten tijde van de geboorte van zijn zoon en als zodanig meer dan vier jaar te Maastricht in garnizoen had gelegen.

Over het met terugwerkende kracht toepassen van de wet had hij, met Maastricht, zijn twijfels omdat dan moest worden teruggegaan naar 1772.²¹⁾

Half oktober kwam bericht van Binnenlandse Zaken dat er geen Michiel maar wel een Gillis Baltus had gediend bij het voormalig regiment Dragonders van generaal-majoor (Gerlach Cornelis Johannes van) Massou (zie noot 1). Verder was de minister niet overtuigd van de toevalligheid van de geboorte van Baltus jr. Eerstens op grond van de geboorteakte en tweedens omdat niets bekend was over de duur van het verblijf van Baltus sr. in Geulle als paardenhoeder. De verklaring van de negen gaf daarover geen uitsluitsel. Dat verblijf had in ieder geval geleid tot een huwelijk met een Geulse vrouw en de geboorte van een zoon aldaar. Met betrekking tot de terugwerkende kracht van wetten stelde de minister dat deze in het algemeen niet werd aangenomen. In casu moest de wet van 1818 zonder meer worden toegepast omdat de behoefte aan onderstand pas was ontstaan in 1821. Als Geulle beweerde dat Maastricht moest betalen dan was er een geschil dat volgens artikel 11 van die wet aan de beslissing van Gedeputeerde Staten moest worden onderworpen. Volgens de gewone procedure stelde de gouverneur de districtcommissaris op de hoogte van het ministeriële schrijven met het verzoek de gemeente Geulle daarvan op de hoogte te brengen. Voorts moest Kerens de gemeente polsen of zij daarin geen aanleiding vond om de verpleegkosten van de bedelaar-kolonist, zo nodig in termijnen, te betalen. Ook moest hij bij zijn antwoord een afschrift van de huwelijksakte van de ouders van Michiel voegen.²²⁾

Kerens kweet zich van zijn taak en kon de gouverneur een maand later mededelen dat de gemeenteraad van Geulle in zijn vergadering van 16 november 1842 de kwestie opnieuw had besproken. Hij had echter geen termen aanwezig geacht om het eerder ingenomen standpunt te wijzigen. Kerens had vernomen dat de ouders van Michiel in Maastricht zouden zijn getrouwd en dat de moeder daar als dienstmeid woonachtig was. Ook zou er identiteit bestaan tussen "Balthus" en "Baltes" en "Gillis" en "Michal". Terzake merkte hij op dat het inderdaad ten platten lande alhier veelal gebruikelijk was dat de personen welk de voornaam Michaël of Gillis dragen, Giel worden geheten. Hij had Geulle uitgenodigd om die identiteit te bewijzen door overlegging van de huwelijksakte van Baltus sr. De gouverneur was het met de districtscommissaris eens dat met de trouwakte het bewijs kon worden geleverd dat vader Baltus sr. en de dragonder van het voormalig regiment van generaal-majoor Massou een en dezelfde persoon was.²³⁾ Bij brief van 9 december 1842 kreeg de gouverneur de verlangde trouwakte toegezonden. (Hoewel deze ontbreekt in het dossier moet worden aangenomen dat het de akte is van de Sint Catharina-parochie

van Maastricht, die ik vermeld heb in de paragraaf "genealogische gegevens" omdat nu ook de naam Egidius wordt genoemd als identiek met Michaël en Giles.) Nu de identiteit was bewezen, bleef echter, volgens Kerens, de vraag of vader Baltus ten tijde van het huwelijk of de geboorte van zijn zoon in militaire dienst was. Als hij als zodanig gedetacheerd was geweest in Geulle, dan kon dit niet zo lang zijn geweest dat de geboorte van zijn zoon in die gemeente niet meer als toevallig kon worden beschouwd. Detachering gebeurde over het algemeen maar voor korte tijd. Bovendien zou hij, als hij vóór de geboorte reeds met zijn echtgenote in Geulle was, waarschijnlijk ook al in Geulle getrouwd zijn. Dit bericht was voor de gouverneur aanleiding om zich tot burgemeester en schepenen van Maastricht te wenden. Daarin haalde hij alle argumenten aan die Maastricht naar voren had gebracht om aan te tonen dat die gemeente niet als domicilie van onderstand voor Michiel Baltus kon worden beschouwd. Vervolgens weerlegde hij deze. Hij wees er op dat hem door Binnenlandse Zaken was toegezonden een door Oorlog verstrekt extract uit het stamboek van het regiment Dragonders van generaal-majoor Massou, waaruit bleek dat vanaf 1760 tot 1773 en misschien nog langer, bij dat regiment een zekere Gillis Baltes had gediend. Door de Minister van Binnenlandse Zaken was ook de stelling dat aan de wet van 1818 geen terugwerkende kracht mocht worden toegekend, op grond van algemene beginselen weerlegd. Door de gemeente Geulle was de huwelijksakte van Gillis Baltus overgelegd, waaruit was gebleken dat hij in Maastricht in de Sint Catharinakerk was gehuwd. Voorts had die gemeente aannemelijk gemaakt dat er indentiteit bestond tussen Michiel Balthus en Gillis Baltes. Het huwelijk te Maastricht en het dragonder-zijn van de vader tijdens de geboorte van zijn zoon, gaven volgens de gouverneur grond voor de bewering dat de geboorte in Geulle toevallig was in de zin van artikel 2 van de wet van 1818. Hij vertrouwde er op dat de gemeente Maastricht, gelet op de feiten en bescheiden, niet langer bezwaar had tegen erkenning van de armlastigheid.²⁴⁾

Eind januari 1843 ontving de gouverneur antwoord van Maastricht. Burgemeester en schepenen van die gemeente berichtten dat het college van Regenten over de Algemene Armen overstag was gegaan en Maastricht accepteerde als onderstandsdomicilie van Baltus. Het gemeentebestuur sloot zich hierbij aan. De door de gouverneur toegezonden bescheiden op grond waarvan deze beslissing was genomen, werden hierbij geretourneerd. De gouverneur reageerde daarop met toezending aan de gemeente van de destijds door Binnenlandse Zaken opgemaakte kostenstaat ten bedrage van f. 321,91 voor verpleging van Baltus in de "koloniën der Maatschappij van Weldadigheid" over de periode van 1 januari 1830 tot 17 februari 1836. Hij verzocht dit bedrag "ten spoedigste" over te maken aan de ontvanger der registratie.²⁵⁾ Bij brief van 11 februari 1843 werd door het gemeentebestuur van Maastricht bericht dat het Algemeen Armbestuur het gevraagde bedrag had betaald. De gouverneur op zijn beurt stelde de minister van Binnenlandse Zaken hiervan op de hoogte met verwijzing naar diens brief van 2 december 1841, waarin de opdracht tot invordering werd gegeven.²⁶⁾

Besluit

Wederom had de kleine gemeente Geulle bewezen niet voetstoots besluiten van hogerhand uit te voeren. Ruim een jaar had zij zich met kracht van argumenten verzet tegen minis-

ter en gouverneur en met succes. Stond zij daarom bij het provinciaal bestuur als "lastig en wispelturig" geboekt?²⁷⁾ Een kritische benadering van verheven en nagenoeg onaan-tastbare gezagsdragers werd, zeker in die tijd, niet op prijs gesteld. Dat hoorde niet en was maar lastig.

Wat de vroegere complicen van Michiel Baltus betreft, kan nog worden medegedeeld dat zij los van Michiel nog diverse malen zijn veroordeeld. Zij konden het stelen niet laten.

Barbara Decorte, de vrouw van Jean Baltus, werd door het Hof van Assises van de provincie Limburg bij arrest van 20-12-1816 wegens diefstal in Maastricht veroordeeld tot zeven jaar opsluiting in een verbeteringsgesticht, tentoonstelling aan de kaak en betaling van f. 11,55 proceskosten.²⁸⁾

Haar man, Jean Baltus, voor een zelfde vergrijp door genoemd Hof op 22 maart 1817 tot 10 jaar opsluiting, tentoonstelling aan de kaak en betaling van f 9,65 en een halve cent.²⁹⁾

Clara Honnef werd wegens diefstal te Wittem door de Rechtbank in eerste aanleg op 9 januari 1824 veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf en betaling van f. 18,45 proceskosten.³⁰⁾ Vrijgekomen met Nieuwjaar 1829 uit het tuchthuis St. Bernard, werd zij in april op de Markt te Maastricht gearresteerd wegens verdenking van inbraak in Rothem-Meerssen. Uit de stukken blijkt dat zij toen een dochtertje van vijf jaar had. Voor deze inbraak werd zij berecht door het speciaal gerechtshof der provincie Limburg, omdat het misdrijf was gepleegd onder de verzwarende omstandigheden van recidive en het zich bevinden in staat van landloperij. Bij arrest van 25 juli 1829 werd zij veroordeeld tot eeuwige dwangarbeid. Aan de straf vooraf gingen openbare tentoonstelling aan de kaak en brandmerking op de rechter schouder met de letters T.P. (*travaux publiques* = dwangarbeid op openbare werken). Ook moest zij de proceskosten ad f. 26,61 betalen.³¹⁾

NOTEN

1. De tussen haakjes geplaatste woorden zijn ontleend aan H.Ringoit, militair historische bijdragen van de sectie krijgsgeschiedenis, nr. 3, Afstammingen en voortzettingen der cavalerie en wielrijders, 's-Gravenhage 1978, VII en 27 - 31. In 1752 werd regiment Ditfourth verdeeld in de regimenten Trips en Massou onder toezegging dat Ditfourth weer zijn eigen regiment kreeg als een van de twee commandanten overleed. Dit gebeurde in 1756. Van 1768 - 1795 stond het regiment dragonders onder bevel van Frederik, prins van Hessen - Kassel.
2. Rijksarchief Limburg, N(ieuwe) R(echterlijke) A(rchieven), inv.nrs. 812 en 873.
3. RAL, NRA, inv.nrs 814 en 894 onder nr. 69.
4. Décret Impérial qui divise en deux arrondissemens les departemens désignés pour former la circonscription des maisons de détention de Gand et de Vilvorde. Au quartier général impérial d'Ens, le 4 mai 1809. Bulletin des Lois nr.236, onder nr.4387. Vilvoorde was voor personen uit de departementen Dijle, Nedermaas, Samber en Maas, Ourthe, Roer, Rijn en Moezel, Saar, Paltz, en Wouden. De Gentse gevangenis was voor de departementen Schelde, Twee Neten, Leie, Jemappes, Noord, en Nauw van Calais. In deze gevangenschappen konden alleen personen worden opgenomen die valide waren en in staat om te werken.
5. Antoon Blok, De Bokkerijders, Roversbenden en Geheime Genootschappen in de Landen van Overmaas (1730-1774), Amsterdam 1992, 57 - 89, waarin ook diverse naamgenoten van Clara Honnef die als bokkerijder zijn veroordeeld, worden genoemd.
6. RAL, NRA, inv.nrs. 814 en 901 onder nr. 72, correctioneel vonnis 9 september 1809.
7. RAL, NRA, inv.nr. 313 onder nr. N 317.

8. Gouvernementsbesluit van 14 maart 1816, nr. 5, omtrent de wering der bedelarij op verzoek van de minister van Staat belast met het algemeen "toezicht" in de Zuidelijke Provinciën. Verzameling van besluiten, aanschrijvingen en bekendmakingen van het gouvernement der provincie Limburg, deel I, jaar 1816 onder nr. 56. Besluit van de gouverneur van 11 december 1816, nr.4, omtrent het weren der bedelarij naar aanleiding van Koninklijke Besluiten terzake. Idem Verzameling deel II onder nr. 215. Rappels 18 mei en 3 oktober 1816. Idem Verzameling deel I onder de nrs. resp. 94 en 173.
9. Resolutie van den 15e Maart 1819, litt S, betrekkelijk het in werking brengen van het bedelaarshuis te Reckheim met den 15e April aanstaande. Administratief Memoriaal der Provincie Limburg 1819, nr. 25. Blijkens de considerans van de resolutie was het huis ingesteld bij Koninklijk Besluit van 19 maart 1818, nr. 91.
10. Lettres de création du Dépôt de mendicité du département de la Meuse-Inférieure. En notre camp impérial de Schönbrunn, le 10 Août 1809. Bulletin des Lois 1809 nr. 242 onder nr. 4494.
11. RAL, NRA, inv.nrs. 823 en 965 onder nr.276.
12. RAL, P(rovinciaal) A(rchief), verbalen gouverneur, inv. nr. 1197. Binnenlandse Zaken, Armwezen 6 juni 1826, nr. 21 aan de gouverneur; Gouverneur aan de gemeente Maastricht 3 juli 1827, nr. 4494/5.
13. Idem inv.nr. 1201. Gemeente Maastricht aan Gouverneur 10 augustus 1826, nr. 611A; Gouverneur aan administrateur Armwezen 5 augustus 1826, nr. 5943/4.
14. Idem inv.nr. 1213. Binnenlandse Zaken, Armwezen aan gouverneur 23 oktober 1826, nr. 58; Gouverneur aan gemeente Maastricht 31 oktober 1826, nr. 8207/5.
15. Wet van de 28e november 1818, stb. 40, houdende bepalingen tot aanwijzing der plaats waar de Behoeftigen in de algemeenen onderstand deelen kunnen. Journal officiel du Royaume des Pays Bas, tome treizième, 2 - 11.
16. RAL, PA verbalen gouverneur, inv.nr. 1525. Gouverneur Hasselt aan Gouverneur Maastricht 25 oktober 1839, nr. 1391/4; Gouverneur Maastricht aan procureur des Konings, fungerend procureur crimineel te Maastricht, 30 oktober 1839, 3e afd. nr. 5049/8.
17. Idem inv.nr. 1699. Districtscommissaris Kerens aan Gouverneur 8 februari 1842, nr. 291/53; Gouverneur Maastricht aan Gouverneur Hasselt 18 februari 1842, nr. 2258/50.
18. Idem inv.nr. 1703. Minister van Binnenlandse Zaken aan Gouverneur 2 december 1841, nr. 137, 7e Afd.; Gouverneur Hasselt aan Gouverneur Maastricht 28 februari 1842, nr. 1800/2; Gouverneur Maastricht aan Binnenlandse Zaken 7 maart 1842, 3e Afd. nr. 3316/36.
19. Idem inv.nr. 1721. Binnenlandse Zaken aan Gouverneur 19 mei 1842, nr. 170, 7e Afd.; Gouverneur aan gemeente Maastricht 25 mei 1842, 3e Afd. nr. 7578/53.
20. Idem inv.nr. 1725. Gemeente Maastricht aan Gouverneur 7 juni 1842, nr. 757; Gouverneur aan Kerens 11 juni 1842, nr. 8464/32.
21. Idem inv.nr. 1733. Kerens aan Gouverneur 12 juli 1842, nr. 1750/53; Gouverneur aan Binnenlandse Zaken 19 juli 1842, 3e Afd. nr. 10071/8.
22. Idem inv.nr. 1753. Binnenlandse Zaken aan de Gouverneur 15 oktober 1842, nr. 150, 7e Afd.; Gouverneur aan Kerens 21 oktober 1842, 3e Afd. nr. 14789/4.
23. Idem inv.nr. 1761. Kerens aan Gouverneur 23 november 1842, nr. 3336/53; Gouverneur aan Kerens 30 november 1842, 3e Afd. nr. 16866/22.
24. Idem inv.nr. 1764. Kerens aan Gouverneur 9 december 1842, nr. 3456/53; Gouverneur aan gemeente Maastricht 15 december 1842, 3e Afd. nr. 17626/26.
25. Idem inv.nr. 1773. Gemeente Maastricht aan Gouverneur 24 januari 1843, nr. 99 A; Gouverneur aan gemeente Maastricht 28 januari 1843, 3e Afd. nr. 1222/36.
26. Idem inv.nr. 1777. Gemeente Maastricht aan Gouverneur 11 februari 1843, nr. 88 A; Gouverneur aan Binnenlandse Zaken 20 februari 1843, 3e Afd. nr. 2135/41.
27. A.M.A. Maassen, De politieke lotgevallen van de plattelandsbuurgemeester Coenrardus Maassen te Geulle, 1830-1865, in Jaarboek 1993, Historische en Heemkundige Studies in en rond het Geuldal, Valkenburg aan de Geul 1993, 149-175.
28. RAL, NRA, inv.nr.323 onder N 499.
29. RAL, NRA, inv.nr.326 onder N 261.
30. RAL, NRA, inv.nrs. 826 en 987.
31. RAL, NRA, inv.nr.375 onder N 1074.

EEN VONDELING TE ROTHEM IN 1746

Stefan J.H. Vrancken

Op 5 november 1746 werd door de Hervormde predikant te Meerssen een kind gedoopt dat gevonden was te Rothem. Dit gebeurde op verzoek van het gerecht der hoofdbank Meerssen.

Bij het doopsel ontving het kind de naam **Moses du Tour**. Doopgetuigen waren het voornoemde gerecht, vertegenwoordigd door de Heer *schepen Sigebertus van Ingenhoven*, en *juffrouw Barbara Geertruij Guichart*.

Kerkmeesters:

1736: Joannes Engelen
 1737: Drees Boonen
 1738: Dirck Eelsen
 1739: Servaes Henrickx
 1740: Geurt Gijzen
 1741: Willem Wagemans
 1742: Houb Dhamen
 1743: Houb Dhamen junger
 1744: Arit Swilliens
 1745: Matthias Schoffelen
 1746: idem
 1746: Joannes Swilliens
 1747: Hermen Buijser
 1748: Joannes Kreuskens
 1749: Leendert van Dijck
 1750: Reijnerus Dirickx
 1751: Gerardus Frencken
 1752: Goessen Engelen
 1753: Willem Daemen alter
 1754: Hermanus Beuten
 1755: Wilhelmus Waegemans
 1756: Petrus Geijzen

Armenmeesters:

1736: Houb Dhamen alter
 1737: Martin Speckers
 1738: Joannes Custers
 1739: Henricus Engelen
 1740: Coen Aelbertz
 1741: Arit van de Bergh
 1742: Dirck Eelsen
 1743: Joannes Swilliens
 1744: Matthias Kolen
 1745: Christiaan Weijsen
 1746: idem
 1746: Leendert Dirix
 1747: Adolf Louwers
 1748: Hermen van Heusbergh
 1749: Joannes Waegemans
 1750: Joannes Waegemans ex Illichoeven
 1751: Leonardus Bovenden
 1752: Wilhelm Daemen junger
 1753: Peters Zanders
 1754: Dirick Savelkoul
 1755: Andreas Elsene
 1756: Mathijs Daemen

Bron:

RAL, DTB-registers
 Buchten, deel 26.1

CATHARINA DE WIT EN HAAR "KLEINZOO" JOANNES HUBERTUS UMMELS

Stefan J.H. Vrancken

Op 26 februari 1907 om 3 uur 's nachts overleed te Geulle **Catharina de Wit**, de betovergrootmoeder van mijn moeder *Marie Elisabeth Caenen*. De dag ervoor was ze 78 jaar geworden. Haar overlijden werd bij de Burgerlijke Stand van de gemeente Geulle aangegeven door de 26-jarige sigarenfabrikant **Joannes Hubertus Ummels**, die zei haar kleinzoon te zijn. De vermelding 'kleinzoon' wekte echter mijn verbazing, want voor zover ik wist had Catharina de Wit slechts twee dochters, die geen van beiden met een Ummels was gehuwd, zodat er ook geen kleinkinderen konden zijn die Ummels heetten. Wellicht een aangehuwde kleinzoon? Bij nader onderzoek (ik moest natuurlijk het naadje van de kous weten) bleek ook dit niet zo te zijn.

Catharina de Wit (geboren te Breda op 25 februari 1829 als dochter van *Petrus Cornelis de Wit* en *Johanna Adriana van Poelje*) was gehuwd te Maastricht op 31 mei 1853 met de bierbrouwersknecht (later werd hij winkelier) **Peter Schepers** (geboren te Stein op 14 januari 1823 als zoon van *Conrard Schepers* en *Maria Ida op den Camp*). Vóór haar huwelijk had Catharina reeds twee dochters gekregen: **Maria Hubertina Joanna Catharina**, geboren te Maastricht op 14 november 1849, en **Maria Catharina**, geboren te Maastricht op 7 september 1852. De oudste dochter werd bij het huwelijk van haar moeder erkend en gewettigd zodat zij vanaf die dag de naam Schepers droeg. De tweede dochter werd echter door haar moeder verstoten en kwam terecht in het gesticht Sint Joseph aan de Kommel te Maastricht, een tehuis voor arme in de steek gelaten meisjes. Zij zou door het leven gaan als Maria Catharina de Wit, mijn betovergrootmoeder.

Peter Schepers, de echtgenoot van Catharina de Wit, overleed te Maastricht op 16 januari 1902. Ruim vier jaar later,

op 26 juli 1906, liet zijn weduwe zich uitschrijven in het Maastrichtse bevolkingsregister met als bestemming Geulle. Wat had zij in Geulle te zoeken? De oplossing bleek te liggen bij de eerder genoemde 'kleinzoon'.

Op 24 september 1880 was te Stein een huwelijk gesloten tussen **Petrus Joannes Ummels** (geboren te Geulle op 8 oktober 1853 als zoon van de landbouwer *Joannes Ummels* en *Margaretha Bours*) en **Maria Ida Schepers**. Deze laatste was op 28 juni 1853 geboren te Stein als dochter van *Jan Schepers* en *Petronel Cleermans*. Jan Schepers bleek een oudere broer te zijn van Peter Schepers, de echtgenoot van Catharina de Wit.

Het kersverse echtpaar Ummels-Schepers vestigde zich te Geulle (*Snijdersberg*), alwaar negen kinderen het levenslicht zagen:

1. **Joannes Hubertus Ummels**, geboren op 18 juli 1881 om 02.00 uur.
2. **Pieter Hubertus Ummels**, geboren op 2 september 1883 om 10.00 uur.
3. **Mathijs Hubertus Ummels**, geboren op 19 december 1884 om 18.00 uur.
4. **Anna Maria Catharina Ummels**, geboren op 21 augustus 1886 om 01.00 uur.
5. **Pieter Hubert Ummels**, geboren op 23 juli 1888 om 09.00 uur.
6. **Anna Mechtildis Ummels**, geboren op 27 december 1890 om 18.00 uur.
7. **Jan Ferdinand Ummels**, geboren op 23 november 1892 om 10.00 uur.
8. **Jan Jozef Ummels**, geboren op 4 februari 1895 om 23.00 uur.
9. **Anna Elisabeth Ummels**, geboren op 6 september 1896 om 17.00 uur.

Het oudste kind, Joannes Hubertus Ummels, is de al eerder genoemde sigarenfabrikant die zich in de overlijdensakte van Catharina de Wit haar kleinzoon noemde. Zij blijkt dus niet zijn grootmoeder te zijn, maar zijn aangehuwde oudtante (zij was immers de tante van zijn moeder). Waarom hij zich haar kleinzoon noemde is mij niet duidelijk. Wellicht woonde zij bij de familie Ummels-Schepers, en zag hij haar als een soort grootmoeder.

Hieronder volgen nog enkele gegevens betreffende de twee dochters van Catharina de Wit:

1. **Maria Hubertina Joanna Catharina Schepers** (roep-

naam: *Wilhelmina*), geboren te Maastricht op 14 november 1849, trouwt te Maastricht op 3 mei 1871 met de schrijnwerker **Joannes Schefman**, geboren te Maastricht op 9 maart 1846, zoon van *Joseph Schefman* en *Petronella Josephina Koster*.

2. **Maria Catharina de Wit** (roepnaam: *Marieke*), geboren te Maastricht op 7 september 1852, overleden te Maastricht op 10 februari 1942, trouwt te Maastricht op 24 juni 1885 met de dagloner **Hendricus Hubertus Cuijpers**, geboren te Maastricht op 19 juli 1861, overleden te Maastricht op 19 augustus 1942, zoon van *Theodorus Cuijpers* en *Catharina Hubertina Smael*.

EERSTE COMMUNICANTEN TE LIMBRICHT IN 1732 EN 1733

Stefan J.H. Vrancken

Hieronder volgt een lijst van communicanten te Limbricht die in 1732 en 1733 voor de eerste maal bediend werden.

1732

Theodorus op gen Acker *ex Einickhausen*
Anna Catharina von Kooten *ex Limbricht*
Joanna Bergmans *ex Einickhausen*
Joannes Collmans *ex Limbricht*
Mattheus Stevens *ex Einickhausen*
Petrus Eckermans *ex Limbricht*
Catharina Paes *ex Einickhausen*
Wilhelmus Kurings *ex Limbricht*
Henricus Keris *ex Einickhausen*
Wilhelmus Wilms *ex Limbricht*
Arnoldus Keris *ex Einickhausen*
Henricus Derichs *ex Limbricht*

Maria Mevissen *ex Einickhausen*
Wilhelmus Maes *ex Einickhausen*

1733

Petrus Hermannus van den Bongart *ex Limbricht*
Wilhelmus Tissen *ex Limbricht*
Wernerus Tissen *ex Limbricht*
Martinus Ophelders *ex Limbricht*
Goswinus Cox *ex Limbricht*
Maria Broukhoven *ex Limbricht*
Anna Horrichs *ex Einickhausen*
Maria Paes *ex Einickhausen*
Michael Derichs *ex Einickhausen*

Bron: RAL, DTB-registers Limbricht, deel 71.2

VROEDVROUWEN TE WEERT

Stefan J.H. Vrancken

In de DTB-registers van Weert (*RAL, delen 143.3, 143.4 en 143.7*) wordt melding gemaakt van de eedsaflegging en aanstelling van diverse vroedvrouwen, werkzaam in Weert. Hieronder volgt een overzicht van deze vroedvrouwen.

22 april 1698:

Maria Draeck, *obstetrix civitatis*
Merrcken van Montfort, woonachtig te Boshoven
Ael Pelsers, woonachtig te Laer

5 november 1709:

Maria Naus, echtgenote van Antonij Lempens

1 januari 1711:

Maria Geistingen, uit Boshoven

9 februari 1718:

Margaretha Breuckers, *Ruraemundensis*, woonachtig te Laer, echtgenote van Joannes Paechen

25 februari 1720:

Elizabeth Moormans, *Buscoducensis*, echtgenote van Franciscus Cogels

LAMBERTUS HAMELERS: GEVALLEN IN HET SPAANSE ANTEQUERA

Stefan J.H. Vrancken

Dat militairen niet altijd gedurende het strijdtoneel hoeven te vallen blijkt wel uit het volgende voorval. Op 19 november 1811 overleed te *Antequera* (gelegen in het zuiden van Spanje) de Maastrichtenaar **Lambert Hamelers**, 'fuselier de la seconde compagnie du troisième bataillon du 58e regiment infanterie de ligne'. Uit de overlijdensakte die werd opgemaakt blijkt dat Lambert was overleden ten gevolge van een val van de wallen van het kasteel te Antequera.

De overlijdensakte werd later ook ingeschreven in de Maastrichtse registers van de Burgerlijke Stand. Volgens de

overlijdensakte was Lambert geboren te Maastricht en waren zijn ouders **Lambert Hamelers** en **Heda van der Strack**. Bij nader onderzoek in de DTB-registers van Maastricht blijkt er op 7 oktober 1774 een Lambertus Hamelers gedoopt te zijn in de parochie van Sint Catharina. Ouders van dit kind waren **Lambertus Hamelers** en **Ida van der Straeten**. Naar mijn mening is dit dezelfde Lambertus als in de overlijdensakte en is Heda van der Strack identiek met Ida van der Straeten. Toen de overlijdensakte in Spanje werd opgesteld zal de (Franse) ambtenaar de naam van de moeder niet goed verstaan hebben, met als gevolg dat Ida van der Straeten werd vervormd tot Heda van der Strack.

Op 28 september 1779 verscheen Sr. **Johannes Adolphus Friens**, inwoner van Termaar, voor de schepensbank van Margraten (RAL, DTB-registers, deel 79.10). Hij verklaarde dat hij overeengekomen en verloofd is met juffrouw **Sophia Dorothea van Auw**, om met haar een wettig huwelijk aan te gaan. De ouders van Sophia Dorothea wilden in het begin echter geen toestemming geven daar de familie Van Auw van de Christelijk Gereformeerde religie is, terwijl Johannes Adolphus Friens Rooms Katholiek is. Met name de vader van Sophia Dorothea, schepen Van Auw, was een fel tegenstander van het voorgenomen huwelijk. Uiteindelijk kon er dan toch nog een compromis worden gesloten. De ouders van Sophia Dorothea verklaarden bereid te zijn om met het huwelijk in te stemmen onder de volgende twee voorwaarden:

1. Sr. Friens moet op de 'solomneelste en kragtigste wijze' beloven dat hij zijn aanstaande bruid nooit zal belemmeren of verbieden haar eigen godsdienst uit te oefenen.
2. De kinderen die uit het huwelijk geboren worden zullen als volgt opgevoed worden: het eerste Gereformeerd, het tweede Katholiek, het derde Gereformeerd, etc.

Uit het huwelijksregister van de Hervormde Gemeente te Gulpen blijkt dat Johannes Adolphus Friens en Sophia Dorothea van Auw op dezelfde dag, 28 september, in ondertrouw zijn gegaan.

Na tweemaal zes weken roepen is het huwelijk op 26 december 1779 te Gulpen ingezegend.

KWARTIERSTAAT THORISSEN-BISCHOPS (vervolg)

E.P.H.M. Thorissen

In nummer 5 van jaargang 9 (oktober 1981) startte deze kwartierstaat Thorissen-Bisschops in dit tijdschrift. Met tussenpozen werden gedeelten van deze kwartierstaat gepubliceerd.

In nummer 1 van jaargang 15 (1987) verscheen het laatste gedeelte.

Ruim tien jaar later vervolgen wij deze kwartierstaat.

446. Henricus Everdts, ged. Kerkrade 28.11.1670, overl. na 1733, tr. ca. 1696 met

447. Gertrudis Ortman, ged. Kerkrade 12.9.1676.

Kinderen uit dit huwelijk geboren te Kerkrade:

- a. Catharina Evers, ged. 24.4.1697 (get.: Matthias Barwasser en Catharina Lindenlauff).
- b. Matthias Everts, ged. 25.3.1700 (get.: Matthias Ortman en Maria Wetzeler), tr. Kerkrade 18.6.1724 met Sybilla Han (Rehan).
- c. Franciscus Wilhelmus Everts, ged. 24.10.1702 (get.: Franciscus Wilhelmus Bellen en Catharina Bellen), tr. Kerkrade 12.5.1726 met Christina Boist.
- d. Anna Clara Everarts, ged. 19.1.1705 (get.: Adolphus Buck en Maria Bellen), (zie nr. 223).
- e. Joanna Odilia Everts, ged. 6.8.1707 (get.: Henricus Rutzelveldt en Domina Joanna Odilia Limpens dicta Clotz).
- f. Henricus Everts, ged. 2.3.1710 (get.: Jacobus Olmans en Petronilla Ortman).
- g. Winandus Everdts, ged. 23.1.1713 (get.: Winandus Buck en Joanna Brils, echtg. van Nicolaus Rutzelveldt).
- h. Joannes Everdts, ged. 2.4.1715 (get.: Joannes Buck en Anna Hermes).

454. Joannes Keularts, overl. na 1742, woonde te Drievogels, inbraak door bokkerijders in de nacht van 4 op 5 juli 1742, tr. met

455. Maria Grüneschildt.

Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Kerkrade:

- a. Wilhelmus Keularts, ged. 4.1.1700 (get.: Lambertus Grüneschildt en Clara Margaretha Peiffers), tr. Kerkrade 22.10.1730 met Anna Hansen.
- b. Petrus Keularts, ged. 13.12.1701 (get.: Petrus Keularts), tr. Kerkrade 28.9.1738 met Mechtildis Lenarts.

c. Lucia Kulertz, ged. 1.8.1704 (get.: Petrus Xavelsbergh en Lucia Rutten), (zie nr. 227).

464. Jacobus Coulen, tr. Aachen (St. Foilanus) 24.9.1688 met

465. Elisabeth Buckers (Bocheltz, Bueckens), ged. Aachen (D.) tussen 16 en 21 dec. 1664.

Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Aachen (St. Foilanus):

- a. Joannes Coulen, ged. 24.7.1689 (get.: Arret Buckes en Elisabeth Brucken).
- b. Arnoldus Coulen, ged. 4.12.1690 (get.: Michael Maur en Agnes Beij).
- c. Christina Couelen, ged. 20.3.1692 (get.: Petrus Buckers en Catharina Knorren).
- d. Jacobus Coulen, ged. 4.6.1693 (get.: Joannes Alckens en Magdalena Gade).
- e. Anna Girtrudis Coulen, ged. 6.2.1695 (get.: Laurentius Mostart en Girtrudis Kahr).
- f. Wilhelmus Ceulen, ged. 16.9.1696 (get.: Wilhelmus Buckers en Barbara Thielen), (zie nr. 232).
- g. Anna Clara Coulen, ged. 25.10.1698 (get.: Arnoldus Buckers en Clara Stijff).
- h. Odilia Christina Coulen, ged. 27.2.1701 (get.: Odilia Grooten en Petrus Vincken).

468. Petrus Paffen, tr. Kerkrade 19.10.1684 met

469. Agnes Cratzbaur, overl. na 1728.

Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Kerkrade:

- a. Maria Paffen, ged. 31.12.1684 (get.: Cornelius Paffen en Girtrudis Rutten).
- b. Elisabeth Paffen, ged. 21.1.1687 (get.: Elisabeth Cratzbaur).
- c. Matthias Paffen, ged. 1.5.1690 (get.: Matthias Rutten en Elisabetha Bisschoffs), (zie nr. 234).
- d. Agnes Paffen, ged. 23.6.1694 (get.: Mattias Bischoff en Maria Meijers).
- e. Wilhelmus Paffen, ged. 24.1.1698 (get.: Wilhelmus Kratzbaur en Maria Bischoff).

470. Leonardus Vuncken, tr. Kerkrade 11.11.1687 met

471. Odilia (Oda) Bellen, ged. Kerkrade 16.10.1660.

Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Kerkrade:

- a. Balthasar Funcken, ged. 5.9.1688 (get.: Hermanus

- Lindenlauff en Catharina Boymans), overl. ald. 23.5.1756, tr. 1) Maria Gossens; tr. 2) Sybilla Swol.
- b. Henricus Funcken, ged. 29.3.1691 (get.: Henricus Cremers en Barbara Cratzbaur).
- c. Maria Funcken, ged. 1.11.1693 (get.: Joannes Patzer en Maria Vörszer), (zie nr. 235).
474. Joannes Hensen, tr. Eygelshoven 30.10.1695 met
475. Mechtildis Hamers, ged. Kerkrade 9.12.1668 (?), overl. Eygelshoven 18.11.1722 (?).
Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Eygelshoven:
- a. Joanna Maria Hensen, ged. 2.5.1696 (get.: Petrus Mennens en Maria Bawr).
- b. Catharina Hensen, ged. 6.4.1699 (get.: Leonardus Henckens en Catharina Ross), (zie nr. 237).
- c. Gertrudis Hensen, ged. 18.4.1702 (get.: Leonardus Romgens en Gertrudis Scheren).
- d. Anna Hensen, ged. 18.4.1702 (get.: Petrus Creins en Anna Melcop).
- e. Agnes Hensen, ged. 5.2.1705 (get.: Joannes Hensen en Agnes Henckens).
- f. Jacobus Hensen, ged. 7.1.1713 (get.: Nicolaus Scheren i.p.v. zijn zoon Jacobus Scheren en Elisabetha Brands).
476. Henricus (Heijn) Zimmermans, tr. met
477. Anna Vlegels (Flegels), ged. Kerkrade 30.11.1679, overl. na 1741, tr. 2) ald. 8.2.1720 Joannes Rehan, ged. Kerkrade 17.9.1680 (broer van nr. 219).
Kinderen uit het huwelijk Zimmermans-Vlegels gedoopt te Kerkrade:
- a. Martinus Zimmermans, ged. 19.5.1702 (get.: Martinus Flegels en Margarita Flegels).
- b. Anna Zimmermans, ged. 11.12.1703 (get.: Wilhelmus Rehan en Anna Vlegels, echtg. van Thijs Everts).
- c. Joannes Zimmermans, ged. 28.12.1704 (get.: Joannes Korvers en Maria Gossen).
- d. Arnoldus Zimmermans, ged. 1.1.1706 (get.: Arnoldus Gossen en Magdalena Smitz), (zie nr. 238).
- e. Gertrudis Zimmermans, ged. 10.3.1707 (get.: Joannes Vlegels en Margaretha Vlegels).
- f. Maria Zimmermans, ged. 4.4.1708 (get.: Petrus Wefels en Maria Gossen).
- g. Maria Catharina Zimmermans, ged. 10.10.1709 (get.: Petrus Wevels en Maria Wevels).
- h. Antonius Zimmermans, ged. 17.1.1711 (get.: Antonius Rehan en Mechtildis Rehan).
- i. Henricus Zimmermans, ged. 3.2.1713 (get.: Henricus Rutten en Anna Gossens).
- j. Joannes Wilhelmus Zimmermans, ged. 5.7.1714 (get.: Jacobus Doveren en Ollet Dammers).
480. Philippus Plaum, tr. met
481. Isabella ... (Croppen?).
Kind uit dit huwelijk geboren:
- a. Petrus Plum, geb. Waubach, ged. Eygelshoven 29.3.1668
482. Joannes Borghans, geb. te Nieuwenhagen onder Herle ca. 1633, otr./tr. Heerlen (Ned. Herv.) 31.1/15.2.1660 met
483. Anna Spirtz (Spertsz), geb. te Nieuwenhagen onder Herle ca. 1636.
- Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Heerlen (R.K.):
- a. Casparus Borghans, ged. 1.11.1661 (get.: Petrus Trijbels en Catharina Goessens), tr. ald. 8.8.1688 met Gertrudis Luppen.
- b. Joannes Borchhans, ged. 7.9.1664 (get.: Paulus Cremers).
- c. Maria Borchans, ged. 4.9.1667 (get.: Joannes Spirtz), (zie nr. 241).
- d. Gerardus Borchans, ged. 11.9.1669 (get.: Petrus Valckenbergs).
- e. Anna ? Borghansz, ged. jan/feb 1673.
- f. Catharina Borghans, ged. 23.1.1676 (get.: Catharina Hamers).
484. Andreas Koedflig, ged. Heerlen 18.5.1618, tr. met
485. Anna Wetzels, overl. Heerlen 3.10.1707.
Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Heerlen:
- a. Antonius Koijsvlieg, ged. 10.4.1655 (get.: Gerardus Wetzels en Sophia Eijmael), (zie nr. 242).
- b. Clara Quaedtvlieg, ged. 27.5.1659 (get.: Petrus Vijgen en Margareta Severmans).
- c. Henricus Quadflieg, ged. 10.3.1661 (get.: Arnoldus Scheeren en Anna Severens), otr. ald. 28.5.1689 met Angela Creutzen uit Spekholzerheide.
- d. Maria Quaedflieg, ged. 4.11.1663 (get.: Andreas Fabritius).
- e. Petrus Quadflieg, ged. 3.1.1666 (get.: Joannes Schils), otr. ald. 22.1.1695 met Elisabeth Roosbooms.
- f. Petronella Quaedflieg, ged. 31.7.1668 (get.: Franciscus Haenen en Ida Douven).
486. Henricus Dortan(t)s, ged. ca. 1636, overl. Eygelshoven 3.8.1689, tr. Maastricht (Nic.) 18.2.1656 met
487. Elisabeth Rothkrans (Rootcrans), overl. Eygelshoven 12.5.1700.
Kinderen uit dit huwelijk geboren:
- a. Anna Dortans, ged. Heerlen 25.8.1658 (get.: Servatius Aerets en Sophia Eijmael).
- b. Maria Dortans, ged. Heerlen 18.4.1660 (get.: N. Vreuls).
- c. Johanna Dortants, ged. Eygelshoven 18.5.1662 (get.: Henricus W.).
- d. Magdalena Dortants, geb. ca. 1664 (zie nr. 243).
- e. Franciscus Fredericus Dortants, ged. Eygelshoven 19.3.1674 (get.: Mathias Cousen en Catharina Speel).
- f. Henricus Dortants, ged. Eygelshoven 2.8.1676 (get.: Paschasius Crombach en Wilhelmus Dortants).
- g. Anna Elisabeth Dortants, ged. Eygelshoven 3.4.1680 (get.: Jacobus van Geitsbach en Maria Wirdts).
488. Wilhelmus Bellen, ged. Kerkrade 4.6.1654, overl. na 1712, tr. ald. 15.2.1678 met
489. Clara Nacken, overl. Kaalheide 14.4.1704, tr. 1) met Matthias Autmans.
Kinderen uit het huwelijk Bellen-Nacken geboren:
- a. Catharina Bellen, ged. Kerkrade 23.1.1680 (get.: Leonardus Nacken en Catharina Boest).
- b. Maria Bellen, ged. Kerkrade 16.2.1683 (get.: Matthias Essers en Maria Boesten).
- c. Joannes Wilhelmus Bellen, ged. Kerkrade 4.8.1686 (get.: Franciscus Wilhelmus Arrens en Joanna Dautzenberg), (zie nr. 244).

- d. Anna Elisabeth Bellen, ged. Kerkrade 18.4.1690 (get.: Wilhelmus Essers en Elis. Lauffenbergh).
490. Wilhelmus Penni(n)gs, overl. Kerkrade 22.11.1693, tr. ald. 6.11.1668 met
491. Agnes Creutzen.
Kinderen uit dit huwelijk geboren:
- Catharina Pennings, ged. Kerkrade 28.4.1669 (get.: Christianus Finners en Anna Urlichs).
 - Franciscus Pennings, ged. Kerkrade 2.11.1672 (get.: Joannes Rauen en Gertrudis Bremen).
 - Christina Pennings, ged. Kerkrade 23.9.1677 (zie nr. 245).
494. Henricus Kirchhoffs, tr. met
495. Clara Stalman(s).
Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Kerkrade:
- Anna Maria Kirchhoffs, ged. 11.1.1693 (get.: Petrus Contzen en Elisabetha Crutzen), (zie nr. 247).
 - Christianus Kirchhoffs, ged. 31.7.1695 (get.: Christianus Stallmann en Christina Pennings), hoefsmid te Chevremont, overl. 9.10.1743, tr. met Catharina Schmetz.
 - Nicolaus Kirchhoffs, ged. 3.4.1698 (get.: Nicolaus Conssen en Elisabeth Bachaus).
 - Catharina Elisabeth Kirchhoffs, ged. 10.3.1701 (get.: Wilhelmus Bück en Catharina Vaessen).
 - Frantz Willem Kirchhoffs, ged. 2.11.1703 (get.: Jacobus N.N. en Wilhelma Rutzelfeldt).
 - Michael Antonius Kirchhoffs, ged. 16.12.1706 (get.: Gerardus Kirchhoff en Catharina Stalman).
- 496 t/m 511 = 432 t/m 447.

Generatie X (Stam-ouders)

516. Henricus Douffen (Douven), verm. begr. Merkelbeek 31.10.1683, tr. ald. 26.2.1642 met
517. Maria Leumens (Luemens, Luijmens), verm. begr. Merkelbeek 6.2.1667.
Kinderen uit dit huwelijk geboren:
- Petrus Douven, ged. Merkelbeek 16.9.1642 (get.: Tysken Luemens en Nyesken Douven).
 - Matthias Douven, overl. Merkelbeek 3.7.1702, tr. ald. 13.2.1670 met Gertrudis (Margaretha) Bouts (Boltz).
 - Joannes Douven, ged. Merkelbeek 30.12.1652 (get.: Petrus Leumens en Helena Theunissen), (zie nr. 258).
524. Jacobus Mols.
526. Antonius Theunissen, tr. met
527. Joanna N.N.
Kinderen uit dit huwelijk geboren:
- Christina, tr. met Gerardus Knooken.
 - Elisabetha, tr. met Reinerus (?) van Eijs
 - Agnes (zie nr. 263), tr. met Jacobus Mols.
 - Christianus, tr. met Elisabetha N.N.
 - Godefridus (zie nr. 666), tr. met Cornelia Goessens.
532. Christianus Stijf(f)s, tr. met
533. Catharina van den Eschen (Nesschen).
Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Heerlen:
- Catharina Stijfs, ged. 7.3.1656 (get.: Matthias Kessels en Elizabeth Pingem).
 - Jacobus Stijffs, ged. 18.9.1658 (get.: Joannes Sijstermans en Caecilia Brumans), (zie nr. 266).
 - Matthias Stijffs, ged. 5.5.1661 (get.: Joannes Sijstermans en Cath. Dormans).
 - Johannes Stijffs, ged. 23.3.1664 (get.: Godefridus Wolffs en Wilhelmus Moenen).
 - Christianus Stijfs, ged. 3.11.1666 (get.: Matthias Severens).
 - Abraham Stijns, ged. 3.7.1675 (get.: Cornelia Wingarts i.p.v. N.N.).
534. Leonardus Deegens, ged. Heerlen 15.11.1623 (?), tr. met
535. Elisabeth Creiten.
Kinderen uit dit huwelijk geboren:
- Christian, ged. Heerlen 27.3.1654, tr. met Maria Hartmans
 - Maria, ged. Heerlen 12.6.1661 (get.: Godefridus van Ophem en Ida Lindeloeffs), (zie nr. 267).
 - Ulricus, ged. Heerlen 13.10.1671 (get.: Petronella Degens en Joannes Beckers).
548. Joannes Bruls, ged. Hoensbroek 9.5.1641, tr. 2) ald. 5.10.1696 met Maria Beckers; tr. 1) ald. 26.9.1668 met
549. Margerita Vr(e)uls, ged. Hoensbroek 15.4.1640, overl. ald. 10.4.1695.
Kinderen uit het eerste huwelijk geboren te Hoensbroek:
- Catharina Bruls, ged. 26.3.1669 (get.: Petrus Cloets en Sibilla Jongen).
 - Petrus Bruls, ged. 29.1.1671 (get.: Thomas Crins en Catharina N.N.), (zie nr. 274).
 - Anna Bruls, ged. 10.6.1675 (get.: Wolters Vruls en Anna Mex).
 - Mathias Bruls, ged. 29.5.1679 (get.: Joannes Kobben en Anna Stassen).
 - Theodorus Bruls, ged. 24.10.1680 (get.: Joannes Raets en Cornelia Cistermans).
 - Maria Bruls, ged. 22.4.1685 (get.: Maria Essers).
550. Christianus Kremers, ged. Hoensbroek 27.12.1635, begr. ald. 13.9.1707, tr. met
551. Helena Peters (Haemers), overl. Hoensbroek 28.8.1686.
Kinderen uit dit huwelijk geboren te Hoensbroek:
- Rhenerus Kremers, ged. 6.7.1660 (get.: N.N. Kremers en N.N.), tr. ald. 29.11.1694 met Maria Emael.
 - Petrus Cremers, ged. 16.7.1664, overl. ald. 14.6.1723, tr. met Elisabetha van den Esschen.
 - Leonardus Kremers, ged. 17.6.1666 (get.: Theodorus Stassen en Maria Bemelmans).
 - Johanna Kremers, ged. 28.4.1671 (get.: Leonardus Kremers en Joanna Bruls), (zie nr. 275).
628. (verm.) Lambertus Cremers, tr. Brunssum 29.11.1656 met
629. (verm.) Maria Piels (Cremers) uit Jabeek (?)
Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Brunssum:
- Arnoldus, ged. 31.5.1660 (get.: Petrus Cremers i.p.v. iemand ander en Anna, wed. van Tilmannus Haelmans).
 - (verm.) Martinus Kremers, ged. Merkelbeek 12.10.1661 (zie nr. 314).

- c. Joannes, ged. 13.2.1668 (get.: Michael Gielen en Elisabetha Jans i.p.v. Maria Cremers).
- d. Petrus, ged. 10.8.1670 (get.: Joannes Houdtbeckers en Anna Suijden).
- e. Petrus, ged. 4.2.1672 (get.: Stephanus Penners en Catharina Rottee).
- f. Petronella, ged. 25.1.1675 (get.: Maria Cremers).
630. Joannes (Jan) van Santen, overl. Brunssum ca. 1670, otr./tr. Heerlen (Ned. Herv.) 3/25.4.1660, tr. Brunssum (R.K.) 17.4.1660 met
631. Sijbilla (Bilken, Billeken) Clooten (Cloeten, Dierijx), hertr. Brunssum 17.2.1672 met Leonardus Re(ij)nckens.
Kinderen uit het huwelijk Van Santen-Clooten gedoopt te Brunssum:
- a. Theodorus, ged. 10.1.1661 (get.: Theodorus van Santen en Maria, dochter van Theodorus Clooten).
- b. Helena, ged. 30.4.1664 (get.: Mathaeus Arets en Mechtildis, echtg. van Henricus Lindemans).
- c. Christina, ged. 22.4.1669 (get.: Joannes Sturmans en Sibilla Peters).
Kinderen uit het huwelijk Renckens-Clooten gedoopt te Brunssum:
- a. Renerus, ged. 3.1.1673 (get.: Joannes Fredricks).
- b. Gertrudis, ged. 7.4.1677 (get.: Joannes Reynckens en Sophia Vrancken).
638. Zephirinus Sturmans.
644. = 260.
645. = 261.
646. = 262.
647. = 263.
648. Severus Smeets, tr. met
649. Maria N.N.
650. = 262.
651. = 263.
662. = 638.
664. Arnoldus Sturmans, overl./begr. Schinveld 27/29.2.1744, tr. 2) ald. 1.2.1708 met Elisabetha Mols; tr. 3) ald. 22.6.1728 met Gertrudis van Diest, wed. van Severus Herinx; tr. 1) Schinveld 3.2.1704 met
665. Mechtildis Ge(e)rkens.
666. Godefridus Theunissen, tr. met
667. Cornelia Goessens, overl./begr. Schinveld 8/11.12.1739, tr. 2) ald. 10.6.1700 met Martinus Jans.
668. = 312.
669. = 313.
670. = 314.
671. = 315.
672. Stephanus Huijsmans, overl. Roosteren 8.8.1679, tr. ald. 22.9.1669 met
673. Sibilla Reinen (Reijnen, Reenen), overl. Brunssum 1.10.1718.
Kinderen uit dit huwelijk geboren te Roosteren:
- a. Joannes Housmans, ged. 12.8.1670 (get.: Leonardus Vaessen en Helena Vosbergers), (zie nr. 336).
- b. Jacobus Housmans, ged. 7.2.1672 (get.: Joannes van den Bergh en Elisabetha Reijnen).
- c. Gerardus Housmans, ged. 6.5.1674 (get.: Leonardus Bouten en Elisabeth Jessen), (zie nr. 414).
- d. Cornelia Huijsmans, ged. 30.4.1676 (get.: Walterus Loymans en Catharina Dieters), overl. ald. 30.3.1745, tr. ald. 25.4.1708 met Gerardus O(e)ijen.
- e. Elisabeth Husmans, ged. 10.1.1680.
- f. Ida Husmans, ged. 10.1.1680 (get.: Abraham Taris).
674. (verm.) Eustachius Görten (Gortens, Geurtkens), overl. Brunssum 4.12.1691, tr. ald. 6.11.1668 met
675. (verm.) Catharina Monen, overl. Brunssum 29.11.1699.
Kinderen uit dit huwelijk geboren te Brunssum:
- a. Helena, geb. 1669/1670 (zie nr. 337).
- b. Joannes, ged. 22.2.1673 (get.: Joannes Rademachers en Sibilla Jans).
- c. Nicolaus, ged. 10.11.1675 (get.: Petrus Wolters en Metgildis Aelmans), tr. ald. 25.5.1710 met Anna Theunissen.
680. Dionisius (Nijss) Palmen, overl. Oirsbeek 12.6.1724, tr. met
681. Petronilla Engelen, overl. Oirsbeek 11.11.1717.
682. Joannes Sturmans, (verm.) ged. Brunssum maart 1653, overl. na 1716, tr. Brunssum 13.7.1679 met
683. Helena Daemen, overl. Bingelrade 4.11.1702.
Kinderen uit dit huwelijk geboren te Bingelrade:
- a. Anna, ged. 4.4.1680 (get.: Joannes Stuijrmans uit Brunssum en Sibilla Theelen).
- b. Maria, ged. 4.5.1681 (get.: Leonardus Mulenberg en Petronella Daemen).
- c. Sophia, ged. 3.9.1682 (get.: Petrus Daemen).
- d. Catharina, ged. 20.8.1684 (get.: Joannes Daemen en Soffia N.N.).
- e. Severinus, ged. 1686 (get.: Petrus Mulenbergh en Catharina Stuijrmans).
- f. Catharina, ged. 30.6.1688 (get.: Winandus Daemen en Catharina van Alstorp), (zie nr. 341).
- g. Joannes, ged. 27.1.1691 (get.: Joannes Severens en Mechtildis Stuijrmans).
- h. Anna, ged. 22.8.1693 (get.: Arnoldus Bekkers en Catharina Stuijrmans).
686. Victor Fransiskini (Francissens), geb. in Italië, overl. vóór 26.4.1714 (L.v.O. 1795), tr. ca. 1705 met
687. Cornelia Huntgens (Heunttiens, Canisius), overl. Oirsbeek 26.6.1750, hertr. ald. 1.2.1715 met Christophorus Jon(en), chirurgus militaris, overl. ald. 22.2.1730.
Kinderen uit het huwelijk Fransiskini-Huntgens geboren:
- a. Helena Elisabeth Francissens, ged. Maastricht (Nic.) 24.5.1706 (get.: Matthias Janssen i.p.v. Petrus Heunttiens en Maria Heunttiens i.p.v. Elisabetha Janssen), (zie nr. 343).
- b. Joannes Franciscus Fransiskini, ged. Oirsbeek 8.5.1708 (get.: Joannes Knoren en Maria Hüntgens), overl. ald. 4.7.1764, tr. 1) met Petronilla Dadumont (Delmont); tr. 2) met Margaretha Kleinjans; tr. 3) met Maria Zweepenninck; tr. 4) met Anna Catharina Simons.
- c. Franciscus Victor Fransiskini, ged. Oirsbeek 29.3.1711 (get.: Bartholomaeus Pijperts en Anna Lönis).

688. = 648.
 689. = 649.
 690. = 262.
 691. = 263.
 702. = 260.
 703. = 261.
 704. Antonius Reiners.
 709. Maria Eemen.
 710. = 638.
772. Tilmannus (Teel) Beugels, ged. Amstenrade 16.8.1639, otr. Heerlen (Ned. Herv.) 12.10.1659, tr. Amstenrade 3.11.1659 met
773. Maria Niessen (Nijssen), overl. Amstenrade 8.8.1707. Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Amstenrade:
- Petrus, ged. 8.8.1660 (get.: Bartholomeus Offermans en Cornelia Niessen).
 - Wernerus, ged. 7.1.1665 (get.: Aelphen Vochtermans en Anna Bellen).
 - Michael, ged. 5.9.1666 (get.: Winandus Smets i.p.v. Aelphen Vochtermans en Catharina Bellen), (zie nr. 386).
774. Servatius Roe(c)x, overl. Nuth aug. 1687, tr. ald. 26.5.1651 met
775. Catharina Keijsers, overl. Nuth feb. 1686. Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Nuth:
- Joannes, ged. 15.8.1652 (get.: Wilhelmus Bruls en Lowisa Fabritij).
 - Matthias, ged. 10.11.1654 (get.: Jacobus Maes en Anna Corsten).
 - Aleydis, ged. 19.10.1661 (get.: Leonardus Hermans en Maria, echtg. van Petrus Pluchmeekers).
 - Elisabeth, ged. 18.3.1664 (get.: Petrus Slangen i.p.v. Donyos Fants).
 - Henricus, ged. 24.9.1666 (get.: Petrus Offergelt en Anna Offergelt).
 - Johannes, ged. 12.10.1669 (get.: Theodorus Habets i.p.v. Franciscus Dederen en Margaretha Huntgens i.p.v. Anna Dederen).
 - Barbara, ged. 14.11.1672 (get.: Petrus Meijs en Helena Hermens i.p.v. Elisabeth Dederen), (zie nr. 387).
 - Servatius, ged. 7.5.1675 (get.: Godefridus Horsmans en Cornelia Keijsers).
 - Cornelia, ged. 15.10.1679 (get.: Maximiliaan Schepers i.p.v. Servatius Wintgens en Anna Wolffs).
788. Henricus Le(o)nardts, tr. ca. 1675 met
789. Catharina Willen, ged. Schinnen 9.11.1645. Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Schinnen:
- Elisabeth, ged. 15.9.1676 (get.: Joannes Willems en Aleidis Heinen).
 - Maria, ged. 27.8.1679 (get.: Joannes Janssen en Barbara Leonardts).
 - Catharina, ged. 26.1.1681 (get.: Wijnandus Lenarts en Maria Lenarts).
 - Joanna, ged. 27.9.1683 (get.: Servatius Franssen i.p.v. Hubertus Rutten en Cornelia Franssen i.p.v. Elisabeth Slimmen).
 - Gerardus, ged. 29.11.1686 (get.: Joannes Ivens en Elisabeth Lenaerts), (zie nr. 394).
790. Nicolaus Houben, ged. Schinnen 7.5.1650 (?), tr. met
791. Maria Pepers (Pijpers).
- Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Schinnen:
- Joannes, ged. 2.11.1670 (get.: Tilmanus Pricken i.p.v. Leonardus Schroeten en Maria Pijls i.p.v. Elisabeth Feijs).
 - Gertrudis, ged. 27.1.1674 (get.: Tilmannus Pricken i.p.v. Lambertus Ponts en Joanna Smets, overl. ald. 23.10.1744)
 - Jasperina, ged. 8.4.1681 (get.: Joannes Dieteren en Catharina Schuttiens).
800. Mathias Ruijters, ged. Nuth 20.12.1638, overl. ca. 1677, tr. Nuth 28.8.1666 met
801. Maria Cremers, ged. Nuth 2.3.1641, overl. ald. 4.5.1678 als wed. Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Nuth:
- Maria, ged. 23.5.1667 (get.: Joannes Cobben uit Thull)
 - Joannes, ged. 17.12.1668 (get.: Mathias Moberts en Anna Frissen).
 - Simon, ged. 15.5.1670 (get.: Theodorus Habets i.p.v. Thomas Crijns en Catharina Meijers), (zie nr. 400).
 - Gertrudis, ged. 1.1.1672 (get.: Simon Cremers).
 - Lambertus, ged. 10.6.1673 (get.: Maximilianus Schepers en Gertruid, echtg. van Godefridus Posens).
 - Anna, ged. 12.4.1676 (get.: Christianus Crijns).
806. (verm.) Simon Roos, tr. Heerlen 12.5.1665 met
807. (verm.) Anna van den Hooff.
812. Guilhelm Kreeckels, tr. met
813. Ida Driessen, ged. Wijnandsrade 29.3.1607. Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Wijnandsrade:
- Paulus, ged. 8.2.1644 (get.: Michael Hoofs en Maria Cupers), (zie nr. 406).
 - Christina, ged. 21.9.1646 (get.: Wernerus Schouteten en Christina Immers).
816. Bartholomaeus (Matthaeus) Florax (Florop, Flodorp, van Vught), ged. Waldfeucht ca. 1657, overl. Jabeek 8.3.1740 (83 jaar), tr. 2) Merkelbeek 16.2.1698 met Gertrudis Grouwels (Greuls), overl. ald. 23.8.1739, tr. 1) met
817. Petronilla Muelenbergh, ged. Merkelbeek 22.11.1662. Kinderen uit het huwelijk Florax-Muelenbergh gedoopt te Merkelbeek:
- Bartholomeus Flodorp, ged. 30.8.1682 (get.: Renerus Muelenbergh en Elisabetha Thevissen), overl. ald. 1.7.1704.
 - Petrus Florax, ged. 13.5.1685 (?), (zie nr. 408).
 - Gerardus Florax, ged. 30.12.1687 (get.: Renerus Muelebergh).
 - Joannes Florac, ged. 5.2.1690 (get.: Franciscus Schoenhoeven en Catharina Gielen), overl. Jabeek 10.2.1740, tr. Merkelbeek 17.2.1715 met Catharina Thoris.
 - Renerus Flodorp, ged. 20.2.1693 (get.: Matthias Houben en Cornelia Meulenberghs).
 - Maria van Vught, ged. 7.5.1696 (get.: Mathias Clinckhamers en Maria Meulenberghs).
818. Petrus Schrijen, overl. Doenrade 10.2.1720, tr. met
819. Joanna Gielen, overl. Doenrade 29.6.1719.

824. Dionysius Jans (Pijssers), overl. Brunssum 24.9.1683 (ca. 50 jaar), tr. 1) met Judith van Santen; tr. 2) met
825. Cornelia Grimms, overl. Brunssum 15.6.1715 (ca. 70 jaar), tr. 2) ald. 26.5.1686 met Joannes Jaspers. Kinderen uit het huwelijk Jans-Grimms gedoopt te Brunssum:
- Joannes, ged. 21.3.1671 (get.: Egidius Meutkens en Anna Jacob), (zie nr. 412).
 - Henricus, ged. 15.9.1673 (get.: Joannes Swatsenbergh en Catharina Grimms).
 - Anna, ged. 6.1.1679 (get.: Joannes Ulricus a Bexs en Joanna Tiskens).
828. = 672.
829. = 673.
830. Theodorus Jans (Mulejans), overl. Brunssum 21.2.1719, tr. ald. 27.8.1672 met
831. Elisabeth Pluum (Ploemen), overl. Brunssum 26.2.1712, tr. 1) ald. 31.7.1663 met Theodorus Haenraets. Kinderen uit het eerste huwelijk van Elisabeth Pluum gedoopt te Brunssum:
- Maria, ged. 25.5.1664 (get.: Leonardus Cremers en Gertrudis echtg. van Henricus Haenraets).
 - Sibilla, ged. 19.9.1667 (get.: Petronilla Pesch en Arnoldus Jans i.p.v. Adamus Haenen).
 - Theodorus, ged. 21.8.1671 (get.: Martinus Plumen en Maria Plumen).
- Uit het tweede huwelijk:
- Angela, ged. 22.7.1674 (get.: Marcellus Jansen en Joanna Jansens).
 - Joanna, ged. 13.3.1681 (get.: Matthias Herrincks en Catharina Herrincks), (zie nr. 415).
930. Arnoldus Buckers (Bücken, Beucken), tr. met
931. Anna N.N. Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Aachen (St. Foilanus):
- Elisabeth Bücken, ged. 16-21.12.1664 (get.: Henrich Beüt en Catharina Hervers).
 - Arnoldus Bücken, ged. 14.2.1666 (get.: Stephanus Arets en Maria Walraff).
 - Catharina Beucken, ged. 30.9.1668 (get.: Catharina Tesch).
 - Wilhelmus Bückers, ged. 12.5.1672 (get.: Petrus Fohlümmer en Maria Merckelbach).
942. Michael Bellen, tr. met
943. Maria Kirchhoffs.
954. Martinus Vlegels, tr. met
955. Maria Gossens.
968. Antonius Quaedvlieg, tr. met
969. Clara Merkelbach (Jungen?), (zie LTG 23, 1995, p. 80-86).
972. Theodorus Dortants, ged. Heerlen 2.6.1611, overl. ald. 4.10.1680, tr. ca. 1634 met
973. Anna Sleijpen, overl. Heerlen 12.8.1679. Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Heerlen (R.K.):
- Jacobus, ged. 20.1.1635 (get.: Mees Jonghen en Elisabet Cremers).
 - Henricus, ged. ca. 1637 (zie nr. 486).
 - Anatolia, ged. 8.9.1639 (get.: Henricus Keuffelich en Anna Haesch).
 - Petrus, ged. 14.8.1641 (get.: Alexander van den Hooff en Joanna Vaessen), overl. ald. 23.5.1703, tr. met Anna Moers.
 - Judocus, ged. 15.4.1646 (get.: Joannes Cloot en Elisabetha Moenen).
 - Gertrudis, ged. 25.1.1651 (get.: Thomas Moenen en Catharina Busschops).
974. Gerrit Rothkrants.
976. Matthias Bellen, lid van de Sebastianesbroederschap, overl. Kerkrade 13.6.1656, tr. met
977. Judith Kakerts.

XI. Stam-grootouders

1055. Maria Smeets.
1096. Petrus Bruls, tr. met
1097. Catharina N.N.
1098. Petrus Vreuls, tr. met
1099. Anna N.N.
1100. Renerus Kremers, tr. met
1101. Anna N.N.
1260. Theodorus van Santen, tr. met
1261. Helena N.N., overl. Brunssum 6.10.1665 (ruim 78 jaar). Kinderen:
- Anna, tr. Brunssum 10.11.1644 met Henricus Hauts.
 - Johanna, tr. Brunssum 9.2.1651 met Arnoldus Schillinx uit Schin op Geul.
 - Philippus, overl. Brunssum 30.3.1686 (ca. 60 jaar).
 - Maria, tr. Brunssum 10.8.1657 met Gerardus Eijkelen
 - Theodorus, tr. 1) Brunssum 25.10.1659 met Cath. Peimen; tr. 2) ald. 10.2.1678 met Joanna Meesens.
 - Joannes (zie nr. 630).
 - Judith, tr. Brunssum 20.1.1664 met Dionysius Janssen (= nr. 824).
1262. Theodorus Cloeten.
1292. = 524.
1294. = 526.
1295. = 527.
1296. Paulus Smeets.
1299. Elisabeth Janssen, zuster van Joannes Janssen.
1300. = 524.
1302. = 526.
1303. = 527.
1328. = 638.
1332. Antonius Theunissen.
1342. = 630.
1343. = 631.
1364. Severinus Sturmans, tr. met
1365. Sophia (Maria) Borg(h)mans (Froiss). Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Brunssum:
- Gebel, ged. 17.6.1649 (get.: Gertrudis Cloten).

- b. Arnoldus, ged. 23.5.1651 (get.: Matheus Meurs en Magdalena Wolters).
- c. Joannes, ged. mrt 1653 (get.: Joannes van Honthem en Catharina Bisschops), (zie nr. 682).
- d. Anna, ged. 5.12.1655 (get.: Jacobus van Hontem en Oda Daemen).
- e. Catharina, ged. 20.11.1661 (get.: Godefridus Rademakers en Mechtildis dr. van Winandus Stuerman).
- f. Sophia, ged. 20.7.1664 (get.: Henricus Hendriksen en Elizabetha dr. van Joannes Stuermans).
- g. Methildis, ged. 4.11.1669 (get.: Henriht Rademächer en Maria van Hautum).

1376. = 1296.

1379. = 1299.

1380. = 524.

1382. = 526.

1383. = 527.

1418. Edmundus Eemen.

1634. Re(i)nerus Meulenberch, ged. Merkelbeek 16.2.1633, tr. ald. 26.2.1656 met

- 1635. Maria Heilgebour(ch)s, overl. Merkelbeek 3.7.1703. Kinderen uit dit huwelijk gedoopt te Merkelbeek:
 - a. Lambertus, ged. 23.3.1657 (get.: Petrus op den Geer)
 - b. Petrus ?, ged. ca. 1660
 - c. Petronilla, ged. 22.11.1662 (get.: Laurentius Muelenberchs en Petronilla Rademeckers), (zie nr. 817).
 - d. Mechtildis, ged. 2.11.1665 (get.: Mattheus Wilms), tr. ald. 16.4.1690 met Matthias Houben.
 - e. Margaretha, ged. 2.9.1668 (get.: Gerardus Hennen).
 - f. Maria, ged. 3.8.1672 (get.: Nicolaus Gorissen en Cornelia Keijsers).
 - g. Catharina, ged. 3.11.1675 (get.: Henricus Goerts), tr. ald. 1.11.1701 met Nicolaus Goijen.
 - h. Renerus, ged. 12.3.1679 (get.: Georgius Goriss), overl. ald. 22.11.1707 (ongeh.).
 - i. Hilgerus, ged. 18.12.1681 (get.: Margaretha Hartmans), tr. met Maria Wijnen uit Amstenrade.
 - j. Joannes, ged. 12.10.1685 (get.: Cornelia Nuelens), tr. ald. 25.10.1713 met Elisabetha Geelen.

LANDVERHUIZERS UIT DE VOORMALIGE GEMEENTE LIMBRICHT (vervolg)

Irma Lommen-Salden

In deze aflevering wil ik iets verder ingaan op het thema emigratie en enkele uitdrukkingen die regelmatig opduiken tijdens deze publikaties. Uit de lijst van Limburgse emigranten blijkt dat de grote stroom in 1863 pas goed op gang kwam. Zoals al in het eerste artikel vermeld vertrekken er in het jaar 1863 maar liefst 140 gezinnen. Waarom ineens deze grote belangstelling? In het navolgende zullen we proberen hierop een antwoord te vinden.

Waarom emigreren?

Waarom verlieten er in de jaren zestig van de vorige eeuw zoveel mensen hun geboortedorp, en zelfs hun vaderland, om in een voor hun toch onbekend land een nieuw bestaan op te bouwen? Helaas is het niet meer mogelijk met enig persoon uit die periode hierover na te praten. Enig giswerk is wel noodzakelijk maar de economische situatie in het Limburg van die tijd levert toch wel het beeld op dat het de mensen hier niet bepaald voor de wind ging. Uit de opgave van de reden van vertrek blijkt dat het gros der mensen op zoek ging naar een "beter bestaan". De financiële toestand van de meesten was "minvermogend" of "behoefstig" en dit geeft wel aan het "waarom". Ongeveer 2/3 van de boerenbedrijven in die tijd was kleiner dan 5 ha. De plattelandsbevolking was steeds meer aangewezen op neveninkomsten uit andere ambachtelijke bezigheden om het hoofd boven water te houden. Men trok naar de stad met de hoop op meer werk en ook de emigratie naar de Verenigde Staten, maar vooral ook naar België en Duitsland was in opkomst. Vanuit Limburg vertrokken velen naar het Rijnland en het opkomende Ruhrgebied. Seizoensarbeiders trokken in de zomer vaak naar Duitsland als landarbeider of om te werken in de steenbakkerijen. Dit bracht met zich mee dat het werk op de boerderij neerkwam op de achtergebleven moeder en kinderen. Door deze vaak langdurige afwezigheid van de mannen werden er ook geen verbeteringen doorgevoerd in het boerenbedrijf.

Het gevolg van dit alles was dat er voor de 'kleine' boeren weinig kansen waren om een goed bestaan op te bouwen. Het werd steeds meer een 'struggle to survive'.

Het grootste aantal emigranten gaf als beroep op "landbouwer" of "arbeider". Andere beroepen waren o.a.: bakker, schrijnwerker, metselaar, kleermaker en schoenmaker. Dat het merendeel der mensen landbouwer was is geen toeval daar men in Amerika met dit beroep de meeste mogelijkheden had.

Vooraf de befaamde "Homestead Act" uit 1862 heeft ertoe bijgedragen dat de emigratiepiek in 1863 lag. In deze wet werd aan emigranten die hoofd van een gezin waren en ouder dan 21 jaar, een gratis stuk land toegezegd ter grootte van 160 acres (ong. 64 ha.), men moest Amerikaans staatsburger worden en het land 5 jaren onafgebroken bewerken. Na die tijd zou het land op hun naam worden overgeschreven tegen betaling van 10 Dollar aan onkosten.

Men kan zich wel voorstellen dat dit menigeen, die toen nog twijfelde, over de streep getrokken heeft en definitief doen besluiten om de sprong te wagen.

 Ingevolge proclamatie, dd: 20 Mei 1862, van den President der Noordelijken Staten van Amerika, word aan elk familie/hoofd of persoon boven de 21 jaren oud, die na den 1sten Januarij 1863, zich in Amerika komen vestigen, 160 akkers grond in eigendom gratis afgestaan, waarvan zij, na vijf jaren onafgebroken verblijf en het beakkeren dier gronden, tegen betaling slechts van tién Dollars, voor onkosten, de vereischte titels van eigendom der 160 akkers gronds zullen bekomen.

Weekblad Mercurius 14 februari 1863.

En een sprong in het diepe was het voor velen want het enige wat ze over hun nieuwe "vaderland" wisten was hun door anderen verteld. Of men überhaupt wist dat het beschikbare land totaal onbewerkt en dus zo genaamde "woeste grond" was?

Agenten van scheepvaartmaatschappijen maakten driftig reclame. Voorlichtingsavonden werden georganiseerd, b.v. bij den Heer Haenen in Hotel de Limbourg te Sittard en bij den Heer Stox te Echt, waarvoor weer geadverteerd werd in het lokale weekblad Mercurius.

In deze regio was vooral de Duitse scheepvaartmaatschappij Strauss zeer actief. Wekelijks verschenen advertenties in de Mercurius, waarin geworven werd met "grote en schoone drie-mast klipper schepen" die twee keer per maand vertrokken vanuit Antwerpen. In 1863 werden dat stoomboten die wekelijks afvoeren naar Noord- Amerika. De firma Strauss had als agenten o.a. J. Horn in Sittard, P. Pernot en F. Savelkoul in Grevenbicht, Willem Joessen in Nieuwstadt, Jean Schoolmeesters in Maeseyck, Jennen in Stockheim en van Maenen in Keulen. Verder was er de firma P. A. van Es & Co. die vanaf Londen voer met als agent had J. L. Mentjens te Nieuwstadt en de firma Steinmann & Co., ook varende vanaf Antwerpen, met als agent voor deze regio G. Delhougne, 'op Casino' te Sittard.

Ook werden er in de Mercurius brieven van landverhuizers afgedrukt. Brieven die af en toe doorspekt waren met heimwee maar meestal toch een positief beeld gaven van hun nieuwe vaderland. Zoals in het begin al gezegd, enig giswerk blijft nodig om het "waarom" te verklaren. Waarom vertrok men met achterlating van zijn hele familie met de zekerheid dat men hen nooit meer terug zag, met de zekerheid ook dat er voor velen ook geen weg terug meer was omdat men daar gewoonweg geen geld voor had. De schamele bezittingen die men had werden, vooral via openbare verkopen, verkocht.

Als we het weekblad de Mercurius van 1862 en 1863 doorbladeren zien we dat er iedere week meerdere van zulke verkopen plaatsvonden. Door dit grote aanbod kan het niet anders dan dat de prijzen hierdoor gedrukt werden. De enigen die in die tijd goede zaken gedaan hebben zijn ongetwijfeld, zonder negatief te worden, de notarissen en griffieren. Alles werd te koop aangeboden, van huis met erf en schuur, koeien, ossen en schapen tot alle huismeubelen, waaronder stoelen, tafels, schilderijen, kopjes en schotels en kookpotten. Enkelens hadden ook nog land dat verkocht kon worden al waren de percelen van vrij kleine omvang, een enkeling daargelaten. De opbrengst van dat alles was voor velen net genoeg om de overtocht te betalen en dan had men misschien nog net iets over om in de eerste levensbehoeften te voorzien bij aankomst in Amerika. Na het bestuderen van vele van deze openbare verkopen kan ik wel met enige zekerheid zeggen wat voor velen de reden van vertrek was: armoede, geen hoop op een betere toekomst voor henzelf maar vooral niet voor hun kinderen.

Uit de eerder genoemde brieven, gepubliceerd in de Mercurius, en geschreven door landverhuizers aan de achtergebleven familie, blijkt vooral ook dat men in Amerika een groter gevoel van vrijheid had. Geen baas die hun verteld wat wel en niet kan. In een brief, geschreven aan zijn vader in Limbricht, schrijft Peter Dircks welke zijn voor-

naamste reden van vertrek was: de overbevolking in Limburg. In Amerika was volgens hem plaats voor iedereen terwijl in Limburg, naar zijn mening, binnenkort de zaak vol zou zijn. Men moet zeggen dat deze Peter Dircks een vooruitziende blik had want vandaag de dag begint Limburg aardig vol te raken.

Peter Jacob van Mulken schrijft in oktober 1862 aan zijn zoon in Holtum over Minnesota: 'Dit is eene provincie die de anderen te boven gaat, wie mij hier gezegd wordt, ik ben gereist de provincie Kannada, de provincie Wisconsin door maar zoo schrikbaar als het hooi wast dat kunt gij niet gelooven, ik heb het zelfs gemeten op twee dagen 6 zol'!.....Hier ziet men meer land als bosschen het is zeer gezond....' Peter van Mulken schrijft zeer enthousiast over zijn nieuwe vaderland en dringt er bij zijn zoon op aan hem te volgen. Hij eindigt zijn brief met de woorden '...maakt de complimenten aan uw oom Pieter van Mulken en zijne vrouw en kinderen en aan alle die mij kennen en zegt hun uit mijnen naam vaart wel arm Pruisenland ik wenschte vele van hun hier dan behoeften zij niet meer met de mestkar te varen.'

Van Mulken schrijft ook dat degene 'die hier 500 dollars kan brengen, die kan zich goed helpen, en hier kunt gij voor alle prijzen koopen, en hoe meer hoe beter'.

Er komen ook negatieve berichten uit Amerika. Zo schrijft Wilhelmus Paulussen (uit Echt of Susteren?) in 1863 aan familie in Limburg: '.....zij hebben ook geschreven dat hier alles billig was, alles wat de boer te verkoopen heeft is bijna geen geld waard maar wat hij moet hebben is alles meer dan eens zoo duur dan in Europa.....' Hij is niet bepaald enthousiast over Amerika en is boos op de diegene die zulke rooskleurige brieven hebben geschreven. Over de zo genaamde rijkdom schrijft hij: '....want hier is zelfs de rigter (rechter) die heeft geen broek aan het lijf, want die moet nog harder werken als bij u een dagloner....' en '....wat het hooi aangaat wat men bij ons met de zaazel in het broek haalt is nog beter als hier het hooi....' Paulussen denkt er zwaar over nog voor de winter naar Europa terug te keren.

De katholieke kerk stond ook niet bepaald positief tegen over deze trek naar Amerika. De pastoor van Buchten o.a., Fourage, was een fel tegenstander. Vooral in de beginjaren waren er maar zeer weinig katholieke kerken en priesters in het 'wilde westen'.

De weinige aanwezige priesters trokken van streek naar streek en in de weinige dagen die ze op een plaats doorbrachten werd er gedoopt, gehuwd en de Eerste Heilige Communie gedaan.

Paulussen schrijft hierover in 1863: '....Meghel van Tis Koenen zij had een kind dat zeven weken oud was en nog het heilige doopsel niet ontvangen heeft hier zijn kinderen zeventien en achttien jaren oud, die nog niet hunne eerste H. Communie gedaan hebben'.

En zo komt men tot de slotsom dat het "waarom" voor ieder van hen die vertrokken zijn misschien verschillend is geweest maar toch op hetzelfde neerkomt, men zocht naar vrijheid maar vooral naar een beter bestaan. Een beter bestaan voor zich zelf maar vooral ook voor hun kinderen. Voor de meesten zal de beslissing om naar Amerika te emigreren de juiste zijn geweest maar er zijn ook mensen teleurgesteld en berooid terug gekeerd.

GELEGENHEID

TUSSCHIEN

ANTWERPEN EN NEW-YORK

Den 1 en 15 van elke maand,

door groote en schoone drie-mast klipper
schepen 1ste klasse.

zoo alsook

PER STOOMBOOT

iederem Zaterdag.

Voor nadere inlichtingen zich te bevragen aan
de Hoofd-Expeditie.

A. STRAUSS,

koopman, expeditie, en scheepsbevrachter

TE ANTWERPEN.

OF AAN

J. HORN, Plakstraat te Sittard; hoofdagent
voor Limburg. (Ned.)

J. SCHOOLMEESTERS, } Voor Belgisch
hoofdagent } Limburg

J. WAKKERS, in het } te
LANTJE, } MAESSEYCK.

J. VAN MAENEN & Cie, Thurnmarkt N° 73,
te Keulen, Concessioneerd en aanerkend, door
de K. Pruis. Regering. voor de landverhuizers
van Pruisen naar Amerika.

Weekblad Mercurius 14 februari 1863.

De reis

Na verkoop van hun bezittingen en het afscheid van achterblijvende familie en bekenden, kon de reis beginnen. Velen reisden met paard en wagen via Sittard naar Maastricht. Vanaf daar ging men per spoor verder naar Antwerpen waar ingescheept werd voor het grote avontuur. De hele reis koste tussen de 60 en 65 gulden per persoon vanaf Antwerpen. Als men bedenkt dat een dagloon in die tijd 1 gulden bedroeg kan men uitrekenen hoelang de mensen er voor moesten sparen. In een publikatie van de Secretary of the State Board of Immigration in America uit 1870 werd een opgave gedaan van de reiskosten voor emigranten vanaf plaatsen in Europa tot en met St. Paul in Minnesota. Voor de reis Antwerpen - St. Paul werd \$45.50 berekend, wat neerkomt op ongeveer 113 gulden (\$1 was in die tijd ongeveer f 2,50). De reis van New York naar St. Paul per trein koste \$37, ongeveer 92 gulden, maar emigranten kregen een korting van 33½% tot 50% op de treinreis. Voor voedsel aan boord werd men in de beginjaren geacht zelf te zorgen, maar later werd er bij wet bepaald waaraan de onderkomens en de verzorging op het schip moesten voldoen. Vooral in de eerste jaren van de emigratiestroom heersten er nogal wantoestanden op de boten. De beperkte ruimte benedende en gebrek aan vers voedsel droegen er toe bij dat velen tijdens de overtocht ziek werden en zelfs stierven.

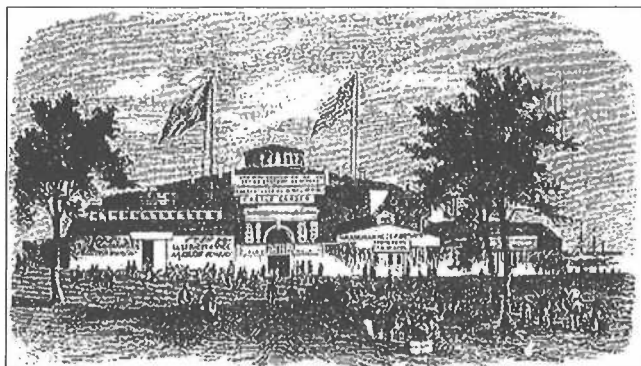
Dit overkwam helaas ook een der Limbrichtse emigranten families. Theodoor van den Bongard uit Guttecoven overleed tijdens de overtocht in 1867, achterlatend zijn zwangere echtgenote en 7 kinderen!

De omstandigheden verbeterden in de loop der jaren, maar toch was het alles behalve een pleziertochtje. Het gros der emigranten had nog nooit de zee gezien, laat staan ooit gevaren. Men kan zich dan wel voorstellen dat er bij enige ruwe zee velen zeeziek werden. Ook de lengte van de reis en het kort op elkaar leven op de boot leverde nogal onhygiënische toestanden op. Even douchen aan het eind van de dag was er niet bij, ik vraag me af of er überhaupt een wasgelegenheid aan boord was.

Bij aankomst in New York, er werd ook via Canada gereisd, ging men uitgeput aan land. Vanaf de haven ging het te voet naar Castle Garden in Lower Manhattan (nu Battery Park) voor de emigratie formaliteiten. (Ellis Island werd pas rond 1892 in gebruik genomen).

Castle Garden was origineel een verdedigingsfort gebouwd rond 1810. Nadat in 1821 het leger het fort verlaten had, werd het door de stad New York o.a. gebruikt als restaurant en uitgaanscentrum. In 1855 werd Castle Garden in gebruik genomen voor de eerste opvang van emigranten. Tot ongeveer 1890 passeerden meer dan 8 miljoen mensen dit gebouw. Hier werd de eerste schifting gedaan. Er volgde een controle door de Amerikaanse Emigratiedienst, waarbij gelet werd op besmettelijke ziekten, of men enig startkapitaal had en of men een plaats van bestemming kon opgeven. Pas in 1882 werd er een nieuwe, strengere, federale emigratiewet in gebruik genomen. Tot die tijd gold de oude wet uit 1819 welke maar een minimum aan eisen stelde.

Wanneer men deze eerste hindernis gepasseerd was, was men verder op zichzelf aangewezen. Velen waren toen al een gedeelte van hun meegebrachte schamele bezittingen kwijt, geroofd bij het verlaten van de boot. De verdere reis werd gedaan met paard en wagen of trein via Chicago richting de Mississippi. Via deze rivier voer men tot St. Paul in Minnesota waar men overstapte op kleinere rivierboten om de reis te vervolgen via de Minnesotarivier tot Carver of Chaska. In deze plaatsen hebben velen zich in eerste instantie gevestigd. Enkelen trokken verder naar het door hun opgegeven Benton in Carver County. Nu was men in AMERIKA, het beloofde land, en kon men beginnen aan het opbouwen van een nieuw bestaan.

Castle Garden, New York.

Amerika

Gedurende deze serie zult U verschillende Amerikaanse uitdrukkingen en onderwerpen tegenkomen welke ik eerst zal proberen uit te leggen.

Wat is een Township?

Amerika kent geen Provincies maar Staten. Een Staat wordt verdeeld in County's en een County wordt weer onderverdeeld in Townships.

Bij het opmeten en in kaart brengen van een landstreek worden er op de kaart rechte lijnen getrokken die van Oost naar West, de zg Township Line, en van Zuid naar Noord, de zg Range Line, lopen met een onderlinge afstand van 6 mijl. Hierdoor ontstaan vierkanten van 36 vierkante mijl groot en deze worden Township genoemd.

Voorbeeld belijning van een landstreek:

51	50	49	47	46	45	
						10
						9
						8
						7
						6

Het gemarkeerde vak is een voorbeeld van een Town (ook Township genoemd) en wordt genoteerd als Township 8 - Range 47.

Elke Town/Township is weer onderverdeeld in 36 vierkanten van een bij een mijl, de z.g. secties. De nummering loopt van rechts naar links in de eerste rij, dan weer van links naar rechts in de tweede rij enz.

Nummering van een Township:

6	5	4	3	2	1
7	8	9	10	11	12
18	17	16	15	14	13
19	20	21	22	23	24
30	29	28	27	26	25
31	32	33	34	35	36

Het gemarkeerde vak is een sectie.

Iedere sectie kan verder verdeeld worden in een halve, een vierde en een achste sectie. Een hele sectie is 640 acres groot. Het aangeboden land volgens de Homestead Act, 160 acres, is dus ¼ sectie - een 'quarter' genoemd.

Wat is een Census?

In Amerika worden vanaf ongeveer 1790 volkstellingen gehouden, de z.g. census. Iedere vijf jaar vindt er een telling plaats. In jaren eindigend op vijf vindt de State (per staat) Census, plaats en ieder jaar eindigend op 0 de Federal (landelijke) Census. De Federal Census is veel uitgebreider, de regering wil duidelijk meer te weten komen over hun "onderdanen". Wanneer we de Federal Census van 1880 als voorbeeld nemen komen daarop niet minder dan 25 vragen voor terwijl voor de State Census van 1885 maar 10 vragen beantwoord hoeven te worden. De vragen die op beiden voorkomen zijn vooral; naam en voornaam, leeftijd, geslacht, huidskleur en geboorteland.

Een census werd opgenomen door een assessor, meestal iemand die zitting had in het stadsbestuur. Door taalproblemen werden de namen vaak verkeerd gespeld en ook de opgaven van leeftijd blijken niet altijd te kloppen. Wat opvalt bij de opgaven door de Limburgse emigranten is, en dit vooral in de begin periode, dat bij velen als land van herkomst 'Germany' is genoteerd. Of dit door de Limburgers zelf opgegeven werd of dat dit door de 'teller' aangenomen werd is helaas niet meer te achterhalen. Feit is echter dat de Limbrichtse emigranten zich in een streek vestigden waar al reeds vele Duitsers, waaronder velen van de 'Selfkant', woonden.

Hoe verliep de land aankoop?

Toen de landverhuizers uit Limbricht begin jaren zestig van de vorige eeuw in Minnesota arriveerden was al het grootste gedeelte van het land in Carver County, en ook in de meeste omliggende Counties, reeds geclaimd. Ze moesten daarom land kopen van eerdere bezitters. Men kon namelijk al veel eerder, via allerlei wetten, aan land komen in de onbewoonde gebieden van Amerika. Het voert te ver om al deze wetten hier te bespreken maar ik wil er toch enkele uittemen.

Ten eerste de Pre-emption Law welke vanaf ongeveer 1841 van toepassing was. Volgens deze wet kon men land, dat wel opgemeten maar nog door niemand bewoond was, in bezit krijgen wanneer men er vijf jaar op gewoond en gewerkt had.

Men had zo gezegd de eerste keus. Dan waren er ook nog de z.g. Military Land Warrants wat een soort nabetaling was voor de te lage betaling aan de veteranen uit de burgeroorlog. De spoorwegen bezaten ook vele miljoenen acres land. Dit Railroad Land was hun door de regering geschonken om de economische groei te bevorderen door het aanleggen van een spoorwegnet door de gehele natie. Veel van dit land werd verkocht aan landverhuizers. Toen in 1862 de Homestead Act uitgevaardigd werd was er in de Counties waar zich onze Limbrichtenaars vestigden geen land meer verkrijgbaar via deze wet.

Gedeelte van Benton Township, Carver County, Minnesota (1880).

Wat is er verder nog van belang te weten?

De gebieden in Minnesota waar onze Limbrichtse emigranten zich vestigden waren al voor een groot gedeelte bewoond door vooral Duitsers. Zowel de Limburgers als de Duitsers spraken zeer weinig tot geen Engels. De Duitse taal daarentegen was geen probleem voor de Limburgers en daarom is het niet verwonderlijk dat zij bijna helemaal "verduitssten". Het gaat zelfs zover dat enkelen bij het aanvragen van het Amerikaanse Staatsburgerschap de Nederlandse Koning afzweren maar bij de uiteindelijke toekening hiervan, ongeveer zes jaar later, de Duitse Keizer afzweren. Wanneer later kerken komen worden de diensten in het Duits gevoerd. Dit zal nog zeer lange tijd duren. Op scholen wordt zowel in het Duits als Engels les gegeven. Menige zoon en dochter van de emigranten sprak al snel de Engelse taal terwijl thuis toch Duits en misschien Limburgs de voertaal bleef. Via de bovengenoemde Censussen leren we dat de ouders wel op een gegeven moment Engels konden spreken en lezen maar nog niet in deze taal konden schrijven.

Ook de oude gebruiken uit het vaderland werden lange tijd in ere gehouden, zoals het inschieten van het Nieuwe Jaar en van huis tot huis trekken om een Gelukkig Nieuwjaar te wensen om daarvan in de vroege uurtjes nogal beneveld thuis te komen. Bruiloften werden ook uitbundig gevierd met volop voedsel, drank en muziek. De slacht in november was ook daar gebruikelijk en een bruiloft viel dan ook vaak hiermee samen.

Het dragen van klompen was ook nog lange tijd gewoon en nadat het meegebrachte paar kapot of versleten was moest men naar Chaska om een paar nieuwe te kopen, daar had zich een Nederlandse schoenmaker gespecialiseerd in het klompen maken. In het gebied rond Victoria in Carver County is mandenvlechten een van de huisvlijten die tot op heden nog niet verloren is gegaan. In de stenen bakoven buitenshuis, 't bakkus, werd het brood lange tijd op de traditionele manier gebakken. Er wordt in de mij beschikbare literatuur geen vermelding gemaakt over andere baksels dan brood. Of er ook Limburgse vlaai gebakken is betwijfel ik echter vanwege het feit dat velen, vooral in het begin, zich het dure tarwemeel niet konden veroorloven.

Een van de nieuwe dingen die men in Amerika leerde was het maken van Maple Syrup. Eerdere emigranten hadden, bij gebrek aan suiker en aan geld om deze te kopen, ontdekt dat men van het sap van de Maple tree, de esdoorn, makkelijk een zoete stroop kon maken. Voor het verkrijgen van 1 liter stroop had men wel ongeveer 100 liter sap nodig, dit werd vaker al in het bos ingekookt in grote ijzeren ketels. Door een witte draad in de stroop te hangen en deze 5 tot 6 weken zo te laten verkreep men de harde kandijzuiker welke ook als snoep voor de kinderen werd gebruikt.

Bronnen o.a.:

- Weekblad Mercurius, meerdere jaargangen
- Notaris archieven Sittard e.o.
- The History of St. Victoria Parish, 1857-1957, John A. Diethelm
- They Chose Minnesota, June Drenning Holmquist
- The "Metes & Bounds" and "Township & Range" Systems of Land Measurement, International Internet Genealogical Society University
- Land en Dollars, Minnesota en Dakota; Inlichtingen voor Landverhuizers, J. Knappe, 1883
- Geschiedenis van de beide Limburgen, Prof. Dr. W. Jappe Alberts

THE SECRETARY OF THE STATE BOARD OF IMMIGRATION

Has recently published the following statement, showing the

COST OF COMING TO MINNESOTA.

Immigrants should procure Tickets and contract for the carriage of Extra Baggage through to their ultimate destination, if possible.

EUROPEAN EMIGRANT RATES OF PASSAGE TO ST. PAUL,

FROM

Berlin	\$56 00	Rome, Italy.....	\$28 50
Leipzig	56 80	Naples, Italy.....	71 50
Dresden	59 70	Paris.....	54 50
Hanover.....	54 75	Antwerp.....	45 50
Bremen or Hamburg.....	54 00	Magdeburg, Prussia.....	54 65
Stettin.....	56 80	Cassel.....	55 70
Danzig.....	58 55	Cologne.....	58 05
Königsberg, Prussia.....	59 25	Trier.....	60 05
Copenhagen.....	54 00	Basel, Switzerland.....	51 90
Christiania.....	54 00	Zurich.....	53 00
Gothenburg, Sweden.....	54 00	Frankfort on the Main.....	51 10
London.....	54 00	Prague, Bohemia.....	60 10
Queenstown, Ireland.....	50 50	Vienna.....	61 80
Liverpool.....	50 50	Pesth, Hungary.....	65 60

(100 lbs. baggage allowed to each.)

AMERICAN RATES.

The following are first-class rates, from which emigrants commonly get reductions of from 23½ to 50 per cent. They also get reduced rates on baggage. Make a bargain always at the Railway Station nearest your starting point.

TO ST. PAUL, FROM

New York.....	\$37 00	Pittsburgh, Pa., steamboat.....	\$28 00
Boston, Mass.....	43 00	St. Louis, Mo., ".....	8 00
Baltimore, Md.....	34 25	Omaha, Neb.....	14 70
Philadelphia.....	35 00	Sioux City, Ia.....	10 80
Buffalo, N. Y.....	28 00	Chicago, Ill.....	14 00
Cleveland, O.....	23 25	Milwaukee, Wis.....	11 85
Cincinnati, O., steamboat.....	18 00	Davenport, Ia.....	12 05
Detroit, Mich.....	22 00	Madison, Wis.....	10 65
Toronto, Canada.....	28 00	Des Moines, Ia.....	11 30
Memphis, Tenn., steamboat.....	22 10	La Crosse, Wis.....	6 35
Davenport, Ia., ".....	6 50	" steamboat.....	2 75

The local rates within this State are generally four cents per mile, and half fare to immigrants. But special rates are given on all the roads to immigrants for fare and baggage or freight, on application to the agents.

Prijlijst reiskosten uitgegeven in Amerika door de Secretary of the State Board for Immigration, o.a. reiskosten voor emigranten vanuit Europa naar St. Paul, Minnesota.

GIDSEN EN HANDLEIDINGEN VOOR GENEALOGISCH EN HISTORISCH ONDERZOEK IN NEDERLAND

G.M.J.P. Voncken

Algemeen

Mogelijkheden, moeilijkheden en merkwaardigheden in verband met *genealogisch "diepteboringen"*, H.W. Engelbrecht. In: Gens Nostra jaargang 40, 1985, pag. 431-481. (met aanvulling in: Gens Nostra jaargang 41, 1986, pag. 95-96). *Gids voor genealogisch onderzoek in Nederland*. Samenstellers: W.F.M. Ahoud, J. den Draak, E.C. Straatsma, P.W. van Wissing (red.). Zaltbommel: Europees Bibliotheek. 1996. ISBN 90-288-6279-X.

Enkele richtlijnen voor het verrichten van *genealogisch onderzoek naar militairen*, behoord hebbende tot de Nederlandse troepen te land. J.P.C.M. van Hoof. In: Gens Nostra jaargang 39, 1984, pag. 249-263.

Praktische aanwijzingen voor het zoeken naar militairen in het Algemeen Rijksarchief, R.A.J. Dix. In: Gens Nostra jaargang 62, 1987, pag. 21-27.

Archiefwijzer, handleiding voor het gebruik van archieven in Nederland. J.A.M.Y. Bos-Rops, M. Bruggeman,

F.C.J. Ketelaar. Tweede herziene druk, 1994. Bussum: Coutinho. 1994. ISBN 90-6283-957-6.

Friesland

Gids voor genealogisch- en biografisch onderzoek in *Friesland*. P. Nieuwland, J. Visser, W. Dolk. Ljouwert/Leeuwarden, 1988.

Groningen

Overzicht van de voornaamste bronnen voor genealogisch- en heraldisch onderzoek in het Rijksarchief in *Groningen*.

Th. P.E. de Klerck. Amsterdam, z.j.

Genealogische bibliografie van de provincie *Groningen*.

W.G. Doornbos. Tweede druk. Groningen, 1995.

Voor de samenstelling van dit boek heeft de samensteller gebruik gemaakt van de genealogische collecties (boeken en periodieken), die zich bevinden in de Rijksarchieven van Drenthe, Friesland en Groningen en het gemeente-archief van Groningen.

Drenthe

Graafwerk: hulpmiddel bij het genealogisch- en regionaal-historisch onderzoek in *Drenthe*. P. Brood, A.J.M. den Teuling, R. Smit e.a. Assen, 1978.

Overijssel

Overzicht van de voornaamste bronnen voor genealogisch onderzoek in het Rijksarchief in *Overijssel*. C.I. Halfman, A.J. Gevers, A.J. Mensema. Amsterdam, 1975.

Bronnen voor genealogisch onderzoek in het Rijksarchief *Overijssel*. J. ten Hove. Zwolle, 1990.

Zwolve genealogische bronnen. F.C. Berkenvelder. Zwolle, Gemeentelijke archiefdienst. 1975.

Twentse genealogische en historische bronnen. Deel 1 - .. Enschede: Genealogische Werkgroep Twente van de Afdeling Twente van de N.G.V. Vanaf 1995 plaats van uitgave: Hengelo. ISSN-929-7626.

Gelderland

Geldersen gezocht: gids voor stamboomonderzoek in *Gelderland*. P. van Wissing (eindred.) R. van Drie en P. Wouters (red.). Arnhem: Rijksarchief in Gelderland; Den Haag: Centraal Bureau voor Genealogie. 1996. ISBN 90-70324-88-1 (Centraal Bureau voor Genealogie) ISBN 90-800921-7-7 (Rijksarchief in Gelderland).

Gelders Archievenoverzicht. Onder redactie van G. Verbeek. H.B.N.B. Adam, M.R. Hermans, P.W. van Wissing. Zutphen:

Walburg Pers. 1995. Uitgave ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Provinciale Archiefinspectie in *Gelderland*. ISBN 90-6011-946-0.

Gids voor het verrichten van onderzoek in het Rijksarchief in Gelderland. M.P.J. Kok. Arnhem, 1996. Uitgave: Rijksarchief in Gelderland te Arnhem.

Genealogisch onderzoek in primaire bronnen aan deze en gene zijde van de grens (uitgaande van het Rijk van Nijmegen), in *Zoeklicht zonder grenzen*. Nijmegen, 1990. blz. 7-14.

Noord-Holland

Rijksarchief in *Noord-Holland*: overzicht van de archieven. H. van Felius (red.) Haarlem, Rijksarchief in Noord-Holland. 1995. ISBN 90-74503-04-7.

Onderzoek in het Rijksarchief voor Noord-Holland. H.J.A.H.G. Metselaars. Vijfde druk. Haarlem, 1993.

Beknopte gids voor genealogisch onderzoek in het Rijksarchief in de provincie *Noord-Holland*. J.R. Persman. Haarlem. 1979.

Noord-Brabant

Brabanders gezocht: gids voor stamboomonderzoek in *Noord-Brabant*. A.P. van Vliet, L. Andriaenssen, R. van Drie.

Den-Bosch: Rijksarchief in Noord-Brabant. 1995. ISBN 90-70324-74-1 (Centraal Bureau voor Genealogie, Den Haag); ISBN 90-74376-07-X (Rijksarchief in Noord-Brabant).

Gids van secundaire *Noord-Brabantse genealogische bronnen*. Y. Welings. Den-Bosch, Rijksarchief in Noord-Brabant. 1997.

Lezen in *Brabantse bronnen*. Begrippenapparaat bij Brabants oud schrift. A. van der Veen. R. Wols (eindred.) Samenstelling: Tom van der Aalst e.a. Tweede herziene druk. Den-Bosch, 1989.

Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening. ISBN 90-72526-07-04.

Limburg

Limburgse Voorouders. Handleiding voor genealogisch onderzoek in Limburg. R. de La Haye. Tweede herziene druk. Maastricht, 1994. Maastricht: Stichting Vrienden van het Rijksarchief in Limburg; Geleen: Stichting Limburgs Genealogisch Archief. ISBN 90-74341-04-7.

Historisch onderzoek

Op zoek naar het eigen verleden. Gids voor het regionaal en lokaal historisch onderzoek in *Drenthe*. M.A.W. Gerding (red.). Meppel, Boom. 1985. ISBN 90-6009-683-5.

Historisch onderzoek in *Overijssel*. Een handleiding.

G. Rensen. P. den Otter. Utrecht, Stichting Matris. 1987. ISBN 90-70482-50-9. (Overijsselse historische reeks).

Gids voor historisch onderzoek in *Noord-Holland*. K.W.J.M. Bossaers. Haarlem. Stichting Regionale Geschiedbeoefening. 1994. ISBN 90-802023-1-2.

Handleiding voor historisch onderzoek in *Zuid-Holland*.

K.W.J.M. Bossaers. J.A. Brugman. Hilversum, Verloren. 1997. ISBN 90-6550-560-1.

Gids voor historisch onderzoek in *Zeeland*. A.C. Meijer.

L.R. Priester. H. Uil. Amsterdam, Schiphouwer en Brinkman. 1991. (Kartons voor geschiedenis en letterkunde, ISSN 0926-2873;1). ISBN 90-72872-06-1.

Genealogisch onderzoek naar militairen

Klapper Staatse Militairen (Algemeen Rijksarchief te Den-Haag). Dit is een index op de stamboeken, conduite-, rangeer- en recrutenlijsten in het archief van de Raad van State. Deze index kan echter niet in de studiezaal van het Algemeen Rijksarchief worden geraadpleegd, omdat het een groot aantal losse fiches zijn die gemakkelijk door elkaar kunnen raken. Informatie uit deze index kan de onderzoeker verkrijgen door een schriftelijke aanvraag in de studiezaal van het Algemeen Rijksarchief. Middels een aanvraagformulier vraagt U of de door U gezochte militair is vermeld in de Klapper Staatse Militairen (ARA = Algemeen Rijksarchief, studiezaal; codenummer 2.01.16-18).

Bij het Centraal Bureau voor Genealogie (C.B.G.) te Den-Haag kan de onderzoeker de klapper en de bijbehorende archiefstukken op microfiche raadplegen.

Bij het C.B.G. kan de onderzoeker raadplegen: de collectie Wakker en de collectie Wolters.

De collectie Wakker. Deze collectie bestaat uit fiches met gegevens over officieren van het Staatse Leger, van welke personen de namen voorkomen in de commissieboeken en de staten van oorlog.

De collectie Wolters. Deze index is samengesteld op basis van de namen die voorkwamen in de ondertrouwregisters (1648-1811) van een groot aantal garnizoenplaatsen. Schriftelijke inlichtingen over staats militairen kunt U opvragen bij de genealoog H.J. Wolters, Brederostraat 3, 3601 SM Maarssen. Bij de aanvraag dient U antwoordporto bij te voegen.

Het Algemeen Rijksarchief heeft *naamsindexen op militaire stamboeken, naamlijsten, conduite- en pensioenstaten van militairen uit het leger van de Bataafse Republiek (1796-1806) en het Koninkrijk Holland (1806-1810).*

Verder is er een index op de overlijdensakten van Nederlandse militairen in Franse krijgsdienst (1792-1815) die in (militaire) hospitalen zijn overleden (ARA), code-nummers 2.01.20 en 2.01.36-38). Deze index kan de onderzoeker ook raadplegen bij het Centraal Bureau voor Genealogie. Veel gegevens over militairen uit de periode 1796-1813 zijn verloren gegaan.

In Franse stamboeken werd geregistreerd *de staat van dienst van Nederlandse militairen in Franse dienst (1810-1813).* Voor schriftelijke informatie kan de aanvrager zich wenden tot Service Historique de L'Armée de Terre. Pavillon du Roi. Château de Vincennes, F-94304 Vincennes CEDEX. France/Frankrijk (Bij aanvraag het Franse legeronderdeel opgeven).

Richtlijnen voor het verrichten van genealogisch onderzoek worden behandeld

1. Door J.P.C.M. van Hoof, Enkele richtlijnen voor het verrichten van genealogisch onderzoek naar militairen, behoord hebbende tot de Nederlandse troepen te land, in: Tijdschrift Gens Nostra jaargang 39, 1984, pag. 249-263;

2. Door R.A.J. Dix, Praktische aanwijzingen voor het zoeken naar militairen in het Algemeen Rijksarchief (ARA), in: Tijdschrift Gens Nostra jaargang 42, 1987, pag. 21-27.

Te raadplegen handboeken

C.H.M. Hendriks. Klapper op stamboeken van Officieren van de Landmacht 1813-1924. 2 delen. Den-Haag, 1967 (waarin tevens zijn opgenomen de KNIL-officieren tot 1850). De stamboeken zijn in beheer bij het Algemeen Rijksarchief te Den-Haag.

H. Ringoir. Hoofdofficieren der Infanterie van 1568-1813. Den-Haag. 1981. (officieren in de rang van majoor, luitenant-kolonel en kolonel).

H. Ringoir. Nederlandse generaals van 1568 tot 1813. Den-Haag, 1981. (officieren vanaf de rang generaal-majoor).

J.M.G.A. Dronkers. De Generaals van het Koninkrijk Holland 1806-1810. Den-Haag, 1969. (Van 62 opper-officieren zijn de volledige staten van dienst vermeld).

H. Ringoir. Vredesgarnizoenen van 1715 tot 1795 en 1815 tot 1940. Den-Haag, 1980. Per plaats is vermeld welk legeronderdeel er gelegen heeft. Indien de onderzoeker de plaats weet waar zijn voorvader in een bepaald jaar gelegerd was, dan kan dit handboek U verder helpen.

J.P.C.M. van Hoof. Militairen in de Bataafse-Franse tijd, in: Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie 49, 1995, pag. 195-209.

B. Schoenmaker en J.P.C.M. van Hoof. 200 jaar Rijdende Artillerie 1793-1993. Den-Haag, 1993.

Nuttige adressen:

Sectie Militaire Geschiedenis van de Koninklijke Landmacht, Alexanderkazerne, gebouw 240, Oude Waalsdorperweg 25-35, Postbus 90701, 2509 LS Den-Haag. Ministerie van Defensie, Centraal Archiefdepot, Archief Vrijwillige Landstorm, Tweede Van der Kunststraat 19, 2521 BD Den Haag.

BENOEMINGEN IN EIJSDEN 1700-1800

A.P.L. Paquaij

Voorbeeld van een benoemingsbrief:

Wy Arnold Theodor Amour Baron de Lamargelle Heere der vryheede en heerlyckheden Eysden, Eupen etc: Stadhouder en hoogen drossard der Stad Lande, en hertochdom Limborch

Alsoo het Scheepen Ambt van onse voors: vryheyd en heerlyckheyd Eysden is koomen te vaceren doorde vrywillige afstand van dhr. Gerard van de Walle Soo ist dat wy om 't goed rapport hierover gedaen vanden persoon van **Jacobus van de Walle**, den selven hebben geconstitueert gelyk wy constitueren en committeren mits deesen tot t'voors: Scheepenambt vande voorn: onse heerlyckheyd Eysden, met alle de baaten en profyten, en emolumenten daertoe specterende mits doende den behoorlyke Eed daertoe staende. Lastende daerom onse officieren der meergemelte onsen vryheyd en heerlyckheyd oock alle onser ingesetenen den voorn: Sr. Jacobus van de Walle in qualiteyt als voor aen te nemen t'Erkennen en respecteren. Aldus gedaen onder onse gewoonlyke Signature en aengeboren pitschap den 22 7bris 1709 /: was geteekent:/ Baron de Lamargelle /:Laeger stont desselfs Cachet afgedruckt in roode Lack /: in dorso:/ Op huijden den 26 July 1712 heeft Jacobus van de Walle in

Conformiteyt van syne Commissie op de andere zyde gaende, de behoorlyke Eede gepresteert in handen van den stadhouder en is dienvolgens tot 't officie van Scheepen deeser vryheerlichhyt Eysden geadmitteert in plaetse van wylen Sr. Jan Teuyth. Ter ordonnantie van selve geteekent G. Olaey Secretaris

1700

13-07 Beëdiging van Dirrik vander Wouth als **landmeter**.

1701

11-01 Beëdigd als **schepen**: Peter Franssen Junior; opvolger van Wijnand Deckers (+). (Commissie op 08-01-1701).

17-05 Beëdigd als **dorpsmeester** in Herckenrade: Leonardt Frambach.

18-10 Sr. Willem Lebens zegt zijn baan als **dorpsmeester** van Eijsden op.

1702

10-01 Pieter vander Heijden wordt door baron de Lamargelle ontheven uit het **schepen-ambt** (wegens wangedrag).

1703

30-10 Ernen Liene beëdigd als **veldbode** van Eijsden op den Berch.

- 1704
02-09 Jan Paulussen beëdigd als **keurmeester** van bier.
- 1705
20-10 Johan Morrees, schepen in Eijsden, aangesteld als **dorpsmeester** (assistent van Guillaume Lebens).
- 1708
09-08 Beëdigd als **schout** en **drossard**: Mr. Hendrik Pestere, opvolger van zijn broer Ernest Pestere. (Commissie 28-04-1707).
- 09-08 Beëdigd als **schepen**: Wilhelmus Schaep; opvolger van Gerard van der Walle. (Commissie 20-07-1708).
- 27-11 Als **dorpsmeesters** beëdigd: Peter van der Heijden en Bartholomeus Dupuits.
- 1709
08-01 Notaris Willem Bernard Vaessen (secretaris in Moulingen) beëdigd als **procureur** van de justitie.
- 16-04 Peter Franssen Junior beëdigd als **secretaris**; opvolger van zijn vader Peter Franssen. (Commissie 28-03-1709).
- 16-04 Gerard Jacobs uit Maastricht beëdigd als **schepen**; opvolger van Peter Franssen Sr. (+). (Commissie 09-04-1709).
- 02-09 Schout Hendrik Pestere zet Jan Teuth af als **stadhouder** van Eijsden en benoemt tot zijn opvolger: Willem Schaap.
- 1710
25-02 Willem Pietermans beëdigd als **schepen**; opvolger van Petrus Franssen Jr. (+). (Commissie 19-02-1710).
- 11-03 Gerlach Olaey beëdigd tot **secretaris**; opvolger van Petrus Franssen Jr. (+). (Commissie 17-02-1710).
- 11-03 Gerlach Olaey beëdigd tot **schepen**; opvolger van Gerard Jacobs. (Commissie 10-03-1710).
- 1712
26-07 Jacobus van de Walle beëdigd als **schepen**; opvolger van Jan Theuijt (+). (Commissie 22-09-1709).
- 1716
01-12 Gekozen tot **borgemeester**: Cornelis Teuijth; beëdiging op 15-12-1716.
- 1717
26-01 Bartholomeus Dupuits is benoemd tot **schepen**. Jan Morrees wordt **waarnemend stadhouder**; opvolger van Willem Schaap.
- 1718
05-02 Overleden in Kasteel Eijsden: barones Isabella Adolphina van Hoensbroeck (62 jaar), echtgenote van baron Arnold Theodoor Amor de Lamargelle.
- 12-05 Beëdigd als **drossard** en **vice-schout**: Mr. Nicolaes Mouwen, opvolger van Willem Schaap (+). (Commissie 19-04-1718).
- 18-10 Schepen Willem Pietermans is gekozen tot **burgemeester**.
- 1719
21-02 Na aanvankelijke weigering (10-01-1719) heeft vandaag Jan Houbiers de eed afgelegd en is nu **borgemeester**.
- 14-08 Jacobus Nolens beëdigd als **schepen**; opvolger van Willem Schaap. (Commissie 11-08-1719).
- 03-10 Henricus Dupuits beëdigd als **procureur** van het Gerecht; opvolger van Guillaume Lebens. (Commissie 28-09-1719).
- 09-11 Theodorus Hingstman uit Maastricht beëdigd als **procureur** van het Gerecht. (Commissie 17-10-1719).
- 1721
06-06 Overleden in Kasteel Eijsden: baron Arnoldus Theodorus Amor de Lamargelle (81 jaar), **Heer van Eijsden** sinds 25-02-1684, weduwnaar van Isabella Adolphina van Hoensbroeck.
- Nieuwe **Heer van Eijsden**: graaf Ulricus Antonius Dominicus Hyacinthus Johannes de Hoensbroeck als voogd van zijn kinderen.
- 1722
13-10 Jacobus Nolens beëdigd tot **vice-schout** en **drossard**; opvolger van Mr. Nicolaes Mouwen (+). (Commissie 08-10-1722).
- 10-11 Gerard Frins beëdigd als **veldbode** in Eijsden op de berg.
- 1723
06-07 Godefridus Jegers aangesteld als **keurmeester** van wijnen en bieren; tevens moet hij toezicht houden op het juiste gewicht van zwart- en wittebrood dat verkocht wordt.
- 20-07 Lambert Blanckers (koopman uit Nijmegen) beëdigd als **schepen**; opvolger van Jan Morrees (+). (Commissie 23-02-1723).
- 1724
04-04 Matthias Mouwen (medicyndocor) beëdigd als **schepen**; opvolger van Jacobus v d Walle (+). (Commissie 02-02-1724).
- 09-05 Oury Herve aangesteld als **keurmeester** van wijnen, bieren, brood en hij is tevens **ijkmeester**. (Commissie 14-09-1723).
- 1725
13-11 Gerard Thelen beëdigd tot **schepen**; opvolger van Peter van der Heijden(+). (Commissie 20-12-1725!).
- 13-11 Godefridus Franssen en Jan Pieters beëdigd tot **borgemeester**.
- 1727
24-04 Overleden in kasteel Eijsden: graaf Ulricus Anthonius Dominicus Hyacinthus Joannes van Hoensbroeck (50 jaar), **Heer van Eijsden**, weduwnaar van Maria Anna de Lamargelle, echtgenoot van Petronella Salome de Nesselrott.
- 1728
17-02 Beëdiging van 2 nieuwe **keurmeesters**: Arnoldus Morrees (landmeter) en Peter Petermans.
- 04-11 Beëdiging tot **gerechtsbode**: Anthon Glaude; opvolger van Gillis Peters (+).
- 21-12 Beëdigd als **procureur** van de justitie: notaris Matthias Daniël Sijmons. (Commissie 07-12-1728).
- 1729
24-08 Huwelijk gravin Isabella Adolphina Philippina de Hoensbroeck met baron Hubert Maur Fernand de Geloës.
- 15-10 Hendrick Pestere legt in den Haag de eed af en verlengd hiermede zijn aanstelling als **schout**.
- 31-10 Verdeling van de Heerlijkheden: Catharina Anthonetta Francisca de Hoensbroeck krijgt de Heerlijkheid Oost; Isabella Adolphina Philippina de Hoensbroeck krijgt de Heerlijkheid Eijsden. Nieuwe **Heer van Eijsden**: baron Hubert Maur Ferdinand de Geloës.
- 1730
25-11 Beëdigd tot **schepen**: Pieter Franssen; opvolger en zoon van Godefridus Franssen (+). (Commissie 21-11-1730).
- 1731
20-08 Geboren te Luik: Guillaume Bernard Antoin Maur graaf de Geloës, zoon van baron Hubert Maur Ferdinand de Geloës en Isabella Adolphina Philippina de Hoensbroeck.

- 1732
- 09-12 Beëdigd als **schepen**: procureur Jacob Thielen uit Maastricht; opvolger van Mathias Mouwen. (Commissie 02-12-1732).
- 1734
- 16-11 Beëdigd als **veldbode**: Willem Ylen uit Oost.
- 1736
- 09-10 Beëdigd als **veldbode** in Herckenraede-Eijsden: Jan Bessems.
- 1737
- 26-03 Beëdigd als **procureur** van het Gerecht: Peter Frederix uit Maastricht. (Commissie 22-03-1737).
- 1738
- 28-01 Beëdigd als **tollenaar** van de Maas-tol: vice-schout Jacobus Nolens. (Commissie 22-01-1738).
- 10-06 Beëdigd als **veldbode**: Christiaan Clooten; opvolger van Jan Stijnen.
- 1742
- 04-06 Notaris Theodoor van der Wood (gehuwd met Maria Mettevier) wordt beëdigd als **schepen**; opvolger van Willem Pietermans (+). (Commissie van baron de Geloës 19-05-1742).
- 09-06 Overleden in Kasteel Eijsden: gravin Isabella Adolphina Philippina de Hoensbroeck (33 jaar), echtgenote van Hubert Maur Ferdinand de Geloës.
- 26-06 Beëdigd als **schout** en **drossard**: Jacob Nolens (gehuwd met Christina Nolens); opvolger van Hendrik Pesters. (Commissie 29-05-1742).
- 26-06 Beëdigd als **schepen**: Johan van Leeuwen uit Maastricht; opvolger van Jacob Nolens. (Commissie 31-05-1742).
- 1743
- 13-08 Beëdigd als **veldbode**: Jurgen Miessen uit Oost; opvolger van Willem Ylen (+).
- 1744
- 26-05 Beëdigd als **veldbode**: Gerard Nughelmans.
- 24-11 Beëdigd als **procureur** van het Gerecht: Hubertus Nolens. (Commissie 29-10-1744).
- 1745
- 07-12 Beëdigd als **veldbode**: Govert Praesten; opvolger van Jan Theunissen (+).
- 1747
- 25-11 Hubert Nolens wordt beëdigd als **secretaris** van de schepenbank; opvolger van Gerlach Olaeij (+). (Commissie 25-10-1747).
- 25-11 Hubert Nolens wordt beëdigd als **schepen**; opvolger van G. Olaeij (+). (Commissie 20-11-1747).
- 05-12 Joannes Fredericus Nolens wordt beëdigd als **schepen**; opvolger van Gerard Thielen (+). (Commissie 20-11-1747).
- 12-12 Mr. Johan Hendrick Reinick (schepen in Maastricht) wordt beëdigd als "**civiel**" en "**criminel officier**" en **schout**; opvolger van Jacob Nolens (+). (Commissie 20-11-1747).
- 1748
- 16-07 Theodoor van der Wood beëdigd als **substituut-drossard** en **substituut-schout**. (Commissie 31-12-1747).
- 01-10 Johan Thomas Ten Boven beëdigd als **schepen**; opvolger van Pieter Franssen (mil.dienst). (Commissie 05-08-1748).
- 26-11 Pieter Huijn beëdigd als **keurmeester**. (Commissie 26-11-1748).
- 1750
- 08-10 Beëdigd als **schepen**: Mathieu Franck uit Dalhem;
- opvolger van Jan van Leeuwen. (Commissie 06-08-1750).
- 29-10 Beëdigd als **schepen**: Pierre Cloux (chirurgijn in Eijsden); opvolger van J.T. Ten Boven (+). (Commissie 19-10-1750).
- 1751
- 11-03 Beëdigd als **tollenaar** van de grote en de kleine Maas - tol: Pieter Nolens. (Commissie 20-11-1747).
- 1752
- 08-06 Paulus Theut beëdigd als **schepen**; opvolger van Mathieu Franck (+). (Commissie 03-06-1752).
- 20-07 Bartholomeus Wijers beëdigd als **gerechtsbode**; opvolger van Anthoon Glaude. (Commissie 05-07-1752).
- 1753
- 24-05 Beëdigd als **borgemeester**: Jacob Nolens; opvolger van Bartholomeus Jeuckens. (Commissie 16-05-1753).
- 1755
- 29-04 Louis Poppelman wordt beëdigd als **schepen**; opvolger van Jacob Thielen (+). (Commissie 28-01-1755).
- 05-06 Leonard Thielen Sr. wordt beëdigd als **schepen**; opvolger van Lambert Blanckers (+). (Commissie 12-03-1755).
- 05-06 Casparus Otzeling wordt beëdigd als **schepen**; opvolger van Pieter Cloux ("uitlandig"). (Commissie 25-04-1755).
- 1759
- 13-12 Beëdigd als **schepen**: Cornelis Thielen; opvolger en zoon van Leonard Thielen (+). (Commissie 06-12-1759).
- 1763
- 14-04 Overleden te Luik: graaf Hubert Maurus Ferdinand de Geloës (64 jaar), **Heer van Eijsden**. Nieuwe **Heer van Eijsden**: graaf Guillaume Bernard Antoine Maur de Geloës, zoon van Hubert Maurus Ferdinand de Geloës.
- 14-04 Mr. Joannes Bartholomeus Boijmans beëdigd als **schepen**; opvolger van Louis Poppelman. (Commissie 25-03-1763).
- 1765
- 27-06 Bartholomeus Wijers beëdigd als **gerechtsbode**; opvolger en zoon van Bartholomeus Wijers (+). (Commissie 25-10-1764).
- 1767
- 17-12 Beëdigd als **bierkeurmeester**: Jan Wesender. (Commissie 22-11-1767).
- 1772
- 22-10 Joannes Cerfontein en Gerrit Coemans beëdigd als **dorpsmeesters** in Herkenrade (Eijsden op den berg).
- 1773
- 22-06 Beëdigd als **schout** en **drossard**: Theodoor van der Wood, opvolger van Mr. J.H. Reinick (+). (Commissie 07-06-1773).
- 1774
- 03-11 Beëdigd als **schepen**: Jean Jacq Franck, griffier in Bombaije; opvolger van Paulus Tuijth (+). (Commissie 17-10-1774).
- 1775
- 05-10 Frederik Willem Nolens beëdigd als **schepen**; opvolger van zijn vader Jan Frederik Nolens (+). (Commissie 03-10-1775).
- 1776
- 02-05 Daem Bos (gerechtsbode in Oost) beëdigd als **veldbode**.

- 1777
- 12-06 Schout Theodorus van der Wood legt schepen-ambt neer (dubbel-ambt is verboden volgens "Placaet van Zuijvering" van de Staten Generaal van 2 mei 1777).
- 05-08 Beëdigd als **schepen**: Otto Willem Ross; opvolger van Theodorus van der Wood. (Commissie 27-07-1777).
- 1778
- 15-01 Beëdigd als **bedelvoogd** en **banksbode**: Jacobus Wethleij uit Kusnach (Zwitserland). Door de regenten op 02-05-1777 benoemd.
- 1779
- 25-11 Hendrick Nolens beëdigd als **schepen**; opvolger van Hubert Nolens (secretaris). (Commissie 21-11-1779).
- 25-11 Johan Cornelis Rohler (koster en schoolmeester) beëdigd als **schepen**; opvolger van Cornelius Thielen (+). (Commissie 06-10-1779).
- 1782
- 16-09 Mr. Leonard Willem van den Heuvel wordt beëdigd als **schout** en **drossaard**. (Laatste schout van het Ancien-régime). (Commissie 05-09-1782).
- 1784
- 25-03 Dirk Daniel Vonk beëdigd als **procureur** van het Gerecht. (Commissie 20-03-1784).
- 01-04 Jacob Pieter Nolens beëdigd als **secretaris** van de schepenbank; opvolger van zijn oom Hubert Nolens. (Commissie 27-02-1784).
- 22-04 Beëdigd als **schepen**: Dirk Daniël Vonk; opvolger van Casparus Otzeling (+). (Commissie 30-03-1784).
- 24-08 Huwelijk te Luik: graaf Guillaume Bernard Antoine Maur de Geloës, **Heer van Eijsden**, met gravin Marie Anne Thérèse Theodorine d'Andelot.
- 01-12 Arnoldus Hagemans beëdigd als **procureur** bij het Gerecht. (Commissie 27-11-1784).
- 1789
- 11-11 Beëdiging van **keurmeesters** van maten en gewichten: Mr. Martinus Pieters en Johan Cornelis Rohler. (Commissie 06-11-1789).
- 1793
- 12-06 Mr. Jan Willem Pillera uit Maastricht beëdigd als **schepen**; opvolger van Otto Willem Ross (+). (Commissie 10-06-1793).
- 21-09 Notaris Dionisius Hupkens uit Maastricht beëdigd als **schepen**; opvolger van F.W. Nolens (+). (Commissie 19-09-1793).

- 1794
- 07-03 Overleden in Luik: graaf Guillaume Bernard Antoine Maur de Geloës (62 jaar), **Heer van Eijsden**, echtgenoot van Marie Anne Thérèse Theodorine d'Andelot.
- 26-06 Notaris Henri Roosen uit Eijsden beëdigd als **procureur**. (Commissie 18-10-1791).
- 1795
- 14-09 Procureur Martinus Piters en Mathias Hendrik Felser aangesteld als **schepenen**. (Commissie 11-09-1795).
- 1797
- 12-02 Overleden in kasteel Eijsden: gravin Marie Anne Thérèse Theodorine d'Andelot (38 jaar), weduwe van graaf Guillaume Bernard Antoine Maur de Geloës.

Bronnen in het Rijksarchief te Maastricht.

Benoemingen:

1700 t/m 1705 LvO 5233
 1708 t/m 1718 LvO 5234
 1719 t/m 1738 LvO 5235
 1742 t/m 1751 LvO 5236
 1752 t/m 1759 LvO 5237
 1763 t/m 1767 LvO 5238
 1772 t/m 1778 LvO 5239
 1779 t/m 1784 LvO 5240
 1789 t/m 1795 LvO 5241

25-02-1684 de Geloës 617
 31-10-1729 de Geloës 1131
 20-08-1731 PSHAL 1964
 14-04-1763 de Geloës 1562
 24-08-1784 de Geloës 1784

St. Martinus parochie Breust, inventarisnummer 21:

05-02-1718
 06-06-1721
 24-04-1727
 24-08-1729
 09-06-1742
 07-03-1794
 12-02-1797

HET VOORMALIGE KERKHOF AAN DE GANZENSTRAAT TE VENLO

(vervolg)

M.J.J. Bergevoet

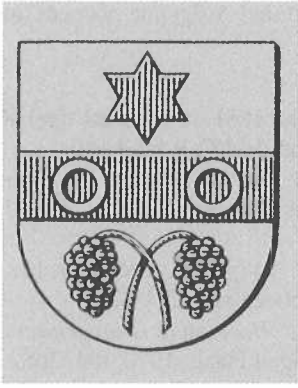
Het vak G van het kerkhof aan de Ganzenstraat lag aan de noord-westzijde van de begraafplaats, langs de Broekestraat (nu: Broekhofpad). Dit vak werd gebruikt voor het begraven van protestanten.

G1 Wilhelmine Louise Röell / Geb. Von Weiler / Geboren den 25sten Mei 1813 / Gestorven den 19den December 1874

Jonkvrouw Wilhelmina Louisa von Weiler, geboren in het huis Poelwijk te Zevenaar op 25 mei 1813, overleden te Venlo op 19 december 1874, dochter van jonkheer Jacob Lambert Willem Carel von Weiler (geboren te Wezel (Dld.) op 29 maart 1788, overleden te Zevenaar op 28 dec. 1839), heer van Poelwijk, dijk-

graaf van de Lymers 1822, burgemeester van Zevenaar 1832, en Henriette Wilhelmina Haesbaert (geboren te Emmerik (Dld.) op 7 jan. 1791, overleden te Zutphen op 12 jan. 1876).

Zij trouwde te Zevenaar op 9 maart 1837 met jonkheer meester Charles Henri Röell, geboren te Amsterdam op 8 jan. 1803, overleden te Nijmegen op 11 april 1890, officier der Kurassiers, advocaat te Venlo, zoon van Cornelis Elias Röell (geboren te Amsterdam op 9 juli 1770, overleden te Londen op 18 aug. 1806), ritmeester, gouverneurssecretaris van Engels Guynea, en Christina Philippina Walenson (geboren plantage Maria (Rio de Berbice) op 24 maart 1776, overleden in het huis Maagdenberg te Venlo op 31 mei 1854).

Wapen van de familie Von Weiler.

Wapen van de familie Röell.

In het voorjaar van 1888 werd aan de voet van de berg Röell een 'prise d'eau' (= bron) gemaakt van zestien meter diep, waaruit het water door een locomobiel in het nabijgelegen pompstation werd opgepompt en door Venlo gedistribueerd: de waterleiding in Venlo was op 4 februari 1889 een feit. Het pompstation aan de Waterleidingsingel is nu in gebruik bij de Scouting.

De familie Von Weiler voert het volgende wapen: in zilver een rode dwarsbalk, beladen met twee zilveren ringen, vergezeld boven van een rode ster en beneden van twee blauwe druiventrossen, afhangend van elkaar kruisende groene stelen.

De familie Röell voert het volgende wapen: in goed een klimmende zwarte beer; het schild omboord met zilver.

Bronnen:

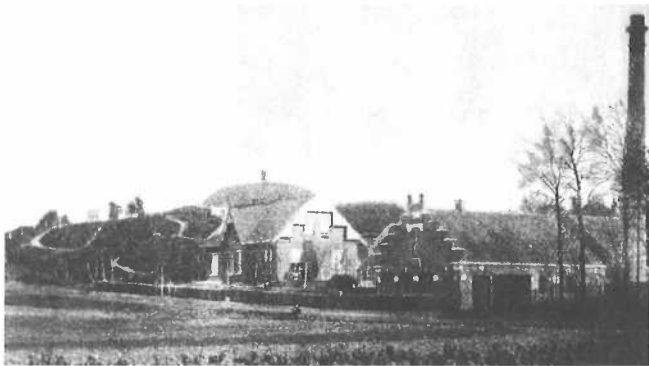
GA Venlo, BS-registers Venlo, overlijdensakte d.d. 19 dec. 1874 nr. 227; idem, Bev. Reg. Venlo 1861-1901 Bantuin deel 13 blad 116.

J. Belonje, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Limburg; in: *Publications de la Société historique et archéologique dans le Limbourg*, deel 96/97 (1960/1961), blz. 320.

H.H.H. Uyttenbroeck, *Bijdragen tot de Geschiedenis van Venlo, IV: De Straten te Venlo*; Venlo, 1914, blz. 92.

M. Bergevoet, Industriële monumenten; in: *Monumenten in Venlo en Blerick*; Venlo, 1993; blz. 107-113, speciaal blz. 108-109.

Nederland's Adelsboek, 1907, Röell, blz. 565; jrg. 46 (1953), Von Weiler, blz. 306.

Zicht op het waterleiding-complex aan de voet van "de berg Röell" ca. 1890. (GA Venlo, Collectie foto's en negatieven, negatiefnummer 7681).

G2 ...Ja Louisa Catshoek / Geboren van Groin / Echtgenoot van A. J. Catshoek / Kapitein bij de 18 Afdeel. Inf., R.M.W.O. / Overleden te Venlo den 14 Juni 1840 / en / Paulus Cornelis van Groin / 2e luitenant der Artillerie / Overleden te Venlo den 6 Juni 1841

a Johanna Louisa van Groin, geboren te Den Haag op 25 augustus 1802, overleden te Venlo op 14 juni 1840, dochter van Carel van Groin (geboren te Coevorden op 18 april 1771, overleden te Doesburg op 2 dec. 1842) luitenant-kolonel der Infanterie, in 1841 wonend te Hasselt (Ov.) en Catharina Ketjen (geboren te Doesburg op 5 febr. 1783, overleden te Den Haag op 5 jan. 1818).

Zij was getrouwd met Adriaan Johan Catshoek, geboren te Tholen op 5 maart 1792, overleden te Doesburg op 22 december 1845, garde d'honneur bij het 1e Regiment 2 mei 1813, ontslag 5 oktober 1813, tweede luitenant bij de tweede Afdeling Infanterie 5 maart 1814, uiteindelijk 1828 kapitein bij de 4e, later 18e Afdeling Infanterie; Ridder Militaire Willemsorde 4e klasse bij K.B. van 3 februari 1832 nr. 112; zoon van Marinus Anthonie Catshoek en Maria Jacoba van Voorst.

b Paulus Cornelis van Groin, geboren te Doesburg op 19 februari 1815, overleden te Venlo op 6 juni 1841, broer van Johanna Louisa, tweede luitenant bij het 1e Regiment Artillerie, gedomicilieerd te Grave maar in garnizoen te Venlo.

Bronnen:

GA Venlo, BS-registers Venlo, overlijdensakten d.d. 16 juni 1840 en 6 juni 1841 nr. 82; idem, Volkstelling Venlo 1840, blad 330.

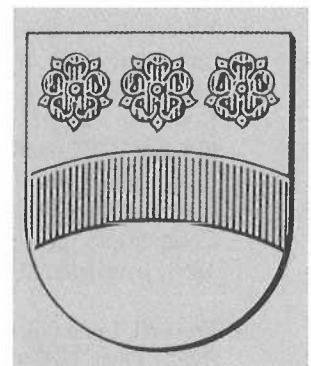
J. Belonje, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden; in: *Publications*, deel 96/97 (1960/1961), blz. 313-320.

A.A. Vorsterman van Oyen, *Stam- en Wapenboek van Aanzienlijke Nederlandsche familiën*, deel I (Groningen, 1885), blz. 345.

G3 Clementine Wilhelmine / Van der Breggen / Geb. te Utrecht 11 Augustus 1850 / Overl. 12 Februari 1865

Clementina Wilhelmina van der Breggen, geboren te Utrecht op 11 augustus 1850, overleden te Venlo op 12 februari 1865, dochter van Clement Boudewijn van der Breggen (geboren te Elburg op 26 april 1818, overleden te Delft op 25 maart 1891), kapitein der Infanterie, en Wilhelmina Francina Augusta van der Breggen (geboren te Leiden op 28 april 1825, overleden te Leeuwarden op 9 febr. 1868). Het gezin Van der Breggen vestigde zich vanuit Vlissingen in Venlo op 30 april 1864 en vertrok op 22 juni 1866 naar Leeuwarden.

De familie Van der Breggen voert het volgende wapen: in zilver een gewelfde rode dwarsbalk, boven vergezeld van drie rode rozen, goud geknopt en gepunt.

Wapen van de familie Van der Breggen.

Bronnen:

GA Venlo, BS-registers Venlo, overlijdensakte d.d. 13 febr. 1865 nr. 15; idem, Bev.Reg. Venlo 1861-1901, Stad deel 1 blad 431.

Nederland's Patriciaat, jrg. 70 (1986), Van der Breggen, blz. 25-26.

- G4 Karel August Maas / Geboren 1 September 1868 / Gestorven 25 Maart 1869

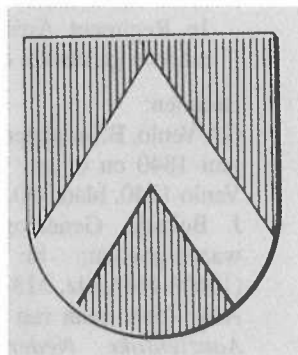
Carl August Maas, geboren te Venlo op 1 september 1868, overleden aldaar op 25 maart 1869, zoon van Peter Maas (geboren te Issum (Dld.) op 19 april 1831), ladingmeester bij de Spoorwegen, en Henriëtta Kirsch (geboren te Wezel (Dld.) op 20 november 1830). Het gezin Maas-Kirsch vertrok op 23 juni 1870 naar Kempen.

Bronnen:

GA Venlo, BS-registers Venlo, geboorte-akte d.d. 2 sept. 1868 nr. 187 en overlijdensakte d.d. 25 sept. 1869 nr. 46; idem, Bev. Reg. Venlo 1861-1901, Stad deel 7 blad 15.

- G5 Carolina Ledeboer / geboren Rudolph / oud 27 jaren / overleden 27 Januari 1882 / Frederik Lodewijk Ledeboer / oud 13 maanden / overleden 18 Augustus 1881

a Maria Carolina Frederika Alina Louiza Rudolph, geboren te Venlo op 1 januari 1855; overleden te Meerssen op 27 januari 1882, dochter van Friedrich Ludwig Rudolph (geboren te Aurich (Dld.) op 6 november 1810, overleden te Venlo op 3 februari 1894), ritmeester der Dragonders, later (gepensioneerd) luitenant-kolonel, tevens amateurschilder, en Antoinetta Hubertina Menten (geboren te Roermond op 31 maart 1830, overleden te Venlo op 24 augustus 1911).

Wapen van de familie Ledeboer.

Zij trouwde te Amsterdam op 15 november 1877 met Abraham Ledeboer, geboren te Kolhorn op 4 september 1837, overleden te Meerssen op 17 mei 1895, directeur-officier van gezondheid 2e klasse in het Oost-Indisch Leger, zoon van Lambertus Vincentius Ledeboer (geboren te Groningen op 4 november 1803, overleden te Zutphen op 19 januari 1874), Ned. Herv. predikant, en Helena Catharina Kool van Heerens (geboren te Heerenveen op 10 oktober 1832, overleden te Meerssen op 29 februari 1892). Hij hertrouwde te Maastricht op 10 september 1884 met Françoise Jeannette Carolina Rollin Couquerque (geboren te Rembang op 6 september 1851, overleden te Meerssen op 4 november 1945).

- b Frederik Lodewijk Ledeboer, geboren te Buitenzorg (Ned. Oost Indië) op 21 juli 1880, overleden te Venlo op 18 augustus 1881, zoon van het onder a) vermelde echtpaar.

De familie Ledeboer voert het volgende wapen: in rood een zilveren keper.

Bronnen:

GA Venlo, Bev. Reg. Venlo 1861-1901, Stad deel 8 blad 405 en 1901-1916, Stad deel Q-R blad 180.

J. Belonje, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden; in: *Publications*, deel 96/97 (1960/1961), blz. 321.

Nederland's Patriciaat, jrg. 34 (1948), Ledeboer, blz. 201 en jrg. 70 (1986), Ledeboer, blz. 274-275.

P.A. Scheen, *Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1950*, deel II (M-Z); Den Haag, 1970, blz. 268.

H.H.H. Uyttenbroeck, *Bijdragen, IV: De Straten*; Venlo, 1914, blz. 18 en 126.

A.A. Vorsterman van Oyen, *Stam- en Wapenboek*, deel II (Groningen, 1888), blz. 209.

- G6 Maria / Petronella / Theodora / de Graaff / geb. Struth / geb. te Rotterdam / 26 April 1844 / overl. te Venlo / 6 Februari 1876

Maria Pieterella Theodora Struth, geboren te Rotterdam op 26 april 1844, overleden te Venlo op 6 februari 1876, dochter van Alexander Theodoor Struth en Claire Jacqueline Loke (zie graf G10).

Zij trouwde met Machiel Christiaan de Graaff, geboren te Piershil (ZH) op 7 december 1832, telegrafist 2e klasse, later onderdirecteur van het Rijkstelegraafkantoor te Venlo. Hij hertrouwde in 1877(?) met Susanna Jeanne Gerardina Hermsen, geboren te Haarlem op 9 september 1851.

Het gezin De Graaff-Struth vestigde zich op 18 mei 1865 in Venlo, komende uit Leeuwarden; het gezin De Graaff-Hermsen vertrok op 23 april 1892 naar Rotterdam.

Bronnen:

GA Venlo, BS-registers Venlo, overlijdensakte d.d. 7 febr. 1876 nr. 16; idem, Bev. Reg. 1861-1901, Stad deel 3 blad 292.

J. Belonje, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden; in: *Publications*, deel 96/97 (1960/1961), blz. 320.

(wordt vervolgd)

Grafzerk van M.P.T. de Graaff-Struth. (GA Venlo, Collectie foto's en negatieven, negatiefnummer 5084).

verschijnt vier maal per jaar

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:

L.G.O.G., postbus 83, 6200 AB Maastricht

Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.

Redactie-adres: Koningsberg 17, 6129 AT Berg-Urmond, tel. 046 - 433 29 30

Het werk van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap wordt in belangrijke mate financieel ondersteund door de Provincie Limburg.

ISSN 0169-5177